

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD

**KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023.
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

Sadržaj

	<u>Strana</u>
Izveštaj nezavisnog revizora	1-3
Konsolidovani finansijski izveštaji	
Konsolidovani bilans uspeha u periodu od 1. januara 2023. do 31. decembra 2023. godine	4
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 1. januara 2023. do 31. decembra 2023. godine	5
Konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine	6
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 1. januara 2023. do 31. decembra 2023. godine	7
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 1. januara 2023. do 31. decembra 2023. godine	8
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine	9-155
Dodatne tabele	156-171
Godišnji izveštaj o poslovanju na konsolidovanoj osnovi	

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima Erste Bank a.d. Novi Sad:

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, konsolidovane finansijske pozicije Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu „Banka“) i njenog zavisnog društva (zajedno u daljem tekstu „Grupa“) na dan 31. decembra 2023. godine, i konsolidovane finansijske uspešnosti i konsolidovanih tokova gotovine Grupe za godinu završenu na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Predmet revizije

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe uključuju:

- konsolidovani bilans uspeha za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. godine;
- konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. godine;
- konsolidovani bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine;
- konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. godine;
- konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. godine; i
- napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje, koje sadrže informacije o materijalno značajnim računovodstvenim politikama i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije. Naše odgovornosti u skladu sa tim zakonom su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Nezavisnost

Mi smo nezavisni u odnosu na Grupu u skladu sa Međunarodnim Kodeksom Etike za Profesionalne Računovođe (uključujući Međunarodne Standarde Nezavisnosti) izdatim od strane Odbora za Međunarodne Etičke Standarde za Računovođe (IESBA Kodeks) i usvojenim od strane Komore ovlašćenih revizora u Republici Srbiji. Ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom usvojenim od strane Komore ovlašćenih revizora u Republici Srbiji.

Skretanje pažnje – izmena konsolidovanih finansijskih izveštaja

Skrećemo pažnju na napomenu 18 u ovim izmenjenim konsolidovanim finansijskim izveštajima, u kojoj su objašnjeni razlozi za izmenu prethodno izdatih konsolidovanih finansijskih izveštaja za 2023. godinu. Naše mišljenje nije modifikovano po ovom osnovu.

Izveštavanje o ostalim informacijama uključujući konsolidovani Godišnji izveštaj o poslovanju

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju konsolidovani Godišnji izveštaj o poslovanju i Dodatne tabele koje sadrže obelodanjivanja u skladu sa „Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke“ (koje ne uključuje konsolidovane finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima).

Naše mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije.

U vezi sa našom revizijom konsolidovanih finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije navedene gore, i pri tome razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i konsolidovanih finansijskih izveštaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa konsolidovanim Godišnjim izveštajem o poslovanju, sprovedi smo takođe procedure u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije. Ove procedure uključuju razmatranje da li konsolidovani Godišnji izveštaj o poslovanju sadrži obelodanjivanja koja se zahtevaju Zakonom o računovodstvu Republike Srbije.

Na osnovu procedura sprovedenih tokom revizije, po našem mišljenju:

- konsolidovani Godišnji izveštaj o poslovanju sastavljen je u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu Republike Srbije; i
- informacije navedene u konsolidovanom Godišnjem izveštaju o poslovanju, za finansijsku godinu za koju se pripremaju konsolidovani finansijski izveštaji, su konzistentne sa konsolidovanim finansijskim izveštajima.

Dodatno, na osnovu znanja i razumevanja poslovanja Grupe i njenog poslovnog okruženja stečenog tokom obavljanja revizije, od nas se zahteva da saopštimo u izveštaju ukoliko zaključimo da postoji materijalno pogrešno prikazivanje u ostalim informacijama. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale bilo usled pronevere ili greške.

Pri sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Grupu ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Grupe.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da konsolidovani finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled pronevere ili greške, i izdavanje revizorskog izveštaja koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uverenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled pronevere ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije koju obavljam u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih usled pronevere ili greške, osmišljavamo i obavljam revizijske

postupke koji su prikladni za te rizike i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat pronevere je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što pronevera može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.

- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Grupe.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, donosimo zaključak o tome da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezan obelodanjivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Grupa prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja konsolidovanih finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, kao i da li su u konsolidovanim finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza o finansijskim informacijama društava, odnosno o poslovnim aktivnostima unutar Grupe, sa ciljem da izrazimo mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima. Mi smo odgovorni za usmeravanje, nadzor i izvršenje revizije Grupe. Takođe, mi smo isključivo odgovorni za naše revizijsko mišljenje.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije, značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Nikola Stamenić
Licencirani ovlašćeni revizor
PricewaterhouseCoopers d.o.o., Beograd

Beograd, 21. mart 2024. godine

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2023. DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE

		(u hiljadama dinara)	
POZICIJA	Napomena	2023.	2022.
Prihodi od kamata	4	22.783.964	13.965.775
Rashodi od kamata	4	(7.773.764)	(3.397.531)
Neto prihod po osnovu kamata		15.010.200	10.568.244
Prihodi od naknada i provizija	5	5.713.557	5.077.095
Rashodi naknada i provizija	5	(1.833.184)	(1.677.811)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		3.880.373	3.399.284
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	127.809	21.578
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	19.086	10.945
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	169	826
Neto prihod/(rashod) od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	(56.675)	67.277
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(2.515.579)	(2.528.852)
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	(46.833)	(63.474)
Ostali poslovni prihodi	12	197.621	178.299
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		16.616.171	11.654.127
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(3.676.324)	(3.043.468)
Troškovi amortizacije	14	(1.125.635)	(697.108)
Ostali prihodi	15	760.391	454.552
Ostali rashodi	16	(6.541.250)	(5.839.570)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		6.033.353	2.528.533
Porez na dobitak	17	(472.309)	(71.139)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	-	-
Gubitak po osnovu odloženih poreza	17	(1.652)	(14.888)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	32	5.559.392	2.442.506
Dobitak koji pripada matičnom entitetu		5.556.312	2.417.973
Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		3.080	24.533

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 21. mart 2024. godine

Tajana Orozović
Direktorka Direkcije upravljanja
podacima

Suzan Tanriya
Članica Izvršnog
odбора

Jasna Terzić
Predsednica Izvršnog
odбора

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2023. DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(u hiljadama dinara)

POZICIJA	Napomena	2023.	2022.
DOBITAK	32	5.559.392	2.442.506
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Aktuarski dobici/(gubici)		(39.579)	38.266
Pozitivni/negativni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		31.266	(6.700)
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni/ (negativni) efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		354.484	(917.599)
Dobitak / (gubitak) po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(51.874)	132.962
Ukupan pozitivan/(negativan) ostali rezultat perioda		294.297	(753.071)
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		5.853.689	1.689.435
Ukupan pozitivan rezultat perioda koji pripada matičnom entitetu		5.850.523	1.664.807
Ukupan pozitivan rezultat perioda koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		3.166	24.628

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 21. mart 2024. godine

Tajana Orozović
Direktorka Direkcije upravljanja
podacima

Suzan Tanriyar
Članica Izvršnog
odbora

Jasna Terzić
Predsednica Izvršnog
odbora

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(u hiljadama dinara)
AKTIVA

	Napomena	31.12.2023.	31.12.2022.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	60.299.066	54.676.245
Založena finansijska sredstva	20	-	6.229.454
Potraživanja po osnovu derivata	19	672.404	814.366
Hartije od vrednosti	20	58.729.325	55.286.189
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	19.838.576	5.414.498
Kredit i potraživanja od komitenata	22	247.906.654	235.837.684
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate		118	118
Nematerijalna imovina	23	4.177.396	3.221.977
Osnovna sredstva	23	4.906.630	3.529.753
Investicione nekretnine I	23	50.142	52.659
Tekuća poreska sredstva	17	112.946	129.231
Odložena poreska sredstva	17	291.942	345.086
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	24	12.252	12.252
Ostala sredstva	25	1.791.485	1.233.864
UKUPNO AKTIVA		398.788.936	366.783.376

PASIVA
OBAVEZE

Obaveze po osnovu derivata	26	527.626	744.020
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	27	78.423.135	82.161.390
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	28	255.444.374	227.817.268
Subordinirane obaveze	29	8.859.124	7.077.148
Rezervisanja	30	1.564.513	1.977.734
Tekuće poreske obaveze	17	394.675	26.338
Odložene poreske obaveze		32.480	12.166
Ostale obaveze	31	4.643.245	3.921.236
UKUPNO OBAVEZE		349.889.172	323.737.300

UKUPNO OBAVEZE
Kapital

	32		
Akcijski kapital		21.325.154	21.325.154
Dobitak		6.013.505	2.801.565
Rezerve		21.374.146	18.735.564
Učešća bez prava kontrole		186.959	183.793
UKUPNO KAPITAL		48.899.764	43.046.076

UKUPNO KAPITAL
UKUPNO PASIVA

UKUPNO PASIVA	398.788.936	366.783.376
----------------------	--------------------	--------------------

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 21. mart 2024. godine

 Tajana Orozović
 Direktorka Direkcije upravljanja podacima

 Suzan Tanriyar
 Članica Izvršnog Odbora

 Jasna Terzić
 Predsednica Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2023. DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE

	<i>(u hiljadama dinara)</i>						
	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno	Učešće bez prava kontrole
Stanje na dan 1. januara 2022. godine	14.107.500	3.704.504	16.968.157	111.412	2.792.753	37.684.326	159.165
Dokapitalizacija	1.665.000	1.848.150	-	-	-	3.513.150	-
Ukupan ostali rezultat perioda	-	-	-	(753.166)	-	(753.166)	95
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.417.973	2.417.973	24.533
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.409.161	-	(2.409.161)	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	15.772.500	5.552.654	19.377.318	(641.754)	2.801.565	42.862.283	183.793
Stanje na dan 1. januara 2023. godine	15.772.500	5.552.654	19.377.318	(641.754)	2.801.565	42.862.283	183.793
Ukupan ostali rezultat perioda	-	-	-	294.209	-	294.209	87
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	5.556.313	5.556.313	3.079
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.344.373	-	(2.344.373)	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	15.772.500	5.552.654	21.721.691	(347.545)	6.013.505	48.712.805	186.959

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 21. mart 2024. godine

Tajana Orozović
Direktorka Direkcije upravljanja
podacima

Suzan Tanriyar
Članica Izvršnog
odbora

Jasna Terzić
Predsednica Izvršnog
odbora

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2023. DO 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(u RSD hiljada)

	2023.	2022.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	40.590.369	30.920.878
Prilivi od kamata	22.497.466	14.070.585
Prilivi od naknada	5.555.178	5.194.669
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	12.464.264	11.580.532
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	73.461	75.092
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	35.535.462	28.664.803
Odlivi po osnovu kamata	7.070.193	3.200.783
Odlivi po osnovu naknada	1.769.932	1.670.968
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	3.679.893	3.034.963
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	964.068	600.276
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	22.051.376	20.157.813
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	5.054.908	2.256.075
Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza	38.542.570	13.689.448
Smanjenje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	2.802.585	-
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	35.739.984	13.689.448
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	19.095.056	18.669.777
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	19.095.056	14.793.526
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	-	3.876.251
Neto prilivi/odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	24.502.422	(2.724.254)
Plaćeni porez na dobit	61.418	153.857
Neto prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	24.441.004	2.878.111
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	1.352.076	1.440.089
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	374.104	-
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme	-	11.766
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	977.972	1.428.323
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	4.565.748	4.135.240
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	4.005.748	2.860.240
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	560.000	1.275.000
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	3.213.671	2.695.151
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	17.127.826	20.879.809
Prilivi po osnovu uvećanja kapitala	-	3.513.150
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	1.781.976	3.542.731
Prilivi po osnovu uzetih kredita	15.306.674	13.823.928
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	39.176	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	30.957.873	7.878.968
Odlivi po osnovu uzetih kredita	30.956.626	5.859.066
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	1.247	2.019.902
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	13.000.841
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	13.830.047	-
SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE	97.612.841	66.930.224
SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE	90.215.556	59.502.645
NETO POVEĆANJE GOTOVINE	7.397.285	7.420.261
GOTOVINA NA POČETKU GODINE	26.403.498	18.916.400
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	5.014.705	10.540.243
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	5.071.527	10.473.407
GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA	33.743.962	26.403.498

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 21. mart 2024. godine

Tajana Orozović
Direktorka Direkcije upravljanja
podacimaSuzan Tahiriyar
Članica Izvršnog
OdboraJasna Terzić
Predsednica Izvršnog
Odbora

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCII

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta je 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Priloženi finansijski izveštaji i napomene uz finansijske izveštaje predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka je matično pravno lice Grupe i kao takva je u obavezi da u skladu sa zahtevom Zakona o bankama pripremi konsolidovane finansijske izveštaje na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine. Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju i finansijske izveštaje društva S-leasing d.o.o. koji je 75% u vlasništvu Banke.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 65 filijala, 22 ekspoziture i 2 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2023. godine imala 1.367 zaposlenih (31. decembra 2022. godine: 1.296 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: www.erstebank.rs

S – Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%.

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a.

Društvo je na dan 31. decembra 2023. godine imalo 51 zaposlenih, isti broj kao i 2022. godine.

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31. decembra 2023. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 93/2020).

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama, koje su date u daljem tekstu.

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima Grupe iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Grupe. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Konsolidovani finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Grupa nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Grupaje u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja

Sledeći izmenjeni standardi stupili su na snagu od 1. januara 2023. godine, ali nisu imali materijalnog uticaja na Grupu:

- **MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ (objavljen 18. maja 2017. i na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023.).** MSFI 17 zamenjuje MSFI 4, koji entitetima dozvoljava računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao posledica toga, investitorima je bilo teško da uporede finansijske rezultate inače sličnih osiguravajućih kompanija. MSFI 17 je standard zasnovan na jednom principu za obračun svih vrsta ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju koje zaključuje osiguravač. Standard zahteva priznavanje i merenje grupa ugovora o osiguranju po: (i) sadašnjoj vrednosti budućih novčanih tokova (tokova gotovine ispunjenja) prilagođenoj riziku koja uključuje sve dostupne informacije o tokovima gotovine ispunjenja na način koji u skladu sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je ova vrednost obaveza) ili minus (ako je ova vrednost sredstvo) (ii) iznos koji predstavlja nezarađeni profit u grupi ugovora (marža ugovorne usluge). Osiguravači sada priznaju dobit od grupe ugovora o osiguranju tokom perioda u kome obezbeđuju osiguranje, i pošto su oslobođeni rizika. Ako grupa ugovora stvara ili postaje generator gubitka entitet odmah priznaje gubitak
- **Izmene MSFI 17 i dopune MSFI 4 (objavljene 25. juna 2020. godine i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine).** Izmene uključuju niz pojašnjenja koja imaju za cilj da olakšaju primenu MSFI 17, pojednostave neke zahteve standarda i tranziciju. Izmene se odnose na osam oblasti MSFI 17 i nisu namenjene promeni osnovnih principa standarda. Izvršene su sledeće izmene MSFI 17:
 1. *Datum stupanja na snagu:* Datum stupanja na snagu MSFI 17 (koji uključuje izmene i dopune) odložen je za dve godine na godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023; a fiksni datum isteka privremenog izuzeća od primene MSFI 9 u MSFI 4 takođe je odložen za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.
 2. *Očekivani oporavak novčanih tokova pri sticanju osiguranja:* Od entiteta se zahteva da alocira deo troškova sticanja na povezana očekivana obnavljanja ugovora i da te troškove prizna kao sredstvo sve dok entitet ne prizna obnavljanje ugovora. Subjekti su dužni da procene nadoknadivost imovine na svaki datum izveštavanja i da obelodane određene informacije o imovini u napomenama uz finansijske izveštaje.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)****A) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)**

3. *Margina ugovorne usluge koja se može pripisati investicionim uslugama:* Jedinice pokrića treba identifikovati, uzimajući u obzir koristi i očekivani period osiguranja i investicionih usluga, za ugovore sa promenljivom naknadom i za druge ugovore sa „uslugom povrata ulaganja“ po opštem modelu. Troškovi u vezi sa investicionim aktivnostima treba da budu uključeni kao novčani tokovi ugovora o osiguranju u meri u kojoj entitet obavlja takve aktivnosti da bi povećao koristi od osiguranja za osiguranika.
4. *Ugovori o reosiguranju - povraćaj gubitaka:* Kada entitet prizna gubitak nakon početnog priznavanja štetne grupe osnovnih ugovora o osiguranju ili dodavanjem štetnih osnovnih ugovora u grupu, entitet treba da prilagodi marginu ugovorne usluge povezane grupe ugovora o reosiguranju i prizna dobitak od ugovora o reosiguranju. Iznos nadoknađenog gubitka po ugovoru o reosiguranju određuje se množenjem gubitka priznatog u osnovnim ugovorima o osiguranju i procenta potraživanja po osnovnim ugovorima o osiguranju koje entitet očekuje da povрати od ugovora o reosiguranju. Ovaj uslov bi se primenjivao samo kada se ugovor o reosiguranju prizna pre ili u isto vreme kada se prizna gubitak na osnovnim ugovorima o osiguranju.
5. *Ostale dopune:* Ostale dopune obuhvataju isključenja iz obuhvata nekih ugovora o kreditnim karticama (ili sličnih) i nekih ugovora o zajmu; prikaz imovine i obaveza iz ugovora o osiguranju u izveštaju o finansijskom položaju u portfeljima umesto po grupama; primenljivost opcije za smanjenje rizika pri ublažavanju finansijskih rizika korišćenjem ugovora o reosiguranju koji se drže i nederivativnih finansijskih instrumenata po fer vrednosti kroz bilans uspeha; izbor računovodstvene politike za promenu procena izvršenih u prethodnim finansijskim izveštajima za period kada se primenjuje MSFI 17; uključivanje plaćanja poreza na dobit primanja koji posebno terete ugovaraču osiguranja prema uslovima ugovora o osiguranju u tokove gotovine ispunjenja; i odabrane prelazne olakšice i druge manje dopune.

- **Opcija tranzicije za osiguravače koji primenjuju MSFI 17 – Izmene MSFI 17 (objavljen 9. Decembra 2021. i na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. Januara 2023.).** Izmjena zahteva za prelazak u MSFI 17 pruža osiguravačima opciju koja ima za cilj da poboljša korisnost informacija za investitore o početnoj primeni MSFI 17. Izmjena se odnosi samo na prelazak osiguravača na MSFI 17 i ne utiče na druge zahteve u MSFI 17. Zahtevi za tranziciju u MSFI 17 i MSFI 9 primenjuju se na različite datume i rezultiraju sledećim jednokratnim klasifikacijskim razlikama u uporednim informacijama predstavljenim pri početnoj primeni MSFI 17: računovodstvene neusklađenosti između obaveza iz ugovora o osiguranju merenih po tekućoj vrednosti i svih povezanih finansijska sredstva vrednovanih po amortizovanoj vrednosti; i ako entitet odluči da prepravi uporedne informacije za MSFI 9, klasifikacijske razlike između finansijskih sredstava koja su prestala priznavati u uporednom periodu (na koja se MSFI 9 neće primenjivati) i druge finansijske imovine (na koja će se primeniti MSFI 9). Ovaj amandman pomaže osiguravačima da izbegnu ove privremene računovodstvene neusklađenosti i stoga će poboljšati korisnost uporednih informacija za investitore tako što pruža osiguravačima mogućnost obelodanjivanja uporednih informacija o finansijskim sredstvima. Kada početno primenjuju MSFI 17, entitetima je, u svrhu prezentacije uporednih informacija, dozvoljeno da primene preklapanje klasifikacije finansijskih sredstava za koje entitet ne prepravlja MSFI 9 uporedne informacije. Dostupna je opcija prelaska na bazi instrumenta po instrument; dozvoljava se entitetu da predstavi uporedne informacije kao da su zahtevi za klasifikaciju i merenje iz MSFI 9 primenjeni na to finansijsko sredstvo, ali ne zahteva od entiteta da primeni zahteve za obezvređenje iz MSFI 9; i zahtevaju od entiteta koji primenjuje preklapanje klasifikacije finansijskih sredstava da koristi razumne i podržane informacije dostupne na datum tranzicije kako bi odredio kako će to finansijsko sredstvo biti klasifikovano primenom MSFI 9.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)****A) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)**

- **Izmene MRS 1 I Izjava o praksi 2 MSFI: Obelodanjivanje računovodstvenih politika (objavljene 12. Februara 2021. i na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. Januara 2023.).** MRS 1 je izmenjen tako da zahteva od subjekata da obelodane svoje materijalne informacije o računovodstvenoj politici, a ne o svojim značajnim računovodstvenim politikama. Amandman je dao definiciju materijalnih informacija o računovodstvenoj politici. Amandman takođe pojašnjava da se očekuje da će informacije računovodstvene politike biti materijalne ako bez njih korisnici finansijskih izveštaja ne bi mogli da razumeju druge materijalno značajne informacije u finansijskim izveštajima. Izmena je dala ilustrativne primere informacija o računovodstvenim politikama koje će se verovatno smatrati materijalnim za finansijske izveštaje entiteta. Dalje, amandman na MRS 1 pojašnjava da nematerijalne informacije o računovodstvenoj politici ne moraju da se obelodanjuju. Međutim, ako se otkrije, to ne bi trebalo da prikriva materijalne informacije o računovodstvenoj politici. Da bi se podržala ova izmena, Izjava o praksi MSFI 2, „Procenjivanje značajnosti“ je takođe izmenjena kako bi se pružile smernice o tome kako primeniti 12oncept značajnosti na obelodanjivanje računovodstvenih politika.
- **Izmene MRS 8: Definicija računovodstvenih procena (objavljenje 12. Februara 2021. i na snazi za godišnje izveštajne period koji počinju na dan ili nakon 1. Januara 2023).** Izmena MRS 8 pojašnjava kako subjekti treba da razlikuju promene računovodstvenih politika od promena računovodstvenih procena.
- **Odloženi porez na imovinu i obaveze koje proističu iz jedne transakcije – Izmene MRS 12 (objavljene 7. maja 2021. i na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine).** Izmene MRS 12 preciziraju kako se obračunava odloženi porez na transakcije kao što su lizing i obaveze povlačenja iz upotrebe. U određenim okolnostima, subjekti su izuzeti od priznavanja odloženog poreza kada prvi put priznaju imovinu ili obaveze. Ranije je postojala izvesna neizvesnost u vezi sa tim da li se izuzeće primenjuje na transakcije kao što su lizing i obaveze povlačenja iz upotrebe – transakcije za koje se priznaju i sredstvo i obaveza. Izmene pojašnjavaju da se izuzeće ne primenjuje i da su entiteti dužni da priznaju odloženi porez na takve transakcije. Izmene zahtevaju od kompanija da priznaju odloženi porez na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih iznosa oporezivih i odbitnih privremenih razlika.
- **Izmene MRS 12 Porezi na dobit: Međunarodna poreska reforma – Model pravila za drugi stub (objavljena 23. maja 2023).** U maju 2023. godine, IASB je izdao izmene uskog obima na MRS 12, „Porezi na dohodak“. Ovaj amandman je uveden kao odgovor na neminovnu implementaciju modela pravila drugog stuba koje je objavila Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) kao rezultat međunarodne poreske reforme. Izmene i dopune obezbeđuju privremeni izuzetak od zahteva za priznavanjem i obelodanjivanjem odloženih poreza koji proizilaze iz usvojenog ili suštinski usvojenog poreskog zakona koji primenjuje pravila modela drugog stuba. Subjekti mogu odmah primeniti izuzetak, ali su zahtevi za obelodanjivanje potrebni za godišnje periode koji počinju 1. januara 2023. ili kasnije.
-

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)****B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)**

- **Izmene MSFI 16 Zakupi:** Obaveze po zakupu kod prodaje i povratnog zakupa (objavljene 22. septembra 2022. i na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024.). Izmene se odnose na transakcije prodaje i povratnog zakupa koje zadovoljavaju zahteve MSFI 15 da se evidentiraju kao prodaja. Izmene zahtevaju od prodavca-zakupca da naknadno meri obaveze koje proizilaze iz transakcije i to na način da ne priznaje bilo kakvu dobit ili gubitak u vezi sa pravom korišćenja koje je zadržao. To znači odlaganje takve dobiti čak i ako je obaveza da se izvrše varijabilna plaćanja koja ne zavise od indeksa ili stope.
- **Klasifikacija obaveza kao tekućih ili dugoročnih – Izmene MRS 1 (prvobitno objavljene 23. januara 2020. i naknadno izmenjene 15. jula 2020. i 31. oktobra 2022. godine, koje su konačno na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024.).** Ovim izmenama je pojašnjeno da se obaveze klasifikuju kao kratkoročne ili dugoročne, u zavisnosti od prava koja postoje na kraju izveštajnog perioda. Obaveze su dugoročne ako subject ima suštinsko pravo, na kraju izveštajnog perioda, da odloži izmirenje za najmanje dvanaest meseci. Smernice više ne zahtevaju da takvo pravo bude bezuslovno. Izmjenama iz oktobra 2022. godine utvrđeno je da kreditne obaveze koje treba poštovati nakon datuma izveštavanja ne utiču na klasifikaciju duga kao kratkoročnog ili dugoročnog na datum izveštavanja. Očekivanja menadžmenta da li će naknadno iskoristiti pravo na odloženo izmirenje ne utiču na klasifikaciju obaveza. Obaveza se klasifikuje kao kratkoročna ako je uslov prekršen na ili pre datuma izveštavanja, čak i ako se odricanje od tog uslova dobije od zajmodavca nakon kraja izveštajnog perioda. Suprotno tome, kredit se klasifikuje kao dugoročan ako je ugovor o zajmu prekršen tek nakon datuma izveštavanja. Pored toga, amandmani uključuju pojašnjenje zahteva za klasifikaciju duga koje kompanija može da izmiri pretvaranjem u vlasnički kapital. „Poravnanje“ se definiše kao gašenje obaveze gotovinom, drugim resursima koji sadrže ekonomske koristi ili sopstvenim instrumentima kapitala entiteta. Postoji izuzetak za konvertibilne instrumente koji se mogu konvertovati u kapital, ali samo za one instrumente kod kojih je opcija konverzije klasifikovana kao vlasnički instrument kao zasebna komponenta složenog finansijskog instrument.
- **Izmene MRS 7 Izveštaj o tokovima gotovine i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja: Finansijski aranžmani dobavljača (Objavljeno 25. maja 2023.).** Kao odgovor na zabrinutost korisnika finansijskih izveštaja o neadekvatnom ili obmanjujućem obelodanjivanju finansijskih aranžmana, u maju 2023. godine, IASB je izdao amandmane na MRS 7 i MSFI 7 da zahteva obelodanjivanje o finansijskim aranžmanima dobavljača (SFA). Ove izmene zahtevaju obelodanjivanje finansijskih aranžmana dobavljača u entitetu koji bi omogućili korisnicima finansijskih izveštaja da procene efekte tih aranžmana na obaveze i tokove gotovine entiteta i na izloženost entiteta riziku likvidnosti. Svrha dodatnih zahteva za obelodanjivanje je da se poboljša transparentnost finansijskih aranžmana dobavljača. Izmene ne utiču na principe priznavanja ili merenja, već samo na zahteve obelodanjivanja. Novi zahtevi za obelodanjivanje će biti na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.2. Osnove za konsolidaciju**

Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju finansijske izveštaje Banke i društva nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola postoji ako Banka ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama društva tako da ostvari koristi od njegovih aktivnosti. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Rezultat zavisnog društva koje je stečeno u toku godine uključuje se u konsolidovani bilans uspeha od efektivnog datuma sticanja. Finansijski izveštaji zavisnog društva po potrebi se usklađuju na način da se njihove računovodstvene politike usaglasе s onima koje koristi Banka kao matična kompanija u okviru Grupe. Sve transakcije, sva stanja, svi prihodi i rashodi unutar Grupe eliminišu se konsolidacijom. Manjinski interes predstavlja udeo u dobitku ili gubitku te kapitalu zavisnog društva kojem Banka nije direktni ni indirektni vlasnik. Manjinski interes prikazan je posebno u bilansu uspeha Grupe te unutar kapitala u bilansu stanja Grupe, odvojeno od kapitala Banke.

2.3. Poslovna spajanja

Banka na dan 31. decembra 2023. godine poseduje 75% vlasništva S-Lizinga. Na dan sticanja učešća, ukupna aktiva Lizinga iznosila je 3.092.233 hiljade dinara, ukupan akcijski kapital iznosio je 60.455 hiljada dinara dok je dobitak iznosio 113.284 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2023. godine ukupna aktiva Lizinga iznosi RSD 22.472.918 hiljada, ukupan akcijski kapital iznosio je 67.500 hiljada dinara dok dobitak iznosi RSD 12.318 hiljada.

Poslovno spajanje koje uključuje entitete ili poslovanje pod zajedničkom kontrolom je poslovna kombinacija u kojoj su navedeni entiteti pod zajedničkom kontrolom od strane istog entiteta, pre ili nakon poslovnog spajanja, i ta kontrola nije prenosiva. Kako se MSFI 3 ne primenjuje na poslovna spajanja društava pod zajedničkom kontrolom, Grupa je, u skladu s MRS-om 8, usvojila računovodstvenu politiku u kojoj se takve transakcije evidentiraju po metodi udruživanja interesa.

Primena metode je sledeća:

- Imovina i obaveze entiteta koji se spajaju prikazuje se po knjigovodstvenoj vrednosti kako je prikazano u prethodnim izveštajima krajnjeg matičnog društva Grupe;
- Nema nove procene fer vrednosti ili priznavanja nove imovine ili obaveza. Jedina usklađivanja se sprovode radi usklađivanja računovodstvenih politika;
- Nije priznat goodwill kao rezultat spajanja;
- Razlika između plaćenog iznosa/prenosa i „stečenog“ kapitala prikazana je u kapitalu;
- Bilans uspeha reflektuje rezultat svih društava za celu poslovnu godinu, ukoliko je spajanje nastalo početkom godine te nije materijalno značajno odstupanje;
- Usporedni podaci se ne prepravljaju.

2.4. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Grupe i komitenta. Prihodi i rashodi po osnovu kamata priznaju se po načelu uzročnosti prihoda za primenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva / obaveze.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti, finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat kao i finansijsku imovinu kojom se ne trguje i koja se vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na:

- Bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (amortizovana vrednost pre umanjjenja za očekivane kreditne gubitke)
- Amortizovanu vrednost finansijske obaveze

U slučaju POCI kredita (kupljena ili plasirana kreditno obezvređena sredstva) obračunava se efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik, korišćenjem procenjenih budućih novčanih tokova koji uključuju očekivane kreditne gubitke.

Prilikom obračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente koji nisu POCI (nisu kreditno obezvređeni u momentu odobrenja niti su pretrpeli značajnu modifikaciju ugovorenih novčanih tokova kao kreditno obezvređeni) Grupa procenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i buduće kreditne gubitke.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

Unwinding kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmane klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.5. Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Prihode od naknada i provizija koje Grupa ostvaruje proizilaze iz širokog spektra usluga koje Banka pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u dve kategorije:

/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.

Naknade za pružanje usluga u određenom vremenskom periodu obračunavaju se u tom periodu. Ove naknade uključuju naknade za pozajmice koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansiskog instrumenta, naknade i provizije po osnovu održavanja računa i druge naknade i provizije po osnovu usluga za domaći i međunarodni platni promet, naknade za garancije, kastodi i druge naknade za upravljanje, kao i naknade za posrednovanje u osiguranju. Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi. Prihod od naknade ostvaren od pružanja usluga trećim stranama, kao što je organizovanje sticanja akcija ili drugih hartija od vrednosti, ili kupovina/ prodaja preduzeća, priznaje se po završetku predmete transakcije.

Rashodi od naknada i provizija čine rashodi od naknada po osnovu transakcija domaćeg i inostranog platnog prometa, troškovi poslovanja s karticama i slične naknade (Napomena 5).

2.6. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Grupe odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Grupa posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.7. Finansijski instrumenti**

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9, sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

2.7.1. Metode merenja finansijskih instrumenata**a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa**

Amortizovana vrednost je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Grupa procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i diskonte.

Za kupljena ili plasirana finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI“) koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike. To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili plasirana finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

b) Fer vrednost

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje takođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 35.10 Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

2.7.2. Početno priznavanje i vrednovanje**a) Početno priznavanje**

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Grupe, od momenta kada se Grupa ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani

b) Početno vrednovanje

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenju za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.7.2. Početno priznavanje i vrednovanje (nastavak)*****Dobici na prvi dan***

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Grupa odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđene na bazi netržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

2.7.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje

Rukovodstvo Grupe vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

- a) Poslovnog modela za upravljanje tim finansijskim sredstvima - procenjuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se finansijska sredstva prodaju, ili neki drugi model
- b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Grupa je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

2.7.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI.

Na dan bilansiranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Kredit i potraživanja“, „Hartije od vrednosti“ i „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. *Koji se isplaćuju na zahtev* znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Grupe vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha Grupe. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti“.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.7.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje (nastavak)****2.7.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat**

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovorenog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije „Hartije od vrednosti“.

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „Neto prihod po osnovu kamate“ u bilansu uspeha Grupe. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha Grupe je isti kao i za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „Pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti“.

Grupa je izabrala opciju da određene vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Grupe. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat“. Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasničke instrumente kapitala Grupa vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.7.3.3 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finansijska sredstva koja ili nisu prošla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizacijom putem prodaje. U poslovanju banke to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Banka u ovom portfoliju ima dužničke hartije od vrednosti koje se drže radi trgovanja, kao i derivative.

Za dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, dobici i gubici od usklađivanja sa tržišnom vrednošću, odnosno efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju, se priznaju kroz bilans uspeha u okviru pozicije „Neto dobitak/ gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata“ i ista nisu predmet obezvređenja. Prihodi od kamata po osnovu kupona finansijskih sredstava namenjenih trgovanju priznaju se po metodu efektivne kamatne stope i uključeni su u poziciju „Prihodi od kamate“ u bilansu uspeha.

2.7.3.4 Reklasifikacija finansijskih sredstava

Grupa reklasifikuje finansijsku imovinu samo kada menja svoj poslovni model. Ukoliko Grupa promeni poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima primeniće reklasifikaciju unapred počev od datuma reklasifikacije. Grupa neće menjati već priznate dobitke, gubitke ili kamatu.

U toku 2023. godine Grupa nije vršila reklasifikaciju finansijskih sredstava.

2.7.3.5 Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Grupa instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat i po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Banka u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestavka priznavanja. Za ove instrumenta ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha evidentiraju se u okviru pozicije „Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata“.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.7.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9**

Grupa priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima (kredit i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego do dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i priznavanja prihoda od kamate, Grupa pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

1) Nivo obezvređenja 1.

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezvređenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u statusu neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera između nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom priznavanja POCI imovine, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.7.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza**

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Grupa izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Grupa prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Grupa angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Grupe, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Grupa morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Grupa može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Grupa je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane Grupe.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu suštinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadašnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Grupa prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni /plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

2.7.6. Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji Evropske Agencije za Banke (European Banking Authority).

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.7.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze**

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Grupa ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaoću, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenju za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenju za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Ostale obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

2.8. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

2.9. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Grupe i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

2.10. Potraživanja i obaveze po osnovu derivata

Derivati su izvedeni finansijski instrumenti ili drugi ugovori koji poseduju tri osnovne karakteristike: njihova vrednost se menja zavisno od promena neka bazične – osnovne vrednosti, ne zahtevaju nikakvo početno neto ulaganje ili se zahteva relativno malo neto ulaganje i izmiruju se na datum u budućnosti. Derivati obuhvataju forward transakcije, valutne svopove, kamatne svopove kao i kamatne opcije. U bilansu stanja se prikazuju u okviru pozicije aktive ukoliko je njihova fer vrednost pozitivna, odnosno u okviru pozicije pasive ukoliko je njihova fer vrednost negativna. Inicijalno se priznaju po fer vrednosti, a efekti promene fer vrednosti pri naknadnom merenju iskazuju se u bilansu uspeha, u okviru pozicije „Neto dobiti/gubici po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata“.

2.11. Reverzni repo i Repo poslovi

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti, reverzni repo, se priznaju u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

Transakcije koje uključuju prodaju hartija od vrednosti po ugovoru o njihovom otkupu na određeni datum u budućnosti predstavljaju „repo ugovore“. Hartije od vrednosti prodane u takvim transakcijama se ne prestaju priznavati u bilansu stanja jer Grupa zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva, jer se hartije do vrednosti otkupljuju po fiksnoj ceni kada se repo transakcija završi.

Novčana sredstva primljena nakon prodaje hartija od vrednosti priznaju se u bilansu stanja uz odgovarajuću obavezu vraćanja pod „Finansijske obaveze po amortizovanoj vrednosti“.

Razlika između prodajne i otkupne cene tretira se kao rashod kamate i evidentira se u bilansu uspeha na poziciji Rashodi od kamata u okviru pozicije „Neto prihod od kamata“ i obračunava se u toku trajanja ugovora. Finansijska sredstva koja Grupa prenosi u okviru ugovora o reotkupu ostaju na bilansu stanja Banke. Kategorija merenja prenesenih finansijskih sredstava se ne menja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)
2.12. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

2.13. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Grupa u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	33-50 godina
Kompjuterska oprema	4 do 6 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.14. Obezvređenje nefinansijske imovine**

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Grupe analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Grupe. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

2.15. Lizing sa aspekta Grupe kao zakupca

Grupa kao zakupac analizira Ugovore o zakupu i utvrđuje da li ispunjavaju zahteve stadrada MSFI 16. za priznavanje obaveze po osnovu lizinga i imovine s pravom korišćenja u Bilansu stanja. Sredstva sa pravom korišćenja i obaveza po osnovu lizinga priznaju se na datum početka zakupa.

Sredstva sa pravom korišćenja se se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja predstavlja inicijalnu vrednost obaveza (diskontovanu na sadašnju vrednost) i sva plaćanja lizing kući nastala pre datuma lizinga umanjena za podsticaje primljene od lizing kuće. Ova procenjena sredstva se naknadno amortizuju od datuma početka do kraja perioda zakupa. Banka koristi linearnu metodu amortizacije.

Obaveze po osnovu lizinga na dan početka lizinga se vrednuju po sadašnjoj vrednosti budućih lizing plaćanja tokom lizing perioda. Sva plaćanja diskontuju se korištenjem kamatne stope koja predstavlja implicitnu stopu u zakupu. Ako se ta stopa ne može utvrditi, Grupa koristi inkrementalnu stopu zaduživanja - stopu po kojoj se Grupa može zadužiti kod Erste Grupe.

Na dan inicijalnog priznavanja plaćanja po osnovu lizinga obuhvataju: fiksna plaćanja za lizing, varijabilna plaćanja lizinga koja zavise od tržišnih indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za lizing u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i plaćanje ugovorne kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako period zakupa odražava činjenicu da je zakupac koristio opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjuje za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Pri proceni lizing perioda Grupa je uključila period bez mogućnosti otkazivanja, opcion period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će iskoristiti tu opciju, period pokriven opcijom za raskid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrebiti tu opciju, dok u slučaju lizing perioda bez definisanog (određenog) roka primenjen je rok određen u skladu sa najboljom mogućom procenom perioda trajanja zakupa. Kada najbolja moguća procena nije izvodljiva, zbog nedostupnosti podataka, period trajanja zakupa procenjuje se na 5 godina u skladu sa periodom budžetiranja.

2.16 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanje je obaveza koja je neizvesna u pogledu roka i iznosa. Rezervisanja se priznaju i vrše:

- kada Grupa ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja;
- kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i
- kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje predstavlja najbolju procenu izdataka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova u tekućoj godini odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom periodu.

Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. Ukoliko je verovatan odliv resursa u budućnosti rezervisanje se priznaje u finansijskim izveštajima. Banka vrši rezervisanje na teret rashoda za stavke po kreditno rizičnim vanbilansnim stavkama do nivoa potrebnih rezervisanja u skladu sa zahtevima MSFI 9.

Potencijalna sredstva Banka ne priznaje u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.17. Naknade zaposlenima****(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Grupa nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banka ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3, 5 ili 7 prosečnih mesečnih zarada ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3,5 ili 7 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3, 5 ili 7 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate ako je to za zaposlenog povoljnije- u zavisnosti od godina radnog staža u Banci.

U skladu sa Pravilnikom o radu S-Leasing ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u S-Leasing-u u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Grupa je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Grupi. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Grupi ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobici i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(c) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

d) Podela besplatnih akcija

U okviru programa dodele akcija zaposlenima (Employee Share Program), svi zaposleni Banke, koji su bili u radnom odnosu duže od 6 meseci na dan 31. decembra 2023. godine, dobiće besplatne akcije Erste Group Bank AG u iznosu od EUR 350 neto, pod uslovom da godišnja skupština Erste Group Bank AG 2024. donese odluku o raspodeli dividende. Banka je na osnovu broja zaposlenih sa ovim pravom, priznala iznos od RSD 18.436 hiljada u bilansu uspeha u okviru „troškova zarada“ kao i obavezu u bilansu stanja pod „Ostalim obavezama“.

Svi zaposleni koji su ispunjavali uslove gore navedenim programom, su pored dodele akcija imali mogućnost i da kupe akcije Erste Grupe uz dodatno podsticajno ulaganje od strane Grupe (Investment plus). Dodatno podsticajno ulaganje se odnosi na to da pored akcija koje zaposleni kupi iz sopstvenih sredstava, dobija dodatne besplatne akcije (povlašćeno ulaganje koje Banka dodeljuje bez naknade kao podsticaj).

Banka je na ovom osnovu priznala iznos od RSD 11.681 hiljada u bilansu uspeha u okviru „Troškova zarada“ kao i obavezu u bilansu stanja pod „Ostalim obavezama“.

U okviru programa dodele akcija zaposlenima (Employee Share Program), svi zaposleni S-Leasinga, koji su bili u radnom odnosu duže od 6 meseci na dan 31. decembra 2023. godine, dobiće besplatne akcije Erste Group Bank AG u iznosu od EUR 350 neto, pod uslovom da godišnja skupština Erste Group Bank AG 2024. donese odluku o raspodeli dividende. S-Leasing je na osnovu broja zaposlenih sa ovim pravom, priznao iznos od RSD 1.943 hiljada u bilansu uspeha u okviru „troškova zarada“ kao i obavezu u bilansu stanja pod „Ostalim obavezama“.

Svi zaposleni koji su ispunjavali uslove gore navedenim programom, su pored dodele akcija imali mogućnost i da kupe akcije Erste Grupe uz dodatno podsticajno ulaganje od strane Grupe (Investment plus).

S-Leasing je na ovom osnovu priznala iznos od RSD 779 hiljada u bilansu uspeha u okviru „Troškova zarada“ kao i obavezu u bilansu stanja pod „Ostalim obavezama“.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.18. Garancije**

U uobičajenom toku poslovanju Grupa odobrava garancije koje se mogu biti plative, činidbene garancije, akreditivi, akcepti menica i drugi poslovi jemstva.

Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje i nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze plaćanja u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Grupe koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto rashodi /prihodi po osnovu (umanjenja) obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha“. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija, u zavisnosti od vrste naknade. Grupa određene vrste naknada prihoduje jednokratno, a one koje se naplaćuju za poznat vremenski period se razgraničavaju ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori koji obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuní svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

2.19. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Grupa preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Grupi i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečena na takav način, može biti klasifikovana kao:

- 1) Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
- 2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
- 3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
- 4) Stalna sredstva namenjena prodaji (MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu i koju koristi Grupa evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste Bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste Bank ad Novi Sad.

Sredstva stečena naplatom potraživanja u skladu sa MRS 2 Zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Grupe analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Grupe obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.

Sektor upravljanja kreditnim rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto ostvarive vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.19. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)**

Grupa klasifikuje stalnu imovinu kao **stalna sredstva namenjena prodaji** ako se njena knjigovodstvena vrednost može povratiti prevashodno prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Imovina klasifikovana kao imovina namenjena prodaji mora biti dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju i njena prodaja mora biti verovatna.

Prilikom reklasifikacije dela aktive u stalna sredstva namenjena prodaji sredstva se vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ako je knjigovodstvena vrednost niža nastavlja se vrednovanje po knjigovodstvenoj vrednosti, a ako je fer vrednost niža iskazuje se rashod perioda koji predstavlja obezvređenje imovine. Rashod nastao kao rashod od obezvređenja prenosi se na rashod od prodaje ukoliko je sredstvo prodato u istoj godini kada je i reklasifikovano kao sredstvo namenjeno prodaji. Da bi se izvršila reklasifikacija iz kategorije investicione nekretnine u stalna sredstva namenjena prodaji nije dovoljna samo odluka o prodaji nego i kapitalni izdatak prevođenja tog sredstva u sredstvo namenjeno prodaji.

Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila. Kada stalno sredstvo prestane da se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi prodaje, vrednuje se po nižim od sledećih iznosa:

- njegove knjigovodstvene vrednosti pre nego što je sredstvo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje, korigovane za amortizaciju koja bi bila priznata da sredstvo nije bilo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje; i
- njegove nadoknadive vrednosti na dan kada je odlučeno da se ne prodaje.

Nekretnine evidentirane na klasi namenjene prodaji vode se po sadašnjoj vrednosti. Prilikom reklasifikacije neophodno je izračunati iznos amortizacije za period za koji sredstvo nije amortizovano i proknjižiti obračunatu amortizaciju.

2.20 Porezi i doprinosi**(a) Porez na dobit***Tekući porezi*

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Grupa tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Grupe.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**2.20. Porezi i doprinosi (nastavak)****(a) Porez na dobit (nastavak)***Odloženi porezi (nastavak)*

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

(a) SPPI procena

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet značajne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgubljenju kamatu (u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova Grupe. Za procenu, Grupa koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost naknade se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove prihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa“ da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark“ kredita (kredita iste ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope). Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na nivou pojedinačnog plasmana na prilikoinicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi „starih“ stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i datuma početka kamatanog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, Grupa je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene „stare stope“ kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja, kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremenu otplatu.

Rukovodstvo Grupe smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

(b) Procena poslovnog modela

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Grupa procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan aspekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog, onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajući. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pomeni za nova sredstva.

Grupa, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti i sl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Procena Grupe je da svi krediti zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)
(b) Procena poslovnog modela (nastavak)

Poslovni modeli Grupe:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome što se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata, dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otplata bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)

Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreditnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekih detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Grupa je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći defaulta i stopama gubitka, njihovoj ekstrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne porcene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward-looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivnu, individualnu porcenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta, i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 35.

(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjavanja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 35.4 (Tržišni rizici) i 35.10 (Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza).

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**(e) Rezervacije za sudske sporove**

Grupa, kao i drugi privredni subjekti, vodi sporove koji proističu iz uobičajenog redovnog poslovanja, a odnose se na privredna, ugovorna i radna pitanja.

Prilikom izdvajanja rezervacija Grupa procenjuje verovatnoću bilo kakvih negativnih ishoda po ovim sporovima, kao i obim verovatnih i razumnih procenjenih gubitaka, a za one sa verovatnim negativnim ishodom, izdvaja rezervacije u visini zahteva klijenta, u delu za koji procenjuje da bi mogao biti osnovan, uvećanog za zateznu kamatu, troškove advokata i sudske troškove

Ishod sporova procenjuje se na osnovu brižljive analize svih činjenica u konkretnom sporu, na osnovu mišljenja pravne službe, aktuelne sudske prakse, mišljenja eksternih pravnih savetnika, a u zavisnosti od toga da li obaveza proističe kao rezultat prošlih događaja, da li je verovatno da će Grupa biti u obavezi da plati i da li se iznos plaćanja može pouzdano proceniti.

Rezervisanje za sudske sporove se formira kada je verovatno da postoji obaveza čiji se iznos može pouzdano proceniti pažljivom analizom. Potrebno rezervisanje se može promeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija.

Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za priznavanje rezervisanje se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva ekonomskih resursa veoma mala. Napomena 36(b) obelodanjuje informacije o potencijalnim obavezama Grupe u vezi sa sudskim sporovima.

(f) Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16

MSFI 16 uvodi model priznavanja lizinga u bilansu stanja za korisnike lizinga. Korisnik lizinga priznaje pravo korišćenja sredstva i odgovarajuću obavezu za lizing plaćanja u bilansu stanja. Postoje izuzeci od ovog principa, koji se mogu primeniti za kratkoročne lizinge i lizing sredstva malih vrednosti. Procene koje Grupa koristi prilikom merenja obaveza po osnovu finansijskog lizinga i sredstava sa pravom korišćenja odnose se pre svega na:

- Klasifikaciju ugovora koji podležu MSFI 16
- Određivanje lizing perioda – dužine trajanja ugovora koji podležu MSFI 16 (uključujući ugovore sa neodređenim trajanjem kao i ugovore koji mogu biti produženi)
- Određivanje stopa amortizacije
- Određivanje kamatnih stopa koje će se primenjivati za diskontovanje budućih novčanih tokova

Prilikom inicijalnog priznavanja ugovora o lizingu Grupa koristi jedinstveni model obračuna za zakup u skladu sa MSFI 16. Zakupac priznaje imovinu sa pravom korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)**(f) Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16 (nastavak)**

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini (stopa kapitalizacije). Za određivanje inkrementalne stope za pozajmljivanje za imovinu u Erste Grupi primenjen je pojednostavljeni pristup koji koristi stope finansiranja/refinansiranja.

Inkrementalna stopa pozajmljivanja se utvrđuje na osnovu specifične tržišne stope za potpuno obezbeđenu pozajmicu i određenog dodatka koji predstavlja neobezbeđen deo duga koji bi obično bio korišćen za finansiranje sticanja sredstava sa pravom korišćenja.

Komponenta A: „tržišna stopa“ (obezbeđeno, 70% od vrednosti)

Tržišna stopa izvedena je iz postojećih podataka Grupe iz delatnosti odobravanja kredita i trebalo bi da predstavi specifičnu stopu zaduživanja u zavisnosti od perioda zakupa, kreditne sposobnosti i bazne stope EURIBOR – ostale komponente kao što su trošak kapitala i dr. što sve može da bude uključeno u određivanje tržišne stope, koja je "van dohvata ruke".

Ova stopa pretpostavlja potpunu obezbeđenost. Prema principima pozajmljivanja Erste Grupe maksimalna vrednost pozajmice iznosi 70% od nominalne vrednosti.

Komponenta B: deo stope koji se odnosi na pojedinačne stavke imovine (neobezbeđena, 30% od vrednosti)

Kvalitet pojedinačne imovine direktno utiče na iznos dodatka na postajuću obezbeđenu tržišnu stopu. Izračun dodatka za neobezbeđeni deo pozajmice dobija se upoređivanjem neobezbeđenih sa obezbeđenim instrumentima refinansiranja, pri čemu oba instrumenta imaju sličan rok. Razlika između ova dva instrumenta predstavlja dodatak tržišnoj stopi čiji raspored će biti zasnovan na kvalitetu pojedinačne imovine.

Diskontna stopa - inkrementalna stopa pozajmljivanja	31.12.2023.
Prosečna ponderisana diskonta stopa-objekti	2,93%
Prosečna ponderisana diskonta stopa-vozila	2,76%

(g) Činidbene garancije se tretiraju kao obaveze po kreditu.

Banka je analizirala izdate ugovore o činidbenim garancijama kako bi procenila ispunjavaju li definiciju ugovora o osiguranju u delokrugu MSFI-ja 17. Zaključak je da određeni ugovori o činidbenim garancijama izlažu Banku isključivo kreditnom riziku podnosioca zahteva jer (i) svi ugovori zahtevaju od kupaca koji podnose zahtev za garanciju da u potpunosti obeštete svoje obaveze kako bi obešteli Banku kao izdavaoca i (ii) ne postoje scenariji s komercijalnom sadržajem u kojima bi Banka morala platiti značajne dodatne iznose imaoima takvih garancija. Shodno tome, banka ove ugovore vodi kao obaveze po kreditu u skladu s MSFI-jem 9.

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Prihodi od kamata		
– Sektor finansija i osiguranja	652.295	206.650
– Javni nefinansijski sektor	771.365	549.265
– Sektor privrednih društava	8.264.673	4.210.587
– Sektor preduzetnika	313.180	187.751
– Javni sektor	2.336.084	2.393.180
– Sektor stanovništva	9.770.985	6.260.153
– Sektor stranih lica	465.192	82.151
– Sektor domaćinstava i poljoprivrednih proizvođača	11.968	10.355
– Sektor drugih pravnih lica	198.222	65.683
Ukupno	22.783.964	13.965.775
Rashodi kamata		
– Sektor finansija i osiguranja	2.251.956	646.759
– Javni nefinansijski sektor	31.667	19.545
– Sektor privrednih društava	2.749.653	1.057.292
– Sektor preduzetnika	18.913	7.660
– Javni sektor	57.355	478.235
– Sektor stanovništva	952.355	210.654
– Sektor stranih lica	1.631.948	918.122
– Sektor domaćinstava i poljoprivrednih proizvođača	1.486	5
– Sektor drugih pravnih lica	78.431	59.259
Ukupno	7.773.764	3.397.531
Neto dobitak po osnovu kamata	15.010.200	10.568.244

Na rast pozicije rashodi od kamata uticao je značajan rast volumena depozita kao i više kamatne stope na depozite u 2023. Što se tiče rasta na poziciji prihoda od kamata, najveći uticaj na rast imao je porast novih plasmana kao i veće kamatne stope u 2023.

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Prihodi od kamata		
Po osnovu kredita	19.531.264	11.383.197
Po obaveznoj rezervi	153.189	92.349
Po osnovu depozita	2.326	21.065
po osnovu HoV	2.322.942	2.372.918
Po osnovu ostalih plasmana	774.242	178.186
Ukupno	22.783.963	14.047.715
Rashodi kamata		
Po osnovu kredita	2.349.204	937.345
Po osnovu hov	0	374.758
Po osnovu depozita	4.779.836	2.043.555
Po osnovu lizinga MSFI 16	46.024	47.858
Ostali rashodi kamata	598.699	75.955
Ukupno	7.773.763	3.479.471
Neto prihod po osnovu kamata	15.010.200	10.568.244

5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Prihodi od naknada i provizija		
Kreditni poslovi	160.690	28.443
Hartije od vrednosti	32.171	1.128
Garancijski i drugi poslovi jemstva	445.469	338.092
Poslovi platnog prometa i poslovi sa platnim karticama	3.104.613	2.112.009
Kupoprodaja stanih sredstava plaćanja	779.534	745.313
Ostale naknade i provizije	1.191.080	1.852.110
Ukupno	5.713.557	5.077.095
Rashodi od naknada i provizija		
Kreditni poslovi	139.597	17.596
Hartije od vrednosti	19.383	4.273
Garancijski i drugi poslovi jemstva	740	-
Poslovi platnog prometa i poslovi sa platnim karticama	1.145.188	918.572
Kupoprodaja stanih sredstava plaćanja	24.969	71.793
Ostale naknade i provizije	503.307	665.577
Ukupno	1.833.184	1.677.811
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	3.880.373	3.399.284

6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	1.719.676	2.958.375
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	18.491	47.479
Dobici od promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	18.391
Ukupno	1.738.167	3.024.245
Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	1.599.970	2.766.105
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2.116	236.562
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	8.272	-
Ukupno	1.610.358	3.002.667
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	127.809	21.578

7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	24.876	26.286
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.386	-
Ukupno	28.262	26.286
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	9.176	15.341
Ukupno	9.176	15.341
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	19.086	10.945

8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Prihodi po osnovu zaštite od rizika		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	169	826
Ukupno	169	826
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	169	826

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

9. NETO PRIHOD (RASHOD) OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Pozitivne kursne razlike	4.910.451	10.124.374
Negativne kursne razlike	(4.701.681)	(9.841.366)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	133.288	454.852
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(398.733)	(670.583)
Neto rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(56.675)	67.277

10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	10.166.831	7.514.823
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	29.539	3.276
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	855.794	944.903
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	2.087	3.104
Ukupno	11.054.251	8.466.106
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Rashodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11.610.900	9.767.137
Rashodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	17.139	2.570
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	668.768	1.220.859
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	1.273.023	4.392
Ukupno	13.569.830	10.994.958
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(2.515.579)	(2.528.852)

Narodna banka Srbije je donela Odluku o privremenim merama za banke koje se odnose na stambene kredite fizičkim licima ("Službeni glasnik RS", broj 78 od 12. septembar 2023.), kojom je ograničila kamatnu stopu za dužnike koji su korisnici prvog stambenog kredita s promenljivom kamatnom stopom, a čiji ugovoreni iznos ne prelazi 200.000 evra. Tim dužnicima je privremeno ograničena nominalna kamatna stopa za narednih 15 meseci, počev od oktobarske rate. Banka neće imati pravo da od dužnika potražuje razliku u kamati usled primene ove odluke. U tom smislu, banka je ostvarila gubitke po osnovu modifikacije gore navedenih kredita u iznosu od RSD 1,27 milijardi.

**10.a NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU
PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)**

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	(90.032)	(24.195)
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	(19.506)	(7.701)
– krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(4.881.109)	(7.352.018)
– ostala sredstva (Napomena 25)	(113.149)	(94.234)
	(5.103.796)	(7.478.148)
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 30)	(290.718)	(521.521)
Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	(5.394.514)	(7.999.669)
Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	126.918	4.160
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	5.750	6.597
– krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	4.360.517	5.205.813
– ostala sredstva (Napomena 25)	85.955	9.255
	4.579.140	5.225.825
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 30)	565.044	245.564
Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	5.144.184	5.471.389
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	(250.330)	(2.528.280)

11. NETO DOBITAK(GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Dobici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Dobitak prestanak priznavanja	19	140
Ukupno:	19	140
Gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Gubitak prestanak priznavanja	(46.852)	(63.614)
Ukupno:	(46.852)	(63.614)
Neto dobiti/gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	(46.833)	(63.474)

12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Prihodi od konsultantskih usluga	9.490	9.509
Prihodi od zakupnina	7.731	7.765
Prihodi od IT usluga	11.671	12.645
Ostali prihodi	124.160	103.206
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	44.569	45.174
Ukupno	197.621	178.299

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	2.274.103	1.948.026
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	855.668	716.327
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	369.456	204.437
Ostali lični rashodi	128.523	144.996
Prihodi od ukidanja rezervisanja (Napomena 30)	(18)	(9.216)
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina i druga rezervisanja (Napomena 30)	48.592	38.898
Ukupno	3.676.324	3.043.468

14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2023.	U RSD hiljada 2022.
Troškovi amortizacije:		
– osnovnih sredstava (Napomena 23)	806.231	600.799
– nematerijalnih ulaganja (Napomena 23)	316.886	459
– investicionih nekretnina (Napomena 23)	2.517	95.850
Ukupno	1.125.634	697.108

15. OSTALI PRIHODI

	U RSD hiljada	
	2023.	2022.
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	308.824	251.660
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	111.644	49.747
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	8.813	15.888
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	25.052	28.252
Ostali prihodi	306.058	109.005
Ukupno	760.391	454.552

16. OSTALI RASHODI

	U RSD hiljada	
	2023.	2022.
Profesionalne usluge	3.376.792	2.703.962
Donacije i sponzorstva	36.041	40.514
Reklama i propaganda	277.754	226.559
PTT i telekomunikacione usluge	97.778	72.781
Premije osiguranja	652.235	609.611
Troškovi zakupa	92.196	87.577
Troškovi materijala	180.156	157.883
Troškovi poreza i doprinosa	242.994	128.784
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	659.928	681.501
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	327	606
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	423.684	373.329
Dnevnice i putni troškovi	118.676	104.012
Obuke i savetovanja	43.733	37.900
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	124.303	476.732
Ostalo	214.652	137.819
Ukupno	6.541.250	5.839.570

17. POREZ NA DOBITAK

(a) Komponente poreza na dobit

	Erste Banka	S Leasing	Erste Banka	S Leasing
				U RSD hiljada
	31.12.2023.	31.12.2023	31.12.2022.	31.12.2022.
Tekući porez na dobit	(394.675)	(77.634)	(26.338)	(44.801)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	-	16.185	-	-
Gubitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	(17.837)	-	(14.385)	(502)
Ukupno	(412.512)	(61.449)	(40.723)	(45.303)

17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	U RSD hiljada			
	Erste Banka	S Leasing	Erste Banka	S Leasing
	31.12.2023.	31.12.2023.	31.12.2022.	31.12.2022.
Dobit pre oporezivanja	5.959.586	73.766	2.385.095	143.438
Porez na dobit po stopi od 15%	893.938	11.065	357.764	21.516
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	(18.297)	66.171	(545)	23.285
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(474.281)	-	(304.920)	-
Poreski efekti prve primene MSFI 9	-	-	(8.263)	-
Ostalo	11.152	(15.787)	(3.312)	(502)
Ukupan poreski rashod/(prihod) iskazan u bilansu uspeha	412.512	61.449	40.724	45.303
Efektivna poreska stopa	6,92%	83,3%	1,71%	31,58%

(c) Komponente odloženog poreza

	Erste Banka		S Leasing	
	na dan 31. iznos privremene razlike	decembar 2023 iznos odloženog poreza	na dan 31. iznos privremene razlike	decembar 2023 iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	172.388	25.858	(1.404)	(210)
odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	372.689	55.903	523	78
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	893.209	133.981	15.115	2.267
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	171.509	25.726	8.590	1.288
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	172.204	25.831	1.460	218
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije-aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	42.142	6.231	(1.391)	(208)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja državne HoV- odložene poreske obaveze	(4.914)	(737)	101.210	15.182
Ukupno stanje na dan 31. decembar 2023.	1.819.227	272.884	22.894	3.433

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2023. godine
17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)**(d) Promene na odloženim porezima**

	Erste Banka	S Leasing	Erste Banka	S Leasing
	31.12.2023.	31.12.2023.	31.12.2022	U RSD hiljada 31.12.2022
Stanje odloženih poreskih sredstava/obaveza na dan 1.januar	342.595	2.491	224.019	3.060
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	(17.837)	16.185	(14.385)	(502)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(51.874)	(61)	132.961	(67)
Stanje odloženih poreskih redstava na dan 31. decembar	272.884	18.615	342.595	2.491

Grupa je u Napomeni 17 prikazala podatke iz poreskog bilansa pojedinačnih lica imajući u vidu da Banka, kao matično pravno lice, ne vrši poresko konsolidovanje u skladu sa članom 55 Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
U dinarima		
Žiro račun	26.206.162	19.122.924
Gotovina u blagajni	4.125.952	2.962.685
Depoziti viškova likvidnih sredstava	5.000.000	8.000.000
Ispravka vrednosti deponovanih viškova likvidnih sredstava	(1.274)	-
Aktivna vremenska razgraničenja po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	2.188	-
	35.333.007	30.085.609
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	2.804.997	3.627.470
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	22.161.062	20.963.166
	24.966.059	24.590.636
Ukupno	60.299.066	54.676.245

Konsolidovani finansijski izveštaji su ponovo izdati i zamenjuju verziju prethodno izdatu 12. marta 2024. godine. Razlog za ponovno izdavanje je prethodna pogrešna klasifikacija deponovanih viškova likvidnih sredstava kod Narodne banke Srbije u iznosu od 5 milijardi RSD na poziciji „Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija” umesto „Gotovina i sredstva kod centralne banke”. Ovo je posledica inicijalnog knjiženja na pogrešnom kontu (overnight / prekonoćni krediti) i korigovano je reklasifikovanjem sledećih pozicija u ukupnoj vrednosti od 5 milijardi RSD sa „Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija” na „Gotovina i sredstva kod centralne banke”: Depoziti viškova likvidnih sredstava, Ispravka vrednosti deponovanih viškova likvidnih sredstava, i Aktivna vremenska razgraničenja po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke.

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS”, br. 76/2018 i u skladu sa Odlukom o izmenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS”, br. 77/2023 prema kojoj su banke dužne da obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 7% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 2% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2023. godine do 17. januara 2024. godine iznosila je RSD 24.627.434 hiljade.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 0,75% na godišnjem nivou.

18 GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS“, br. 76/2018 i u skladu sa Odlukom o izmenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS“, br. 77/2023 prema kojoj su banke dužne da obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 23% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 16% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenim ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2023. godine do 17. januara 2024. godine iznosila je EUR 189.020 hiljade.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
U dinarima		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	69.843	28.613
	69.843	28.613
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	602.561	785.753
	602.561	785.753
Stanje na dan 31. decembra	672.404	814.366

20. HARTIJE OD VREDNOSTI

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
U dinarima		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	42.934.941	40.547.822
– obveznice (FVTPL)	65.830	1.224.595
– obveznice (FVTOCI)	5.325.953	9.005.815
Vlasničke hartije od vrednosti		
– učešća u kapitalu (FVTPL)	19.597	27.049
	48.346.321	50.805.281
U stranoj valuti		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	4.072.625	4.530.479
– obveznice (FVTPL)	3.702.354	3.748.357
– obveznice (FVTOCI)	2.502.095	2.383.357
Vlasničke hartije od vrednosti		
– ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	133.687	112.669
	10.410.761	10.774.862
Ukupno hartije od vrednosti	58.757.082	61.580.143
Minus: Ispravka vrednosti (AC)	(27.757)	(64.500)
Stanje na dan 31. decembra - sa založenim finansijskim sredstvima	58.729.325	61.515.643
Od toga založena finansijska sredstva		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	-	6.229.454
Ukupno založena finansijska sredstva	-	6.229.454
Stanje na dan 31. decembra - bez založenih finansijskih sredstava	58.729.325	55.286.189

Na 31.12.2023. godine Grupa nije imala založena finansijska sredstva. Na 31.12.2022. godine Grupa je imala založena finansijska sredstva, u pitanju su dužničke hartije od vrednosti (obveznice) koje su založene u okviru repo transakcije sa NBS.

U tabeli osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju (FVTPL) sve dužničke hartije od vrednosti su raspoređene u nivo vrednovanja 1. Od svih navedenih HOV na berzi se kotiraju: obveznice, kao i Visa akcije vrednovane kroz kapital.

20. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Kursne razlike	Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava							
Stage 1	64.500	6.132	14.533	83.900	112.385	143	27.757
Druga preduzeća	3.296	-	-	9.105	7.943	(3.326)	1.132
Javni sektor	61.204	6.132	14.533	74.795	104.442	3.469	26.625
UKUPNO	64.500	6.132	14.533	83.900	112.385	143	27.757

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	31. decembra 2023.			31. decembra 2022.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Opozivi depoziti i krediti	19.014.671	-	19.014.671	4.666.670	-	4.666.670
Dati krediti	44	521	565	245	3.373	3.618
Dati depoziti	12.000	-	12.000	6.000	-	6.000
	19.026.715	521	19.027.236	4.672.915	3.373	4.676.288
U stranoj valuti						
Devizni računi	606.939	-	606.939	690.505	-	690.505
Opozivi depoziti i krediti	-	-	-	482	-	482
Dati krediti	52.283	11	52.294	4.449	15.981	20.430
Dati depoziti	96.262		96.262	4.693	-	4.693
Ostali plasmani	76.055		76.055	29.832	-	29.832
	831.539	11	831.550	729.961	15.981	745.942
Bruto krediti i potraživanja	19.858.254	532	19.858.786	5.402.876	19.354	5.422.230
Minus: Ispravka vrednosti			(20.210)			(7.732)
			(20.210)			(7.732)
Kredit i potraživanja od banaka i finansijskih organizacija			19.838.576			5.414.498

Kredit i sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno
U dinarima										
Centralna banka	19.014.671	-	-	-	19.014.671	(4.844)	-	-	-	(4.844)
Banke u zemlji	-	-	-	-	-	(99)	-	-	-	(99)
Društva za osiguranje	340	-	-	-	340	(6)	-	-	-	(6)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	185	17	3	-	205	(3)	(4)	(2)	-	(9)
Strane banke	12.020	-	-	-	12.020	(33)	-	-	-	(33)
	19.027.216	17	3	-	19.027.236	(4.985)	(4)	(2)	-	(4.991)
U stranoj valuti										
Finansijski lizing	11	-	-	-	11	(2.219)	-	-	-	(2.219)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	167.630	4.687	-	-	172.317	(12.163)	(749)	-	-	(12.912)
Strane banke	659.222	-	-	-	659.222	(88)	-	-	-	(88)
	826.863	4.687	-	-	831.550	(14.470)	(749)	-	-	(15.219)
Ukupno	19.854.079	4.704	3	-	19.858.786	(19.455)	(753)	(2)	-	(20.210)

Kreditni sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

b) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine, je sledeća:

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
Bez utvđenog roka dospeća	831.431	726.841
Do 30 dana	19.026.671	4.672.859
Od 3 do 12 meseci	-	3.176
Preko 1 godine	684	19.354
	19.858.786	5.422.230

Povećanje kredita po repo transakcijama u iznosu od RSD 14,3 milijardi je imalo najveći uticaj na povećanje pozicije kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

c) Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava							
Stage 1	7.706	17.319	5.231	157	493	(3)	19.455
Banke u zemlji	799	100	800	-	-	-	99
Centralna banka	2.724	4.844	2.724	-	-	-	4.844
Društva za osiguranje	6	3	5	3	-	(1)	6
Finansijski lizing	3.975	88	1.511	154	486	(1)	2.219
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	82	12.163	71	-	7	(1)	12.166
Strane banke	120	121	120	-	-	-	121
Stage 2	26	754	26	-	-	(1)	753
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	25	754	25	-	-	(1)	753
Strane banke	1	-	1	-	-	-	-
Stage 3	-	2	-	-	-	-	2
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranju	-	2	-	-	-	-	2
UKUPNO	7.732	18.075	5.257	157	493	(4)	20.210

U RSD hiljada

Konsolidovani finansijski izveštaji su ponovo izdati i zamenjuju verziju prethodno izdatu 12. marta 2024. godine. Razlog za ponovno izdavanje je prethodna pogrešna klasifikacija deponovanih viškova likvidnih sredstava kod Narodne banke Srbije u iznosu od 5 milijardi RSD na poziciji „Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija“ umesto „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Ovo je posledica inicijalnog knjiženja na pogrešnom kontu (overnight / prekonoćni krediti) i korigovano je reklasifikovanjem sledećih pozicija u ukupnoj vrednosti od 5 milijardi RSD sa „Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija“ na „Gotovina i sredstva kod centralne banke“. Depoziti viškova likvidnih sredstava, Ispravka vrednosti deponovanih viškova likvidnih sredstava, i Aktivna vremenska razgraničenja po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke.

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	31.12.2023.			U RSD hiljada 31.12.2022.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Dati krediti	4.304.821	54.677.351	58.982.172	2.859.573	53.942.855	56.802.428
Ostali plasmani	8.507.147	13.777.059	22.284.206	7.099.311	13.612.093	20.711.404
	12.811.968	68.454.410	81.266.378	9.958.884	67.554.948	77.513.832
U stranoj valuti						
Dati krediti	10.594.580	161.595.652	172.190.232	15.342.582	145.712.105	161.054.687
Dati depoziti	-	-	-	118.745	2.796.758	2.915.503
Ostali plasmani	836.378	1.037.940	1.874.318	461.075	777.832	1.238.907
	11.430.958	162.633.592	174.064.550	15.922.402	149.286.695	165.209.097
Bruto krediti i potraživanja	24.242.926	231.088.002	255.330.928	25.881.286	216.841.643	242.722.929
Minus: Ispravka vrednosti						
- Pojedinačno procenjena			(1.103.762)			(1.626.787)
- Kolektivno procenjena			(6.320.512)			(5.258.458)
			(7.424.274)			(6.885.245)
Stanje na dan 31. decembra			247.906.654			235.837.684

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

Banka sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

Bruto knjigovodstvena vrednost						Ispravke vrednosti					U RSD hiljada
						31.12.2023					
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	
U dinarima											
Javna preduzeća	1.957.406	10.000	66	-	1.967.472	(24.103)	(357)	(61)	-	(24.521)	
Druga preduzeća	3.614.716	1.974.365	107.227	-	5.696.308	(41.409)	(39.695)	(96.132)	-	(177.236)	
Preduzetnici	1.275.195	491.198	88.438	-	1.854.831	(14.747)	(27.855)	(75.768)	-	(118.370)	
Javni sektor	1.594.297	100.697	28	-	1.695.022	(853)	(485)	(24)	-	(1.362)	
Stanovništvo	39.924.376	6.031.739	2.785.302	197.230	48.938.647	(299.847)	(606.294)	(2.259.879)	(84.621)	(3.250.641)	
Strana lica	49	20	256	-	325	-	(2)	(198)	-	(200)	
Poljoprivrednici	31.612	2.794	9.167	-	43.573	(918)	(291)	(8.291)	-	(9.500)	
Drugi komitenti	17.118	21.125	18.876	-	57.119	(144)	(1.559)	(16.988)	-	(18.691)	
	48.414.769	8.631.938	3.009.360	197.230	60.253.297	(382.021)	(676.538)	(2.457.341)	(84.621)	(3.600.521)	
U stranoj valuti											
Javna preduzeća	6.866.671	3.868.685	1.031	-	10.736.387	(29.280)	(119.210)	(1.031)	-	(149.521)	
Druga preduzeća	105.502.700	17.340.127	974.132	1.776.958	125.593.917	(666.147)	(704.624)	(696.997)	(934.431)	(3.002.199)	
Preduzetnici	1.468.982	367.441	180.583	-	2.017.006	(10.626)	(15.154)	(39.769)	-	(65.549)	
Javni sektor	619.853	9.348	-	-	629.201	(1.963)	(551)	-	-	(2.514)	
Stanovništvo	48.312.177	4.406.333	517.789	93.548	53.329.847	(88.517)	(195.935)	(234.744)	(1.192)	(520.388)	
Strana lica	7.636	-	-	-	7.636	(7)	-	-	-	(7)	
Poljoprivrednici	80.986	10.470	9.102	-	100.558	(700)	(1.395)	(9.015)	-	(11.110)	
Drugi komitenti	2.527.734	15.498	119.847	-	2.663.079	(42.704)	(1.012)	(28.749)	-	(72.465)	
	165.386.739	26.017.902	1.802.484	1.870.506	195.077.631	(839.944)	(1.037.881)	(1.010.305)	(935.623)	(3.823.753)	
Ukupno	213.801.508	34.649.840	4.811.844	2.067.736	255.330.928	(1.221.965)	(1.714.419)	(3.467.646)	(1.020.244)	(7.424.274)	

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja**

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivo 2		Transfer između Nivo 2 i Nivo 3		Transfer između Nivo 1 i Nivo 3	
	U Nivo 2 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 2	U Nivo 3 iz Nivo 2	U Nivo 2 iz Nivo 3	U Nivo 3 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 3
Druge preduzeća	5.194.238	6.072.865	205.264	8.373	449.196	-
Građevinarstvo	601.950	23.016	173	-	6.371	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	190.523	3.789	48.471	-	401.645	-
Prerađivačka industrija	1.117.893	3.289.332	69.756	-	8.886	-
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	7.630	1.771.646	-	-	-	-
Trgovina	2.105.160	324.662	26.771	-	5.892	-
Usluge i turizam	1.171.082	660.420	60.093	8.373	26.402	-
Preduzetnici	754.640	196.200	19.831	-	12.807	-
Javni sektor	373.852	-	-	-	-	-
Stanovništvo	6.221.016	1.526.559	568.795	50.108	671.746	10.742
Poljoprivrednici	9.290	15.871	4	-	2.779	-
Sektor drugih komitenata	220.794	42.378	4.803	-	7.127	-
Ukupno	12.773.830	7.853.873	798.697	58.481	1.143.655	10.742

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata**

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine, je sledeća:

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
Bez utvđenog roka dospeća	2.804.496	1.895.982
Do 30 dana	182.350	320.557
Od 1 do 3 meseca	1.377.793	2.052.416
Od 3 do 12 meseci	19.878.287	21.612.331
Preko 1 godine	231.088.002	216.841.643
	255.330.928	242.722.929

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2023. godine
22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)
d) Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Stanje na kraju perioda	Naplaćena otpisana potraživanja	Rashod direktnog otpisa
Nivo obezvređenja 1	1.281.476	606.866	325.332	158.339	854.858	2.006	34	353.502	1.221.965	47	133
Javna preduzeća	19.147	34.802	2.235	10.850	9.883	-	-	702	53.383	-	-
Druga preduzeća	617.379	382.503	166.560	98.005	443.786	14	34	220.035	707.556	-	132
Preduzetnici	16.688	19.569	2.723	3.038	18.816	-	-	7.617	25.373	-	-
Javni sektor	2.648	829	1.575	1.227	296	-	-	(17)	2.816	-	-
Poljoprivrednici	55	416	0	98	3.876	(3)	-	4.928	1.618	-	-
Stanovništvo	607.986	158.384	148.048	24.714	376.466	1.995	0	119.799	388.364	47	1
Strana lica	594	1	566	0	21	-	-	(1)	7	-	-
Drugi komitenti	16.979	10.362	3.625	20.407	1.714	-	-	439	42.848	-	-
Nivo obezvređenja 2	2.049.780	325.770	395.222	661.953	485.937	5.381	7	447.299	1.714.419	40	-
Javna preduzeća	219.372	5	8.550	2.746	93.774	-	-	(232)	119.567	-	-
Druga preduzeća	968.783	171.077	191.408	232.840	185.133	(23)	7	(251.810)	744.319	-	-
Preduzetnici	48.193	15.700	7.739	15.455	12.351	(1)	-	(16.248)	43.009	-	-
Javni sektor	319	291	227	576	0	-	-	77	1.036	-	-
Poljoprivrednici	-	422	0	935	72	(2)	-	403	1.686	-	-
Stanovništvo	811.369	136.946	186.773	408.268	193.963	5.407	0	(179.025)	802.229	40	-
Strana lica	21	2	20	0	0	-	-	(1)	2	-	-
Drugi komitenti	1.723	1.327	505	1.133	644	-	-	(463)	2.571	-	-
Nivo obezvređenja 3	3.501.500	774.080	2.101.311	1.352.705	174.087	10.152	944	105.551	3.467.646	9.698	19
Druga preduzeća	1.489.666	267.072	1.331.884	344.201	4.646	11	95	28.804	793.129	4.992	4
Preduzetnici	79.776	28.275	42.139	47.456	6.495	9	20	8.675	115.537	-	7
Stanovništvo	1.799.272	465.558	633.585	875.831	75.019	10.138	383	52.811	2.494.623	4.706	3
Javna preduzeća	1.032	61	-	66.345	66.349	0	11	14	1.092	-	-
Javni sektor	0	24	-	0	0	0	2	2	24	-	-
Poljoprivrednici	6	4.886	-	3.003	2.365	(6)	0	11.782	17.306	-	-
Strana lica	28	166	5	10	0	0	0	(1)	198	-	-
Drugi komitenti	131.720	8.038	93.698	15.859	19.213	0	433	3.464	45.737	-	5
POCI	52.488	981.227	20.250	20.169	3.520	14	0	(9.884)	1.020.244	-	-
Druga preduzeća	0	934.431	0	-	-	-	-	-	934.431	-	-
Stanovništvo	52.488	46.796	20.250	20.169	3.520	14	0	(9.884)	85.813	-	-
UKUPNO	6.885.244	2.687.943	2.842.115	2.193.166	1.518.402	17.553	985	1.870	7.424.274	9.785	152

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)**e) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata**

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	U RSD hiljada	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Trgovina	19.955.975	17.504.870
Prerađivačka industrija	28.182.484	28.666.206
Građevinarstvo	20.731.449	14.381.115
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	15.962.827	15.438.313
Usluge i turizam	42.398.719	39.214.516
Poljoprivreda i prehrambena industrija	10.461.883	9.061.974
Stanovništvo	102.272.883	103.383.099
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	19.767.211	5.422.230
Javni sektor	5.461.842	5.974.693
Strana pravna lica	95.633	97.137
Poljoprivrednici	144.132	149.510
Sektor drugih komitenata	3.689.526	3.912.806
Preduzetnici	6.065.135	4.938.690
Javna preduzeća u stečaju	4	-
Ostale finansijske organizacije u stečaju	11	-
UKUPNO:	275.189.714	248.145.159

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

f) Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga

	31.12.2023	U RSD hiljada 31.12.2022
Minimalna plaćanja lizinga	23.273.098	20.835.113
Minus: potraživanja za nedospele kamate	(2.135.621)	(1.516.517)
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	21.137.477	19.318.596
Dospela preostala minimalnih plaćanja lizinga	12.521	12.610
Ostala potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	37.045	33.224
	21.187.043	19.364.430
Minus razgraničeni prihodi od potraživanja po osnovu naknada za odobrenje finansijskog lizinga	(173.962)	(164.456)
	21.013.081	19.199.974
Minus: ispravka vrednosti		
- potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	(464.304)	(328.761)
- potraživanja za dospele kamate	(11.697)	(10.655)
- ostalih potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	(32.719)	(30.751)
Ukupno	20.504.360	18.829.807

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2023. godine
23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Sredstva uzeta u lizing/ Imovina sa pravom korišćenja	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	investicione nekretnine	Nematerijalna sredstva u pripremi	Nematerijalna ulaganja
NABAVNA VREDNOST								
Stanje na dan 01. januar 2022. god	823.891	1.894.054	2.535.491	247.071	5.500.506	-	1.541.934	1.673.928
Povećanja	-	-	205.154	508.636	713.790	-	1.571.785	-
Prenosi	45.240	593.848	10.885	(327.470)	322.503	-	(43.480)	60.258
Preknjižavanja	(100.678)	70.570	(70.570)	-	(100.678)	100.678	-	-
Otuđenja i rashodovanja	(13.274)	(71.046)	(62.802)	-	(147.122)	-	-	(13.359)
Stanje na dan 31. decembar 2022. god	755.179	2.487.426	2.618.158	428.237	6.288.999	100.678	3.070.240	1.720.828
Povećanja	-	-	304.168	534.177	838.345	-	1.259.644	-
Prenosi	15.124	2.235.603	14.444	(735.455)	1.529.716	-	(3.990.502)	4.003.956
Preknjižavanja	-	-	(8.461)	-	(8.461)	-	(760)	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(202.281)	(136.082)	-	(338.363)	-	-	(681.037)
Stanje na dan 31. decembar 2023. god	770.303	4.520.748	2.792.227	226.959	8.310.237	100.678	338.619	5.043.747
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI								
Stanje na dan 01. januar 2022. god	350.038	1.174.505	788.103	-	2.312.646	-	-	1.486.485
Preknjižavanja	(47.560)	70.570	(70.570)	-	(47.560)	47.560	-	-
Amortizacija (Napomena 14)	20.362	239.060	341.375	-	600.797	459	-	95.850
Otuđenja i rashodovanja	(6.962)	(60.415)	(39.258)	-	(106.635)	-	-	(13.245)
Stanje na dan 31. decembar 2022. god	315.878	1.423.720	1.019.650	-	2.759.248	48.019	-	1.569.090
Amortizacija (Napomena 14)	18.980	439.318	347.933	-	806.231	2.517	-	316.886
Otuđenja i rashodovanja	-	(93.583)	(68.287)	-	(161.870)	-	-	(681.005)
Stanje na dan 31. decembar 2023 god	334.858	1.769.455	1.299.296	-	3.403.609	50.536	-	1.204.971
Neotpisana vrednost na dan:								
- 31. decembar 2023. god	435.445	2.751.292	1.492.931	226.959	4.906.628	50.142	338.619	3.838.777
Neotpisana vrednost na dan:								
- 31. decembar 2022. god	439.301	1.063.706	1.598.508	428.237	3.529.752	52.659	3.070.240	151.739

23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

Grupa ima dva objekta u sopstvenom vlasništvu klasifikovanim kao investicione nekretnine. Fer vrednost nekretnina iznosi RSD 130.544. hiljada.

Grupa nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2023. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2023. godine čin softveri i licence.

U okviru imovine sa pravom korišćenja i obaveza za zakup po obuhvatu MSFI 16, Grupa ima nepokretnu i pokretnu imovinu. Sredstva sa pravom korišćenja se najvećim delom odnose na objekte i na dan 31.12.2023 iznose RSD 1.388. 452 hiljada.

Najveći deo nematerijalnih ulaganja se odnosi na ulaganje u novi informacioni sistem koja je Banka imala kroz projekat LIFT. Banka je aktivaciju izvršila 31.05.2023 godine u iznosu od RSD 3.651.763 hiljada. Imajući u vidu da se radi o Core sistemu Banke i da se očekuje korišćenje u dužem vremenskom periodu, amortizacija se radi u skladu sa politikom na 10 godina.

Grupa je u toku 2023. godine utvrdila da ne postoje indikatori obezvređenja nefinansijske imovine.

24. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.21 Grupa u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	12.252
Stanje na dan 31. decembra	12.252	12.252

Na dan 31. decembar 2023. godine Grupa ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m2. Procenjena tržišna vrednost iznosi RSD 22.831 hiljada.
- Šljivovica, opština Čajetina – katastarska parcele. Ukupna procenjena tržišna vrednost iznosi RSD 472 hiljada.
- Dolovo, opština Pančevo - poljoprivredno zemljište. Procenjena tržišna vrednost iznosi RSD 1.268 hiljada.
- Nova Varoš - katastarska parcela. Procenjena tržišna vrednost iznosi RSD 52 hiljada.
- Krnule, opština Vladimirci - poljoprivredno zemljište. Procenjena tržišna vrednost iznosi RSD 1.137 hiljada.
- Vojka, opština Stara Pazova - zemljište u građevinskom području. Procenjena tržišna vrednost iznosi RSD 1.885 hiljada.

25. OSTALA SREDSTVA

	U RSD hiljada	
	Na dan 31. decembra 2023.	Na dan 31. decembra 2022.
U dinarima		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	5.060	51.273
– Potraživanja po osnovu prodaje	432	469
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	61.626	37.204
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	11.694	395.110
– Razgraničeni troškovi premije osiguranja	434.761	427.146
– Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	-	18.442
– Ostala razgraničenja	24.390	102.157
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
– Dati avansi	53.812	12.558
– Potraživanja od zaposlenih	2.577	12.421
– Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	66	2.131
– Zalihe	125.962	83.080
– Ostala nefinansijska potraživanja	824.568	80.845
– Ostale investicije	27.005	27.006
– Ostala razgraničenja	128.631	-
	1.700.584	1.249.842
U stranoj valuti		
<i>Finansijska sredstva:</i>		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	782	-
– Potraživanja po osnovu prodaje	461	-
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	2	20
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	61.651	61.199
– Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	-	47.877
<i>Nefinansijska sredstva:</i>		
– Dati avansi	26.531	69.023
– Potraživanja od zaposlenih	149	267
– Ostala nefinansijska potraživanja	206.552	850
	296.128	179.236
Bruto ostala sredstva	1.996.712	1.429.078
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	(205.227)	(195.214)
Stanje na dan 31. decembra	1.791.485	1.233.864

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2023. godine
25. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	116.259	125.673
Nove ispravke vrednosti	113.149	94.269
Ukidanje ispravke vrednosti	(85.955)	9.171
Otpis na teret ispravke vrednosti	(24.900)	(140.358)
Kursne razlike	(9.645)	27.504
Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra	108.908	116.259
 Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31. decembra	 96.319	 78.955
 Stanje na dan 31. decembra	 205.227	 195.214

26. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

	U RSD hiljada	
	31.12.2023.	31.12.2022.
U dinarima		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	17.229	25.698
	17.229	25.698
U stranoj valuti		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	510.397	718.322
	510.397	718.322
Stanje na dan 31. decembra	527.626	744.020

27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

	31.12.2023.			31.12.2022.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	2.782.678	-	2.782.678	1.108.718	-	1.108.718
Depoziti po osnovu datih kredita	-	-	-	-	1.255	1.255
Namenski depoziti	15.262	-	15.262	14.975	-	14.975
Ostali depoziti	753.345	985.000	1.738.345	3.899.660	884.000	4.783.660
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	200.000	-	200.000	-	-	-
Kredit po repo transakcijama	-	-	-	5.846.245	-	5.846.245
Primljeni krediti	-	2.273.731	2.273.731	-	3.322.865	3.322.865
Ukupno	3.751.285	3.258.731	7.010.016	10.869.598	4.208.120	15.077.718
U stranoj valuti						
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>						
Transakcioni depoziti	3.326.724	-	3.326.724	473.889	-	473.889
Depoziti po osnovu datih kredita	-	-	-	-	-	-
Namenski depoziti	635.241	27.535	662.776	863.758	27.571	891.329
Ostali depoziti	14.849.856	1.400.226	16.250.082	4.208.268	2.051.435	6.259.703
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	3.398.037	-	3.398.037	4.909.299	-	4.909.299
Kredit po repo transakcijama	-	-	-	-	-	-
Primljeni krediti	9.288.455	38.476.310	47.764.765	4.856.965	49.665.423	54.522.388
Ostale finansijske obaveze	10.735	-	10.735	27.064	-	27.064
Ukupno	31.509.048	39.904.071	71.413.119	15.339.243	51.744.429	67.083.672
Stanje na dan 31. decembra	35.260.333	43.162.802	78.423.135	26.208.841	55.952.549	82.161.390

27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
Centralna banka	-	5.847.000
Banke u zemlji	9.809.142	5.122.160
Društva za osiguranje	3.411.813	4.095.454
Finansijski lizing	131.225	547.080
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	14.219.768	8.343.192
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	275.174	5.512
Strane banke	50.576.013	58.200.992
Stanje na dan 31. decembra	78.423.135	82.161.390

Obaveze prema stranim bankama se najvećim delom odnose na primljene kredite od ERSTE BANK DER OESTERREICHISCHEN SPARKASSEN AG Austrija u iznosu od 9.373.896 hiljada dinara kao i primljeni kredit od Evropske Banke za obnovu i razvoj od 10.104.172 hiljada dinara, Evropske Investicione Banke 5.940.508 hiljada dinara, takođe i primljen kredit od KFW banke u iznosu od 2.691.089 hiljada dinara i od Council of Europe Development Bank (CEB banke) u iznosu od 3.264.124 hiljada dinara.

28. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

	31.12.2023.			31.12.2022.			U RSD hiljada
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	
U dinarima							
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>							
Transakcioni depoziti	83.073.489	74	83.073.563	62.263.378	5	62.263.383	
Štedni depoziti:	975.352	3.951.943	4.927.295	1.153.120	2.870.507	4.023.627	
Depoziti po osnovu datih kredita	122.343	2.787.821	2.910.164	827.536	2.830.585	3.658.121	
Namenski depoziti	170.484	18.750	189.234	726.975	18.750	745.725	
Ostali depoziti	10.967.100	1.083.540	12.050.640	16.379.209	1.111.965	17.491.174	
Ukupno	95.308.768	7.842.128	103.150.896	81.350.218	6.831.812	88.182.030	
U stranoj valuti							
<i>Obaveze po osnovu depozita i kredita</i>							
Transakcioni depoziti	96.955.465	-	96.955.465	96.128.853	-	96.128.853	
Štedni depoziti:	6.281.168	23.026.770	29.307.938	8.103.045	15.662.406	23.765.451	
Depoziti po osnovu datih kredita	57.118	5.993.730	6.050.848	603.845	5.478.509	6.082.354	
Namenski depoziti	1.528.293	-	1.528.293	1.166.144	-	1.166.144	
Ostali depoziti	7.952.844	8.179.513	16.132.357	8.546.260	1.370.729	9.916.989	
Primljeni krediti	12.365	1.715.272	1.727.637	-	2.040.012	2.040.012	
Ostale finansijske obaveze	590.940	-	590.940	535.435	-	586.935	
Ukupno	113.378.193	38.915.285	152.293.478	115.083.582	24.551.656	139.635.238	
Stanje na dan 31. decembra			255.444.374			227.817.268	

28. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
Javna preduzeća	1.098.203	1.190.208
Privredna društva	117.419.785	99.859.175
Javni sektor	2.805.956	3.318.543
Stanovništvo	117.106.328	107.210.817
Strana lica	2.876.904	3.461.262
Preduzetnici	7.551.004	6.430.033
Poljoprivrednici	1.206.687	1.229.781
Drugi komitenti	5.379.507	5.117.449
Stanje na dan 31. decembra	255.444.374	227.817.268

29. SUBORDINIRANE OBAVEZE

	31.12.2023	U RSD hiljada 31.12.2022
U stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	8.859.124	7.077.148
	8.859.124	7.077.148
Stanje na dan 31. decembra	8.859.124	7.077.148

Stanje obaveza po osnovu glavnice subordiniranih kredita na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

					U RSD hiljada	
Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	31.12.2023	31.12.2022
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	14.11.2033.	Euribor+3,94 % p,a,	1.757.606	-
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38 % p,a,	3.515.211	3.519.672
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	12.05.2032	Euribor+3,48 % p,a,	3.515.211	3.519.672
Ukupno		75.000.000			8.788.028	7.039.344

Banka je dana 20.08.2018. godine potpisala ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od EUR 30.000.000. Subordinirani kredit je povučen 10.09.2018. godine sa datumom dospeća 10.09.2028. godine, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11.10.2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24.08.2018. godine.

Banka je dana 15.02.2022. godine potpisala ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od EUR 30.000.000. Subordinirani kredit je povučen 12.05.2022. godine sa datumom dospeća 12.05.2032. godine, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,48% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 20.07.2022. godine, a na osnovu zahteva Banke od 26.05.2022. godine.

Banka je dana 24.10.2023. godine potpisala ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od EUR 15.000.000. Subordinirani kredit je povučen 15.11.2023. godine sa datumom dospeća 14.11.2033. godine, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,94% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 26.01.2024. godine, a na osnovu zahteva Banke od 19.12.2023. godine.

30. REZERVISANJA

	U RSD hiljada	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (a)	295.618	569.864
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	173.664	129.012
– jubilarne nagrade	180.099	148.498
Rezervisanja za sudske sporove (c)	908.324	1.111.282
Ostala dugoročna rezervisanja	6.808	19.078
Stanje na dan 31. decembra	1.564.513	1.977.734

Promene rezervisanja

- (a) Prema internoj politici Grupe, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Banke gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveze padnu na teret Grupe.

Dokazi na osnovu kojih Grupa vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Grupe po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Banke, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Grupe, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Grupa vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

- (b) Grupa je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpremnina pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.
- (c) Grupa je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Grupa tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima
- (d) Grupe očekuje negativan ishod (Napomena 3 (e), Napomena 36 b)).

30. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2023	31.12.2022
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni		
Stanje na početku godine	569.865	294.381
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10(a))	290.718	521.521
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10(a))	(565.044)	(245.564)
Ostale promene	79	(473)
	295.618	569.865
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	277.513	323.069
Nova Rezervisanja (Napomena 13)	50.348	40.481
Ukinuta Rezervisanja (Napomena 13)	(18)	(9.660)
Naknade isplaćene u toku godine	(29.542)	(38.489)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	15.537	-
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	39.925	(37.888)
	353.763	277.513
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	1.111.280	1.057.884
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	127.326	476.882
Iskorišćena rezervisanja	(288.321)	(423.683)
Ostale promene	(41.961)	197
	908.324	1.111.280
Ostala dugoročna rezervisanja		
stanje na početku godine	19.077	15.659
ostale promene	545	15.227
iskorišćena rezervisanja - plaćanja	(12.814)	(11.810)
	6.808	19.076
Stanje na dan 31. decembra	1.564.513	1.977.734

30. REZERVISANJA (nastavak)

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2023. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 3,5 %;
- Prosečna plata svih radnika banke (Procena bruto iznos)
- Iznos otpremnine za umirovljenje: 3 prosečne mesečne plate zaposlenog ili 3 prosečne plate svih zaposlenih Banke, u zavisnosti šta je veće. Prema novom kolektivnom ugovoru ovo važi za one čiji je radni staž u banci do 20 godina.
- Prema novom kolektivnom ugovoru povećan je iznos otpremnine za odlazak u penziju - za zaposlene koji su u banci duže od 20 godina radnog staža – 5 zarada, i duže od 30 godina – 7 zarada
- Pretpostavljeni rast zarada od 17,7% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	U RSD hiljada
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenih na dan 31.12.2022.	268.987
<i>Troškovi usluga</i>	
a. Troškovi tekućeg rada	27.001
b. Troškovi minulog rada	2.259
c. Troškovi kamate	22.986
d. Plaćanja	(29.152)
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:	14.469
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(2.472)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	16.941
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:	38.688
a. Promena u demografskim pretpostavkama	18.320
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	20.368
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenih na dan 31.12.2023.	345.238

30. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilasnoj aktivni u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilasnoj aktivni	U RSD hiljada							Stanje na kraju perioda
	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	
Stage 1	432.305	112.368	405.588	21	21.859	79	-	117.326
Stage 2	130.596	153.936	130.554	3.209	33	-	-	157.154
Stage 3	6.964	21.184	6.964	-	46	-	-	21.138
Ukupno	569.865	287.488	543.106	3.230	21.938	79	-	295.618

Kretanje između nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilasnoj aktivni je prikazano u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze

Ukupno

Bruto knjigovodstvena vrednost					
Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3	
U Nivo 2 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 2	U Nivo 3 iz Nivo 2	U Nivo 2 iz Nivo 3	U Nivo 3 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 3
306.997	9.824	-	-	-	-
306.997	9.824	-	-	-	-

31. OSTALE OBAVEZE

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
U dinarima		
<i>Finansijske obaveze:</i>		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	17.004	13.905
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	20.794	17.255
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	243.130	137.146
	280.928	168.306
<i>Nefinansijske obaveze:</i>		
Obaveze prema dobavljačima	19.745	86.006
Obaveze za primljene avanse	124.008	98.147
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	-	197
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	95.328	251.050
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	732.905	683.901
Obaveze po osnovu kartičnog poslovanja	623.871	172.069
Obaveze prema trgovcima po pos terminalima	440.696	208.403
Ostale obaveze	169.618	223.565
	2.206.171	1.723.338
U stranoj valuti		
<i>Finansijske obaveze:</i>		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	1.547.304	1.620.590
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od kamata	26.711	31.882
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	30.975	14.094
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	154	1.482
	1.605.144	1.668.048
<i>Nefinansijske obaveze:</i>		
Obaveze prema dobavljačima	102.041	272.159
Obaveze za primljene avanse	3.188	3.407
Ostale obaveze	445.773	85.978
	551.002	361.544
Stanje na dan 31. decembra	4.643.245	3.921.236

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

31. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Stanje obaveza po osnovu lizinga MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Valuta obaveze	Stanje na dan 1. januara 2023.		Stanje na dan 31. decembra 2023.	
	Iznos u	iznos u	Iznos u	IZNOS U
	valuti	RSD	valuti	RSD
RSD-objekti	-	13.905		17.004
Valutna klauzula (EUR) -	6.842	802.637	6.105	715.501
Nepokretnosti				
Valutna klauzula (EUR) -	123	14.485	78	9.127
pokretna imovina				
Valutna klauzula (EUR) – IT oprema	-	-		
Devize - EUR – objekti	7.942	931.770	7.892	924.715
Ukupno	14.907	1.762.797	14.075	1.666.347

Izuzeci od primene MSFI 16 prikazani su u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Izuzeci od primene - stanje na 31. decembra 2023	Vrednost
Troškovi kratkoročnih zakupa:	-
Troškovi zakupa male vrednosti:	12.909

32. KAPITAL**(a) Struktura kapitala Grupe**

Ukupan kapital Grupe na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 48.899.764 hiljada i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od RSD 15.772.500 hiljada, emisione premije u iznosu od RSD 5.552.654 hiljada, rezervi iz dobiti i ostalih rezervi RSD 21.721.689 hiljada, revalorizacionih rezervi u iznosu od RSD -348.430 hiljada, dobitka tekućeg perioda u iznosu od RSD 6.201.351 hiljada i učešća bez prava kontrole u iznosu od 186.959 hiljada.

Struktura ukupnog kapitala Grupe prikazana je kako sledi:

	U RSD hiljada	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Akcijski kapital – obične akcije /i/	15.772.500	15.772.500
Emisiona premija /ii/	5.552.654	5.552.654
Rezerve iz dobiti /iii/	21.721.689	19.377.943
Revalorizacione rezerve /iv/	(348.430)	(642.379)
Dobitak tekuće godine	6.201.351	2.801.565
Učešća bez prava kontrole	186.959	183.793
Stanje na dan 31. decembra	48.899.764	43.046.076

/i/ Akcijski kapital

Na dan 31. decembar 2023. godine upisani i uplaćeni kapital Grupe se sastoji od 1.577.250 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2022. godine: 1.577.250 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara).

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2023. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	Učešće u %
EGB CEPS HOLDING GMBH	1.167.165	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	410.085	26,00
Ukupno	1.577.250	100,00

/ii/ Emisiona premija

Emisiona premija na dan 31. decembra 2023. u iznosu od RSD 5.552.654 hiljada (31. decembra 2022. godine RSD 5.552.654 hiljada) i obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2023. godine iznose RSD 21.721.689 hiljada. Na dan 31. decembra 2022. godine rezerve iz dobiti su iznosile RSD 19.377.317 hiljada. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 21. aprila 2023. godine Banka je iz ostvarene dobiti za 2022. godinu izvršila raspodelu preostale dobiti u ostale rezerve u iznosu od RSD 2.344.372 hiljada.

/iv/ Revalorizacione rezerve

Gubici po osnovu revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2023. godine iznose RSD 348.429 hiljada (31. decembar 2022. godine: (642.379) hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

32. KAPITAL (nastavak)**(b) Pokazatelji poslovanja Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima**

Pokazatelji poslovanja	Propisani	31.12.2023.	31.12.2022.
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 408.463.126	EUR 381.531.188
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	20,36	20,01
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	16,71	16,87
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akciskog kapitala	Minimum 4,5%	16,71	16,87
5. Ulaganja Banke	Maksimum 60%	6,91	7,09
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	4,55	4,57
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	67,04	27,58
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	2,10	2,11
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,70	1,98
9. PPLA	Minimum 100%	146,69	156,53
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,67	3,39
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	19,58	16,61
12. Izloženosti Banke prema licu povezanim sa bankom	bez limita	4,55	3,90
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,06	0,06

33. VANBILANSNE POZICIJE

Grupa u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	500.948	528.953
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	128.131.848	113.904.104
Druge vanbilansne pozicije (c)	451.590.563	329.408.119
Stanje na dan 31. decembra	580.223.359	443.841.176
Nenaplativa potraživanja preneta na vanbilansne pozicije	(5.054.893)	(1.187.735)
Stanje na dan 31. decembra	575.168.466	442.653.441

(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	8.352	7.222
– dugoročni	492.596	521.731
Stanje na dan 31. decembra	500.948	528.953

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica najvećim delom se odnose na dospelu glavnicu dugoročnih poljoprivrednih kredita u iznosu od RSD 5.239 hiljada i na dospelu kamatu po komisionim poslovima poljoprivrednika u iznosu od RSD 2.591 hiljada. Dugoročni poslovi odnose se na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od RSD 492.596 hiljada.

(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
U dinarima		
Plative garancije	3.991.820	2.841.851
Činidbene garancije	17.055.453	12.942.297
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	8.449.339	6.335.935
Ostale vanbilansne stavke	435.022	239.657
	29.931.634	22.359.740
U stranoj valuti		
Plative garancije	5.444.586	5.553.678
Činidbene garancije	21.376.276	18.322.445
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	67.435.944	61.218.831
Akreditivi	255.767	761.653
Ostale vanbilansne stavke	3.687.641	5.687.757
	98.200.214	91.544.364
Stanje na dan 31. decembra	128.131.848	113.904.104

Ostale vanbilansne stavke u dinarima se odnose na pisma o namerama preduzeća, dok se ostale vanbilansne stavke u stranoj valuti odnose najvećim delom na učešća u riziku i ostale neopozive obaveze.

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

33. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Grupa prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2023. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 295.618 hiljada (31. decembar 2022. godine: RSD 569.864 hiljada).

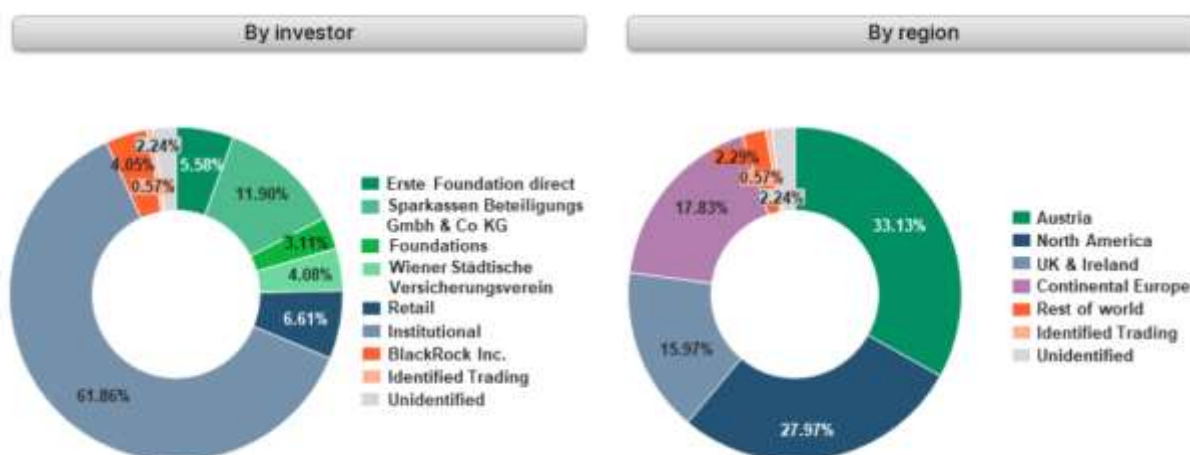
34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

	31.12.2023.		31.12.2022.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Potraživanja				
Potraživanja po osnovu derivata	479.877	-	787.838	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	589.788	14.299	623.138	9.169
Kredit i potraživanja od komitenata	120.000	106	-	531.253
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	757.600	-	759.700
Ostala sredstva	1.818	28.972	3.381	2.427
	1.191.483	800.977	1.414.357	1.302.549
Obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	141.649	-	25.699	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	15.459.986	9.429.282	14.893.650	9.904.485
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	331.427	-	-
Subordinirane obaveze	8.859.125	-	7.077.149	-
Rezervisanja	20	6.049	24	2.675
Ostale obaveze	282	8.519	3.064	898.930
	24.461.062	9.775.277	21.999.586	10.806.090
Vanbilansne pozicije				
Date garancije i druga jemstva	713.263	238.374	220.722	108.800
Preuzete neopozive obaveze	-	153.483	-	2.328.399
Druga vanbilansna evidencija	-	492.129	-	669.640
	713.263	883.986	220.722	3.106.839

34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	Na dan 31. decembra 2023. godine		U RSD hiljada Na dan 31. decembra 2022. godine	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	437.997	1.259	66.239	15.853
Rashodi kamata	(1.623.755)	(65.386)	(535.432)	(213.769)
Prihodi od naknada i provizija	77.793	4.815	66.812	2.203
Rashodi naknada i provizija	(243.007)	-	(268.228)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	(349.422)	-	1.235.242	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(6.348)	-	169.651	-
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	701.248	-	286	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	(3.326)	-	(320)
Ostali poslovni prihodi	-	-	-	24.839
Troškovi amortizacije	(441)	(115.376)	-	(9.056)
Ostali prihodi	-	10	3.944	9.239
Ostali rashodi	(120.043)	(955.395)	(167.031)	(894.357)

Na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Kamata na dugoročne kredite sa povezanim licima se kreće u rasponu od 1,82 % do 3,94%.

Međubankarski poslovi (overnight, kratkoročne pozajmice, plasmani i repo i reversne repo transakcije) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od 0,9 % do 5,85% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Ostale transakcije na deviznom, novčanom i tržištu derivata (spot transakcije, devizne swap transakcije, forward transakcije, kupoprodaja efektivne, kamatni svopovi i kamatne opcije), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Međubankarske transakcije sa povezanim licima Banka je realizovala za date depozite i plasmane po cenama koje se kreću u rasponu od 1,9% do 5,58% a za primljene depozite u rasponu od 0,9% do 4,05%.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima značajniju podršku u finansiranju njihovih aktivnosti, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge i kroz sveobuhvatniju saradnju sa klijentom.

34. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

b) Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Grupe, iskazane u bruto iznosu, u toku 2023. i 2022. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	19.985	5.697
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	137.538	176.719
Obračunata buduća primanja- IO	85.052	62.405
Ukupno	242.575	244.821

Transferne cene

U skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, banke su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA**35.1. Uvod**

Grupa upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Grupa je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Grupa je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Grupe prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Grupe u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena kao i drugim rizicima koje Grupa kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Grupi je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Grupe.

Grupa ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Grupe i svaki pojedinac u Grupi, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Grupa prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima i analitikom podataka. Pored toga, Grupa je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Grupi osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima i analitikom podataka, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke, u slučaju da je takva odluka potrebna.

Lokalni komitet za modele

Svrha Lokalnog komiteta za modele je da osigura konzistentnost metodologije i standarda razvoja modela, validacije i monitoringa. Komitet predlaže odluke Izvršnom odboru za sve modele, parametre i povezane procese i sisteme koji se tiču modela za upravljanja rizicima, obuhvatajući lokalne modele kao i lokalnu upotrebu modela koji se koriste širom grupe.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.1. Uvod (nastavak)****Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima**

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Banke, uz primenu Odluke o nefinansijskom riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali nefinansijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacionih i telekomunikacionih tehnologija (ICT) i rizik bezbednosti) na proaktivan način.

Služba upravljanja bilansom

Služba upravljanja bilansom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Banke. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Banke. Služba upravljanja bilansom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Banke.

Interna revizija

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Grupe obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Banci da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Grupi, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Grupe sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Grupe i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

U skladu sa Zakonom o bankama u Erste Banci a.d. Novi Sad ("Banka") ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Banka izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektor za upravljanje strateškim rizicima i analitikom podataka kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.1. Uvod (nastavak)****Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)**

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektor za upravljanje strateškim rizicima i analitikom podataka obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Banci. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima i analitikom podataka, Službe kontrole usklađenosti poslovanja i Službe upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima i analitikom podataka se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

Direkcija za integrisano upravljanje rizicima;
Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
Direkcija za upravljanje operativnim i sajber rizikom;
Odeljenje za upravljanje kolateralima
Direkcija za upravljanje podacima.

Sektor za upravljanje kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

Direkcija za upravljanje kreditnim rizicima;
Direkcija za strategiju i upravljanje kreditnim portfolijom;
Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana;

Služba kontrole usklađenosti poslovanja:
Odeljenje upravljanja rizikom finansijskog kriminala;
Odeljenje kontrole sprečavanja pranja novca (AML);
Odeljenje regulatorne usklađenosti poslovanja;
Odeljenje upravljanja rizicima sukoba interesa i HOV;

Služba upravljanja rizicima bezbednosti:
Odeljenje upravljanja rizicima informacione bezbednosti;
Odeljenje upravljanja rizicima fizičke bezbednosti;
Odeljenje upravljanja kontinuitetom poslovanja;

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Banka jeste ili može biti izložena.

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru zasudski upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.1. Uvod (nastavak)****Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)**

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Grupa izložena.

35.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi.

Kreditni rizik Grupe uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Grupe, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Grupe i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Grupe zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Banke od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Grupa kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavaju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Grupa svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Grupe, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Grupi da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobrovanje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjavanja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Grupi se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Grupe određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtingi utiču na zahtevanu cenu rizika, te na formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtingi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtingi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtingi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom scoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2. Kreditni rizik (nastavak)**

Grupase pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Grupi (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupne Direkcije za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Banke. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između klijenata kod kojih je nastupio status neizmirenja obaveza (default). Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza Grupa koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Banka koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, Grupa koristi novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

Za potrebe izveštavanja, grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

Nizak rizik (low risk) – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Grupom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih finansijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Bankom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanju obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

Poseban nadzor (managment attention) – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

Ispod standarda (sub-standard) – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

Problematična potraživanja (non-performing) - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Banke i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Banci, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. Pored toga, problematičnim potraživanjima se smatraju i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance“ (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Banka primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao--problematična potraživanja.

Praćenje i nadzor kreditnog rizika

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Banci, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Banke je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Banku, te Banka kroz proces redovnih reodobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog reodobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Banke.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2. Kreditni rizik (nastavak)****Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)**

Banka sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzевši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Banke i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Banka primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obaveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Banci je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

Status neizmirenja obaveza

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga na nivou klijenta
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Banka je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Banka ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Banke, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolaterala).

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2. Kreditni rizik (nastavak)****Status neizmirenja obaveza (nastavak)**

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R“, nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Banke nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Banke, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Banka će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R“, su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

Tokom 2023. godine Banka je sprovodila proces ranog prepoznavanja statusa neizmirenja obaveza kod klijenata. Ukupan iznos potraživanja klijenata kod kojih je tokom 2023. prepoznat status neizmirenja obaveza i dodeljena oznaka E1 bio je RSD 1.422 miliona sa efektom na ispravku vrednosti od RSD 306 miliona.

Otpis potraživanja

Banka u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadive plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Banke, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Banka se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Banka u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS“, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2. Kreditni rizik (nastavak)****Geopolitička kriza**

Na osnovu odluke Erste Grupe, Banka je u junu 2022. godine u cilju ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta clijenata iz cikličnih industrija koji su pogođeni rusko-ukrajinskom krizom, uvela pravilo po kojem će sve partije clijenata iz krizom pogođenih industrija, ukoliko klijent ima verovatnoću stupanja u status neizmirenja obaveza (PD) veću od 2,5%, biti reklasifikovane u nivo 2 ispravke vrednosti. Ukupna izloženost clijenata koji su po ovom osnovu reklasifikovani u nivo 2 ispravke vrednosti na 31.12.2022. iznosi RSD 74,3 milijardi, i odnosi se najvećim delom na pravna lica. Ukupan efekat u 2022. godini po ovom osnovu jeste povećanje rezervacija u iznosu od RSD 91 milion. Tokom 2023. godine urađeno je ažuriranje spiska clijenata koji su na ovaj način reklasifikovani u nivo 2 ispravke vrednosti. Na dan 31.12.2023. ukupna izloženost po ovom osnovu iznosi RSD 9,4 milijardi sa efektom povećanja ispravke vrednosti od RSD 68 miliona.

Dodatno, takođe na osnovu odluke Erste Grupe, u cilju ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta clijenata iz energetskog sektora koji su pogođeni rusko-ukrajinskom krizom, Banka je u septembru 2022. godine uvela kriterijum po kojem će sva potraživanja pomenute grupe clijenata biti reklasifikovana u nivo 2 ispravke vrednosti, uz mogućnost izuzetaka na pojedinačnim slučajevima. Ukupna izloženost clijenata koji su po ovom osnovu reklasifikovani u nivo 2 ispravke vrednosti na 31.12.2022. iznosi RSD 25,5 milijardi, i odnosi se na pravna lica. Ukupan efekat u 2022. godini po ovom osnovu jeste povećanje rezervacija u iznosu od RSD 336 miliona. U 2023. godini urađeno je ažuriranje ovog spiska i na dan 31.12.2023. ukupna izloženost clijenata koji su reklasifikovani u nivo 2 ispravke vrednosti iznosi RSD 16,7 milijardi, sa efektom smanjenja ispravki vrednosti RSD 52,7 miliona. U novembru 2023. godine usvojena je proširena lista izuzetaka kojom su određeni klijenti reklasifikovani u nivo 1 (ukupna izloženost RSD 7,2 milijarde, sa efektom smanjenja na ispravku vrednosti od RSD 107 miliona). Klijenti koji pripadaju obema gore pomenutim grupama (cikličnim industrijama a istovremeno i energetskom sektoru) su prikazane u okviru efekta koji se odnosi na energetski sektor. Banka nije dodatno sprovodila kvantitativne analize osetljivosti, nego su one vršene na nivou nadležnih organizacionih delova Erste Grupe.

Klasifikacija industrija u kojima se klijenti nalaze, kao i njihova kategorizacija prate se na redovnom nivou.

Kao drugu meru kvantifikacije, Banka je tokom Q4 2023. godine revidirala parametre PD uključujući i deo koji se odnosi na buduće izglede u ekonomiji (Forward Looking Information) sa različitim verovatnoćama potencijalnih ishoda. Za kalkulaciju očekivanih gubitaka, FLI se koristi za prve tri godine obračuna. U poglavlju **36.2 Kreditni rizici (nastavak)** u okviru **Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka** je više detalja o scenarijima i varijablama koji su korišćeni za obračun FLI.

Banka će u narednom periodu redovno pratiti razvoj makro pokazatelja i makro predikcija u zemlji i okruženju (forward-looking informacija), a sve u cilju pravovremenog revidiranja svih relevantnih parametara kreditnih rizika.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2023. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	-	60.299.066	60.299.066
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	672.404	-	672.404	-	672.404
Hartije od vrednosti	58.757.082	(27.757)	58.729.325	-	58.729.325
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	844.116	(15.367)	828.749	19.009.827	19.838.576
Kreditni i potraživanja od komitenata	232.500.697	(7.423.413)	246.090.365	1.816.289	247.906.654
Investicije u zavisna društva	-	-	-	118	118
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	4.177.396	4.177.396
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	4.906.630	4.906.630
Investicione nekretnine	-	-	-	50.142	50.142
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	112.946	112.946
Odložena poreska sredstva	-	-	-	291.499	291.499
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.252	12.252
Ostala sredstva	-	-	-	1.791.485	1.791.485
Bilansna izloženost	313.787.380	(7.466.537)	306.320.843	92.467.650	398.788.493
Date garancije i jemstva	48.123.903	(120.534)	48.003.369	-	48.003.369
Preuzete buduće obaveze	80.007.945	(175.084)	79.832.861	-	79.832.861
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	452.090.938	452.090.938
Vanbilansna izloženost	128.131.848	(295.618)	127.836.230	452.090.938	579.927.248
Ukupna izloženost	441.919.228	(7.762.155)	434.157.073	544.558.588	978.715.741

U skladu sa poslovnim politikom Grupe, osnovnim izvorom kreditnog rizika Grupa smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Pregled hartija od vrednosti:

U RSD hiljada
31.12.2023

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	672.404	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	672.404	-	-	-
Hartije od vrednosti	47.007.566	7.961.735	3.787.781	27.757	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	46.512.566	7.828.048	3.768.184	26.625	-	-
Od čega: Ostalo	495.000	133.687	19.597	1.132	-	-
Ukupna izloženost	47.007.566	7.961.735	4.460.185	27.757	-	-

Na dan 31. decembra 2023. godine 98,90% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2023:

- Moody's Investors Service Ba2 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB+ / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB+ / stabilni izgledi

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2023. godine
35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2022. godine dat je u tabeli ispod:

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	28.963.166	-	28.963.166	25.713.079	54.676.245
Založena finansijska sredstva	6.229.454	-	6.229.454	-	6.229.454
Potraživanja po osnovu derivata	814.366	-	814.366	-	814.366
Hartije od vrednosti	55.350.689	64.500	55.286.189	-	55.286.189
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	5.422.230	7.732	5.414.498	-	5.414.498
Kredit i potraživanja od komitenata	242.722.983	6.885.299	235.837.684	-	235.837.684
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	118	118
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	3.221.977	3.221.977
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	3.529.753	3.529.753
Investicione nekretnine	-	-	-	52.659	52.659
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	129.231	129.231
Odložena poreska sredstva	-	-	-	345.086	345.086
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.252	12.252
Ostala sredstva	1.343.457	166.082	1.177.375	56.489	1.233.864
Bilansna izloženost	340.846.345	7.123.613	333.722.732	33.060.644	366.783.376
Date garancije i jemstva	40.421.924	3.318	40.418.606	-	40.418.606
Preuzete buduće obaveze	73.482.180	566.546	72.915.634	-	72.915.634
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	329.937.072	329.937.072
Vanbilansna izloženost	113.904.104	569.864	113.334.240	329.937.072	443.271.312
Ukupna izloženost	454.750.449	7.693.477	447.056.972	362.997.716	810.054.688

U skladu sa poslovnim politikom Erste Grupe, osnovnim izvorom kreditnog rizika Grupe smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti¹ u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja

¹ Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Pregled hartija od vrednosti:****U RSD hiljada 31.12.2022.**

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	814.366	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	814.366	-	-	-
Hartije od vrednosti	45.078.301	11.501.841	5.000.001	64.500	-	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	44.583.300	11.389.172	4.972.952	64.500	-	-
Od čega: Ostalo	495.001	112.669	27.049	-	-	-
Ukupna izloženost	45.078.301	11.501.841	5.814.367	64.500	-	-

Na dan 31. decembra 2022. godine 97,68%% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.

Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2022:

- Moody's Investors Service Ba2 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB+ / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB+ / stabilni izgledi

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Kredit i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija**

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2023. godine:

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja			Problematična potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja*		U RSD hiljada	Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja		
Potraživanja od stanovništva	79.287.346	15.673.398	3.772.882	3.574.124	38.028.612	401.027		-
Stambeni krediti	45.186.424	6.088.155	1.511.866	513.725	36.992.758	388.692		-
Potrošački i gotovinski krediti	31.701.526	9.215.487	2.160.191	2.827.738	67.758	2.001		-
Transakcioni i kreditne kartice	1.416.715	346.470	100.825	124.177	5.272	-		-
Ostala potraživanja	982.681	23.286	-	108.484	962.824	10.334		-
Potraživanja od privrede	122.716.163	13.529.135	636.321	3.114.753	49.678.690	1.483.537		1.247.354
Velika preduzeća	24.762.522	2.989.312	221.966	27.007	17.376.730	24.232		9.992
Mala i srednja preduzeća	62.382.315	5.298.471	42.540	2.541.219	24.976.465	1.177.328		991.229
Mikro preduzeća i preduzetnici	22.860.663	5.181.616	354.234	527.157	6.806.669	281.204		152.976
Poljoprivrednici	71.088	37.193	17.579	18.271	80.293	773		-
Javna preduzeća	12.639.574	22.543	2	1.099	438.533	-		-
Potraživanja od ostalih klijenata	31.986.530	635.317	80.860	182.782	402.310	695		93.157
Ukupna potraživanja	233.990.040	29.837.850	4.490.063	6.871.658	88.109.612	1.885.259		1.247.354

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Kredit i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2022. godine:

							U RSD hiljada
	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja			Problematična potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja*		Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti*
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	84.726.597	12.786.908	3.123.087	2.615.983	45.773.291	266.508	132.813
Stambeni krediti	51.884.515	2.736.788	490.907	375.092	44.598.947	264.806	131.051
Potrošački i gotovinski krediti	30.471.667	9.542.299	2.531.016	2.047.334	236.191	1.382	1.748
Transakcioni i kreditne kartice	541.226	109.461	22.543	19.579	2.228	-	7
Ostala potraživanja	1.829.189	398.360	78.621	173.978	935.925	320	7
Potraživanja od privrede	108.808.016	20.818.633	1.530.027	2.624.285	34.610.759	1.279.865	1.340.627
Velika preduzeća	21.575.849	2.639.134	-	41.208	7.368.630	41.208	51.607
Mala i srednja preduzeća	42.985.750	9.989.940	740.700	2.265.826	14.717.991	1.202.451	1.091.996
Mikro preduzeća i preduzetnici	27.454.264	7.376.500	757.616	277.748	8.592.834	28.000	182.807
Poljoprivrednici	2.555.679	202.924	31.711	38.471	1.012.741	8.206	14.217
Javna preduzeća	14.236.474	610.135	-	1.032	2.918.563	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	10.557.874	61.811	2	491.990	286.369	310.205	333.463
Ukupna potraživanja	204.092.487	33.667.352	4.653.116	5.732.258	80.670.419	1.856.578	1.806.903

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava
obezbeđenja na dan 31. decembra 2023. godine:

U RSD hiljada											
Neobezvređena potraživanja		Obezvređena potraživanja		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti			Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja*		
nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		ispravke vrednosti na neobezvređen a potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja	
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	98.486.868	248.427	1.591	3.570.864	102.307.750	1.182.501	1.591	2.587.897	98.535.761	38.028.612	401.027
Stambeni krediti	52.786.445	-	-	513.725	53.300.170	292.199	-	187.887	52.820.084	36.992.758	388.692
Potrošački i gotovinski krediti	42.868.572	209.976	-	2.826.394	45.904.942	861.538	-	2.248.050	42.795.354	67.758	2.001
Transakcioni i kreditne kartice	1.829.116	35.219	-	123.852	1.988.187	26.392	-	100.198	1.861.597	5.272	-
Ostala potraživanja	1.002.735	3.232	1.591	106.893	1.114.451	2.372	1.591	51.762	1.058.726	962.824	10.334
Potraživanja od privrede	135.262.953	1.618.684	2.027.740	1.086.994	139.996.371	1.687.872	1.039.237	778.607	136.490.656	49.678.690	1.483.537
Velika preduzeća	27.283.871	689.929	-	27.007	28.000.807	278.064	-	2.775	27.719.968	17.376.730	24.232
Mala i srednja preduzeća	67.112.756	610.570	1.811.131	730.088	70.264.546	694.629	977.784	527.423	68.064.710	24.976.465	1.177.328
Mikro preduzeća i preduzetnici	28.182.800	213.731	216.609	310.531	28.923.670	539.406	61.453	229.850	28.092.961	6.806.669	281.204
Poljoprivrednici	120.191	5.670	-	18.270	144.131	3.304	-	17.467	123.360	80.293	773
Javna preduzeća	12.563.335	98.785	-	1.098	12.663.218	172.469	-	1.092	12.489.656	438.533	-
Potraživanja od ostalih klijenata	25.269.802	7.432.905	153.496	29.285	32.885.489	77.188	62.931	26.556	32.718.813	402.310	695
Ukupna izloženost	259.019.623	9.300.017	2.182.827	4.687.143	275.189.610	2.947.561	1.103.759	3.393.060	267.745.230	88.109.612	1.885.259
Prema kategorijama potraživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neproblematična potraživanja	259.018.272	9.299.680	-	-	268.317.953	2.947.176	-	-	265.370.776	88.109.612	-
od čega: restrukturirana	4.612.923	31.591	-	-	4.644.514	220.190	-	-	4.424.324	190.873	-
Problematična potraživanja	1.351	337	2.182.827	4.687.143	6.871.658	385	1.103.759	3.393.060	2.374.454	-	1.885.259
od čega: restrukturirana	-	-	1.776.958	968.274	2.745.232	-	934.431	628.615	1.182.186	-	986.207
Ukupna izloženost	259.019.623	9.300.017	2.182.827	4.687.143	275.189.611	2.947.561	1.103.759	3.393.060	267.745.230	88.109.612	1.885.259

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2023. godine
35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

(c) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2022. godine:

	Neobezvređena potraživanja ²		Obezvređena potraživanja ³		Ukupna bruto potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti			Ukupna neto potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja		U RSD hiljada
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi		Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja	
Prema sektorima												
Potraživanja od stanovništva	100.262.400	483.026	256.423	2.250.726	103.252.575	1.412.160	132.077	1.699.686	100.008.652	45.825.859	213.940	
Stambeni krediti	55.109.462	71.039	230.153	76.648	55.487.302	304.628	107.568	48.375	55.026.731	44.651.515	212.238	
Potrošački i gotovinski krediti	42.226.802	358.090	24.400	1.983.024	44.592.316	1.074.872	22.654	1.526.553	41.968.237	236.191	1.382	
Transakcioni i kreditne kartice	672.384	970	132	19.323	692.809	8.359	125	15.649	668.676	2.228	-	
Ostala potraživanja	2.253.752	52.927	1.738	171.731	2.480.148	24.301	1.730	109.109	2.345.008	935.925	320	
Potraživanja od privrede	130.651.650	521.007	2.428.487	179.817	133.780.961	1.897.013	1.441.718	130.861	130.311.369	34.610.758	1.279.866	
Velika preduzeća	24.163.047	51.536	41.208	-	24.256.191	242.033	13.607	-	24.000.551	7.368.630	41.208	
Mala i srednja preduzeća	53.449.852	266.539	2.216.905	48.920	55.982.216	700.044	1.311.342	35.622	53.935.208	14.717.990	1.202.452	
Mikro preduzeća i preduzetnici	35.413.013	189.618	102.393	116.828	35.866.128	686.165	102.590	84.534	34.992.839	8.592.834	28.000	
Poljoprivrednici	2.780.668	11.375	23.705	13.037	2.828.785	30.252	14.179	9.673	2.774.681	1.012.741	8.206	
Javna preduzeća	2.780.668	1.539	-	1.032	14.847.641	238.519	-	1.032	14.608.090	2.918.563	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	10.608.650	11.036	479.600	12.391	11.111.677	30.127	138.515	10.874	10.932.161	286.369	310.205	
Ukupna izloženost	241.522.700	1.015.069	3.164.510	2.442.934	248.145.213	3.339.300	1.712.310	1.841.421	241.252.182	80.722.986	1.804.011	
Prema kategorijama potraživanja												
Neproblematična potraživanja	241.399.747	1.013.208	-	-	242.412.955	3.320.454	-	-	239.092.501	80.670.419	-	
od čega: restrukturirana	543.260	4.226	-	-	547.486	37.736	-	-	509.750	342.970	-	
Problematična potraživanja	122.953	1.861	3.164.510	2.442.934	5.732.258	18.846	1.712.310	1.841.421	2.159.681	52.567	1.804.011	
od čega: restrukturirana	105.908	1.317	128.882	294.630	530.737	15.706	63.539	186.806	264.686	42.517	95.467	
Ukupna izloženost	241.522.700	1.051.069	3.164.510	2.442.934	248.145.213	3.339.300	1.712.310	1.841.421	241.252.182	80.722.986	1.804.011	

² Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

³ Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

(d) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnije na dan 31. decembra 2023. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	82.241.349	16.022.178	373.845	96.256	1.669	609.749	1.162.162	439.831	406.106	954.608
Stambeni krediti	51.454.204	1.105.812	35.110	5.200	-	293.669	140.507	49.816	9.281	20.452
Potrošački i gotovinski krediti	28.292.617	14.573.835	311.429	85.443	1.345	249.712	1.006.936	368.143	370.330	831.272
Transakcioni i kreditne kartice	1.549.996	299.408	8.997	5.610	324	14.823	14.656	15.913	25.835	52.627
Ostala potraživanja	944.532	43.123	18.309	3	-	51.545	63	5.959	660	50.257
Potraživanja od privrede	130.765.565	5.406.146	701.426	8.481	19	2.483.299	277.577	67.997	75.306	210.554
Velika preduzeća	27.431.244	17.653	524.903	-	-	-	27.007	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	64.676.433	2.911.540	134.475	878	-	2.274.199	209.342	11.070	9.369	37.239
Mikro preduzeća i preduzetnici	25.877.759	2.473.360	41.813	3.579	19	206.299	40.828	56.918	64.514	158.580
Poljoprivrednici	118.293	3.309	235	4.024	-	2.789	337	9	1.423	13.713
Javna preduzeća	12.661.836	284	-	-	-	12	64	-	-	1.022
Potraživanja od ostalih klijenata	32.674.386	28.242	25	54	-	1.865	561	7.505	6.797	166.053
Ukupna izloženost	245.681.299	21.456.566	1.075.296	104.791	1.688	3.094.913	1.440.300	515.333	488.209	1.331.215
Prema kategorijama potraživanja	-									
Neproblematična potraživanja	245.681.299	21.456.566	1.075.296	104.791	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	4.535.953	104.349	2.038	2.174	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	1.688	3.094.913	1.440.300	515.333	488.209	1.331.215
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	2.241.226	333.112	53.149	32.453	85.292
Ukupna izloženost	245.681.299	21.456.566	1.075.296	104.791	1.688	3.094.913	1.440.300	515.333	488.209	1.331.215

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2022. godine:

	U RSD hiljada									
	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	84.737.876	15.537.165	364.702	101.163	4.519	452.898	701.201	309.437	276.323	767.290
Stambeni krediti	54.175.969	977.527	19.580	7.421	-	182.261	90.103	4.144	2.727	27.569
Potrošački i gotovinski krediti	28.067.427	14.110.179	312.700	90.103	4.485	216.240	600.133	292.321	253.601	645.128
Transakcioni i kreditne kartice	660.023	1.549	10.978	804	-	3.418	2.798	2.786	3.013	7.439
Ostala potraživanja	1.834.457	447.910	21.444	2.835	34	50.979	8.167	10.186	16.982	87.154
4Potraživanja od privrede	134.507.685	7.065.609	212.981	6.069	-	86.558	903.507	396.110	1.041.747	672.373
Velika preduzeća	24.172.478	42.502	-	-	-	-	41.208	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	50.951.586	2.637.724	122.076	5.010	-	37.610	830.046	329.447	993.754	74.973
Mikro preduzeća i preduzetnici	32.889.424	2.637.723	74.455	1.028	-	41.252	32.127	32.936	36.799	120.388
Poljoprivrednici	2.754.535	37.288	189	31	-	7.680	126	12.384	314	16.238
Javna preduzeća	13.145.589	1.701.020	-	-	-	-	-	-	-	1.023
Potraživanja od ostalih klijenata	10.594.073	9.352	16.261	-	-	16	-	21.343	10.880	459.751
Ukupna izloženost	219.245.561	22.602.774	577.683	107.232	4.519	539.456	1.604.708	705.547	1.318.070	1.439.663
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	219.163.183	22.575.330	570.605	103.837	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	430.687	113.328	3.226	245	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	82.378	27.444	7.078	3.395	4.519	539.456	1.604.708	705.547	1.318.070	1.439.663
od čega: restrukturirana	69.661	27.091	7.078	3.395	-	158.492	148.130	29.924	18.969	67.997
Ukupna izloženost	219.245.561	22.602.774	577.683	107.232	4.519	539.456	1.604.708	705.547	1.318.070	1.439.663

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

(e) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2023. godine:

					U RSD hiljada		
			Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	102.307.749	3.770.936	3.574.124	546.941	2.589.256	3,49	401.027
Stambeni krediti	53.114.050	480.029	513.726	131.008	187.867	0,97	388.692
Potrošački i gotovinski krediti	46.091.060	3.108.874	2.827.737	415.933	2.247.931	6,14	2.001
Transakcioni i kreditne kartice	1.988.188	126.308	124.177	-	100.105	6,25	-
Ostala potraživanja	1.114.451	55.725	108.484	-	53.353	9,73	10.334
Potraživanja od privrede *	123.173.362	3.125.751	2.822.963	2.164.486	1.683.496	2,20	1.293.786
Sektor A	10.174.167	1.479.046	2.383.242	2.080.883	1.395.272	23,42	1.133.936
Sektori B, C i E	28.555.125	382.692	170.889	42.135	89.193	0,60	61.325
Sektor D	12.403.158	256.064	97	-	85	0,00	-
Sektor F	20.479.186	171.793	20.195	-	15.447	0,10	6.681
Sektor G	19.848.972	351.951	110.106	38.055	97.186	0,55	3.759
Sektori H, I i J	16.315.516	194.022	107.888	2.370	63.656	0,66	65.069
Sektori L, M i N	15.397.239	290.183	30.545	1.043	22.657	0,15	23.015
Potraživanja od ostalih klijenata	49.708.499	547.693	474.572	33.805	224.452	0,95	190.446
Ukupna potraživanja	275.189.611	7.444.381	6.871.658	2.745.232	4.497.204	2,45	1.885.259

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

(f) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2022. godine:

U RSD hiljada							
	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja	od čega: restrukturirana potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
Potraživanja od stanovništva	103.252.575	3.243.925	2.615.984	473.106	1.844.595	2,53	266.507
Stambeni krediti	55.487.301	460.571	375.094	169.248	161.470	0,68	264.805
Potrošački i gotovinski krediti	44.592.317	2.624.078	2.047.333	303.858	1.556.467	4,59	1.382
Transakcioni i kreditne kartice	692.809	24.134	19.579	-	15.783	2,83	-
Ostala potraživanja	2.480.148	135.142	173.978	-	110.875	7,01	320
Potraživanja od privrede	112.202.217	3.028.363	2.468.253	36.351	1.472.983	2,20	1.254.191
Sektor A	8.966.834	1.076.714	1.741.567	-	945.252	19,42	1.141.765
Sektori B, C i E	27.914.136	474.211	129.831	12.567	66.235	0,47	38.114
Sektor D	10.801.949	332.779	-	-	-	-	-
Sektor F	14.137.724	410.357	332.374	-	298.939	2,35	595
Sektor G	17.413.898	253.604	121.081	22.473	84.872	0,70	18.945
Sektori H, I i J	12.146.789	158.397	59.828	-	40.736	0,49	5.007
Sektori L, M i N	20.820.887	322.301	83.572	1.311	36.949	0,40	49.765
Potraživanja od ostalih klijenata	32.690.421	620.743	648.021	21.280	254.999	1,98	335.880
Ukupna potraživanja	248.145.213	6.893.031	5.732.258	530.737	3.572.577	2,31	1.856.578

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

d) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2023. godini:

									U RSD hiljada
	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja						
					od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno					
Potraživanja od stanovništva	2.615.981	1.441.685	177.964	177.765	-	199	307.321	3.574.124	984.253
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	3.116.275	858.333	77.947	77.911	-	36	599.053	3.297.534	1.390.201
Ukupna potraživanja	5.732.256	2.300.018	255.911	255.676	-	235	906.375	6.871.658	2.374.454

U RSD
hiljada

*Druge promene se odnose na povećanje kreditne izloženosti postojećih NPL klijenata (prelazak sa vanbilansne na bilansnu izloženost).

d) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2022. godini:

			Smanjenje problematičnih potraživanja						U RSD hiljada
	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja		od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	1.992.994	1.681.991	1.180.530	904.501	42.327	233.703	121.459	2.615.983	771.387
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.538.863	2.285.815	2.044.033	856.572	430.549	749.055	335.630	3.116.275	1.388.294
Ukupna potraživanja	4.531.857	3.967.806	3.224.563	1.761.073	472.876	982.758	457.157	5.732.258	2.159.681

U RSD
hiljada

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)*****Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika***

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Grupa naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Grupa uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima i analitikom podataka je Odeljenje za upravljanje kolateralima, koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Banku, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena, poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima i analitikom podataka, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvatiti kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Grupe kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite**

Grupa prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Grupa trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- Država;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta i međunarodnih razvojnih banaka – izloženostima obezbeđenim garancijom banke i međunarodnih razvojnih banaka.

Grupa u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Grupa izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je dâ u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Grupa primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Banke.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o vrsti i vrednosti⁴ sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2023.godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja* do nivoa potraživanja		
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti
Potraživanja od stanovništva	23.662	36.732.632	700.187
Stambeni krediti	-	36.684.216	697.234
Potrošački i gotovinski krediti	23.407	46.352	-
Transakcioni i kreditne kartice	255	2.064	2.953
Ostala potraživanja	-	-	-
Potraživanja od privrede	685.760	1.109.410	32.934.069
Velika preduzeća	-	-	12.587.516
Mala i srednja preduzeća	438.845	479.354	16.487.513
Mikro preduzeća i preduzetnici	246.915	630.056	3.788.631
Poljoprivrednici	-	-	70.409
Javna preduzeća	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	3.486	31.608	29.171
Ukupna izloženost	712.908	37.873.650	33.663.427
Prema kategorijama potraživanja			
Neproblematična potraživanja	712.143	37.272.242	32.513.299
od čega: restrukturirana	24.171	99.836	66.866
Problematicna potraživanja	765	601.407	1.150.129
od čega: restrukturirana	-	119.586	866.621
Ukupna potraživanja	712.908	37.873.649	33.663.428

⁴ Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti⁵ sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2022.godine:

	Vrste sredstava obezbeđenja* do nivoa potraživanja			U RSD hiljada
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	
Potraživanja od stanovništva	180.309	44.323.918	611.086	
Stambeni krediti	928	44.261.270	601.555	
Potrošački i gotovinski krediti	177.153	58.769	1.651	
Transakcioni i kreditne kartice	2.228	-	-	
Ostala potraživanja	-	3.879	7.880	
Potraživanja od privrede	1.195.627	1.084.749	18.546.116	
Velika preduzeća	-	-	5.009.560	
Mala i srednja preduzeća	778.611	346.174	7.190.147	
Mikro preduzeća i preduzetnici	410.233	700.379	5.381.835	
Poljoprivrednici	6.783	38.196	964.574	
Javna preduzeća	-	-	-	
Potraživanja od ostalih klijenata	1.971	177.447	154.694	
Ukupna izloženost	1.377.907	45.586.114	19.311.896	
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	1.353.503	45.135.121	17.989.986	
od čega: restrukturirana	4.855	174.582	163.533	
Problematična potraživanja	24.403	450.993	1.321.911	
od čega: restrukturirana	-	126.659	11.325	
Ukupna potraživanja	1.377.906	45.586.114	19.311.897	

⁵ Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Banke na najviši nivo. U slučaju kada Grupa donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste, tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Grupe.

Grupa kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju, izdavanje, razvoj, zadržavanja, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja". troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****LTV ratio**

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV“ ratio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

Vrednost LTV pokazatelja*	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2023.	U RSD hiljada	
		Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2022.	
Ispod 50%	14.269.984	12.794.078	
Od 50% do 70%	10.862.313	14.300.825	
Od 70% do 90%	9.872.971	16.743.963	
Od 90% do 100%	1.982.238	2.672.351	
Od 100% do 120%	2.859.068	5.015.176	
Od 120% do 150%	1.959.818	3.227.152	
Preko 150%	1.057.120	5.809.219	
Ukupno	42.877.938	60.562.764	
Prosečni LTV	62,6%	75,3%	

*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

Procena obezvređenja finansijskih sredstava

Grupa je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima banka redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Grupa finansijsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVTPL) na osnovu:

- (a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
- (b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

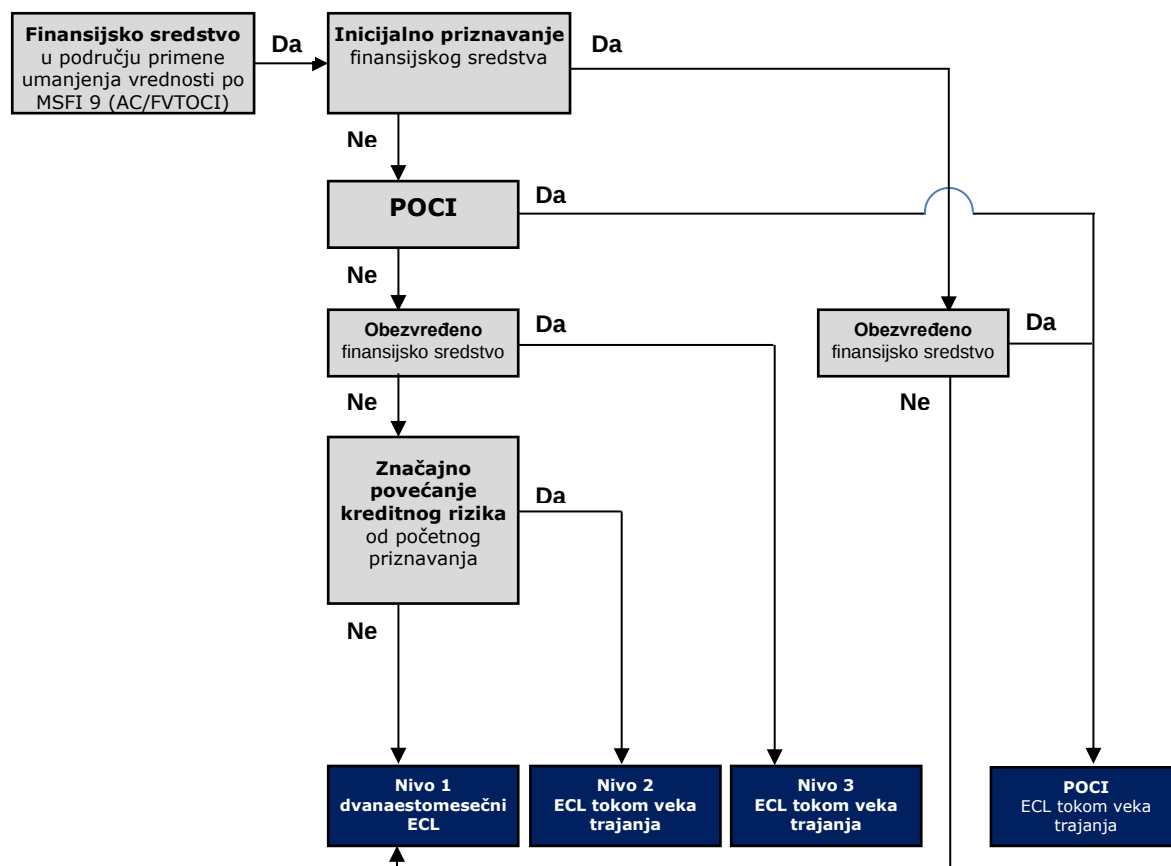
Grupateži tome da svoja ključna portfolija (kredit i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje. U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevantna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se naplatiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces kreiranja ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka:

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Nivo obezvređenja 1**

- a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),
- b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,
- c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet.

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

Nivo obezvređenja 2

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

Nivo obezvređenja 3

Sadrži finansijska sredstva koja su obezvređena usled kreditnih gubitaka, odnosno u statusu neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet trasnfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takođe, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Grupa koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

Kvalitativni kriterijumi

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Banka definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja;
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** – u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.
- **EWS** – u slučaju aktiviranja sistema ranih signala upozorenja procene povećanja kreditnog rizika, finansijsku imovinu dužnika treba preneti u nivo 2
- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Kvantitativni kriterijumi**

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja**
– odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. threshold). Definisanje praga je u nadležnosti Banke, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja**
– odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Apsolutna promena iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos između nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Grupa za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

- 1) ECL_{LT} izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
- 2) M je broj godina od datuma izveštaja (t_0) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. ($t_0 = 31. 5. 2015$). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine (T = 31. 10. 2020). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4. odnosno M = 6;
- 3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
- 4) GCA_t je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;
Procenjuje se kao $GCA_t = GCA_{t_0} \cdot c_t$, gde je GCA_{t_0} bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a c_t je koeficijent koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“.
- 5) PD_t je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
- 6) LGD_t je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
- 7) D_{t-1} je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + EIR)^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^M EXP_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je EXP_t procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao $EXP_t = Off-Bal_{t0} * CCF_t * c_t$, gde je

- i) $Off-Bal_{t0}$ vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;
- ii) CCF_t je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Grupaočekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine.

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

- 1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- 2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

Individualni pristup

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

- 1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u“;
- 2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;
- 3) Nepredviđeni scenario;
- 4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; GCA_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Gde je

- 1) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s ;
- 2) GCA_{t0} je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3) CF_j su očekivani novčani tokovi u vreme j ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
 - a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
 - b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- 4) j je datum kada se očekuje novčani tok;
- 5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

- 1) ECL_{LT} verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s , $s = 1, 2$ ili 3 na datum izveštavanja;
- 3) p_s je verovatnoća dešavanja scenarija s , $s = 1, 2$ na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finansijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

- a) CF_i su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije;
- b) CF_j su očekivani novčani prilivi u vreme j ; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
 - i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
 - ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
- c) i je datum kada se očekuje novčani odliv;
- d) j je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

Kolektivna procena

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

- 1) ECL_{LT} očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
- 2) GCA_{t0} je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
- 3) LGD_{tiD} je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza (tiD);

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \text{Off} - \text{Bal}_{t0} \cdot CCF \cdot LGD_{tID}$$

Gde je:

- Off-Bal_{t0} vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t₀);
- CCF faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9“;

Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifetime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

PD parametar (lifetime) predstavlja rizik odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u određenoj tački vremena, a uzevši u obzir forward-looking informacije (FLI komponente). Kao rezultat, dobija se jedan osnovni (baseline) scenario u procesu predviđanja kreditnih gubitaka, kao i dva alternativna scenarija za odabrane makroekonomske varijable (optimistični i pesimistični). Alternativni scenariji su izvedeni, zajedno sa verovatnoćama za njihovo realizovanje, kao odstupanje od osnovnog (baseline) scenarija. Uzevši u obzir više scenarija, "neutralne" verovatnoće odlaska u status neizmirenja se podešavaju pomoću makro modela koji povezuju relevantne makro varijable sa pokretačima rizika (risk driver-ima).

Forward-looking informacije se inkorporiraju u proces obračuna rezervacija za kreditne gubitke tokom prve tri godine. Nepistrasan i verovatnoćom ponderisan iznos očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) uzimajući u obzir FLI (Forward-looking information) izračunat je korišćenjem verovatnoća svakog od tri makroekonomska scenarija. Primeri tipičnih makroekonomskih varijabli korišćenih u navedenom procesu su realan bruto domaći proizvod (GDP), stopa nezaposlenosti (UR), indeks industrijske proizvodnje. Izbor makroekonomskih varijabli zavisi od dostupnosti predikcija istih na lokalnom tržištu. Realan bruto domaći proizvod (GDP) se smatra glavnim indikatorom stanja i ekonomskog razvoja.

Pregled makroekonomskih varijabli uključenih za obračun Forward-looking informacije kao i period dostupnosti istih se mogu videti u tabeli ispod:

Makroekonomska varijabla	Početak serije	Kraj serije
Prosečna zarada	2005Q1	2022Q4
Bruto domaći proizvod – godišnja stopa rasta	2004Q1	2022Q4
6m EURIBOR	2004Q1	2022Q4
Kurs EUR/RSD prosek u periodu	2004Q1	2022Q4

Za razvoj Forward-looking statističkih modela su korišćeni podaci vremenskih serija u periodu 2008Q4 – 2022Q4.

Obračun FLI komponente u 2023 godini:

Metodološki pristup je ostao nepromenjen u odnosu na 2022. godinu osim u :

- Rekalibracija modela – implementiran je novi model sa izmenom izbora varijabli i produžene su vremenske serije, što je uticalo na vrednosti koeficijenata varijabli

U cilju najadekvatnijeg reflektovanja aktuelne makroekonomske situacije, predlog eksperata Erste Group je promena verovatnoća za korišćena "Down", "Base", "UP" scenarija sa 59%, 40%, 1% na 49%, 50% i 1% respektivno.

Verovatnoća za scenario "Base" je promenjena na 50% u skladu sa zahtevom Grupe.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

U cilju boljeg reflektovanja velike volatilnosti procena makroekonomskih varijabli i ekonomskog oporavka usled trenutne makroekonomske neizvesnosti, „Down“ scenario je učinjen konzervativnijim kombinovanjem standardnog „Down“ scenarija i „Adverse Comprehensive Stress Test“ scenarija.

Implementacija novih forward looking informacija u 2023. godini dovela je do promene verovatnoće nastanka statusa neizmirenja obaveza. Ažuriranje verovatnoća je usledilo dva puta tokom 2023. godine rezultirajući dodatnim rezervisanjem u iznosu od oko RSD 282 miliona.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default)

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji banka pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirenja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Banke izračunat je za segmente fizičkih lica, mikro klijenata i Pravnih lica,, poslednja godišnja procena rađena u novembru 2023. godine. Efekat za Fizička i Pravna lica je bio smanjenje rezervisanja (RSD -304 miliona za Fizička lica i RSD -39 miliona za Pravna lica), dok je Mikro segment imao povećanje rezervisanja od RSD 29 miliona. Nove LGD vrednosti su procenjene na osnovu duže istorije podataka, dok je metodologija obračuna LGD parametra usklađena sa preporukom NBS (isključeni su klijenti koji su u statusu neizmirenja obaveza proveli manje od 12 meseci, LGD je ograničen vrednostima 0 i 1, preciznije su definisani otvoreni/zatvoreni slučajevi, ekstrapolacija je urađena na osnovu individualnih rezervisanja i alocirane vrednosti kolaterala).

CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost banke prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Banka nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti. Banka je u maju 2023. godine ažurirala ove vrednosti sa efektom na rezervisanja od RSD 100 miliona smanjenja.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Tabela u nastavku sadrži informacije o efektima modifikacije:

	U RSD hiljada
	Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha
<i>Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija</i>	
Poljoprivreda i prehrambena industrija	124
Preduzetnici	(8)
Stanovništvo	(1.270.825)
Trgovina	(1)
Usluge i turizam	(226)
Stanje na dan 31. decembra	(1.270.936)

Negativni efekti modifikacije sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine iznose RSD 1.270.936 (u hiljadama). Modifikacija stambenih kredita sprovedena na osnovu člana 4. tačka 3), člana 14. stav 1. tačka 11) i čla- na 15. stav 1. Zakona o Narodnoj banci Srbije („Službeni glasnik RS”, br. 72/03, 55/04, 85/05 -dr. zakon, 44/10, 76/12, 106/12, 14/15, 40/15 -odluka US i 44/18) i člana 28. stav 7. Zakona o bankama („Službeni glasnik RS”, br. 107/05, 91/10 i 14/15), po čemu je Izvršni odbor NBS doneo Odluku o privremenim merama za banke koje se odnose na stambene kredite fizičkim licima

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2023. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
Potraživanja od stanovništva	2.506.904	1.491.189	-	133.698	-	(291.940)	3.572.455	982.967
Stambeni krediti	306.744	264.648	-	27.825	-	(29.842)	513.725	325.838
Potrošački i gotovinski krediti	2.007.261	1.163.164	-	104.410	-	(239.621)	2.826.394	578.344
Transakcioni i kreditne kartice	93.554	52.280	-	1.463	-	(20.519)	123.852	23.654
Ostala potraživanja	99.345	11.097	-	-	-	(1.958)	108.484	55.131
Potraživanja od privrede	2.608.306	857.390	195.154	19.346	-	(331.616)	3.114.734	1.296.890
Velika preduzeća	-	32.863	-	-	-	(5.857)	27.007	24.232
Mala i srednja preduzeća	72.384	484.953	33.187	-	-	1.983.882	2.541.219	1.036.012
Mikro preduzeća i preduzetnici	2.498.148	330.343	161.967	14.001	-	(2.287.350)	527.140	235.837
Poljoprivrednici	36.742	2.807	-	5.345	-	(15.934)	18.270	803
Javna preduzeća	1.032	6.423	-	-	-	(6.358)	1.098	6
Potraživanja od ostalih klijenata	491.990	12.022	-	2	-	(321.228)	182.782	93.294
Ukupna potraživanja	5.607.200	2.360.601	195.154	153.046	-	(944.785)	6.869.970	2.373.151

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2022. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrednost na kraju perioda	Neto vrednost na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
Potraživanja od stanovništva	1.909.643	1.226.253	114.346	268.383	43.494	(10.827)	2.507.149	675.386
Stambeni krediti	308.106	126.464	97.120	68.136	40.148	-	306.801	150.858
Potrošački i gotovinski krediti	1.416.442	1.089.066	17.085	189.177	2.927	-	2.007.424	458.217
Transakcioni i kreditne kartice	16.824	-	-	3.025	188	-	19.455	3.681
Ostala potraživanja	168.271	10.723	141	8.045	231	(10.827)	173.469	62.630
Potraživanja od privrede	2.338.578	2.340.192	2.256.034	268.383	7.382	(82.032)	2.608.304	1.035.725
Velika preduzeća	62.756	-	-	-	-	(21.548)	41.208	27.601
Mala i srednja preduzeća	1.256.306	2.197.444	2.180.225	68.136	-	(56.461)	2.265.825	918.861
Mikro preduzeća i preduzetnici	962.296	123.498	61.485	189.177	-	(3.986)	263.497	76.373
Poljoprivrednici	56.186	19.250	14.324	3.025	7.382	(35)	36.742	12.890
Javna preduzeća	1.034	-	-	8.045	-	(2)	1.032	-
Potraživanja od ostalih klijenata	180.981	29.419	26.699	-	-	(8.431)	491.991	342.602
Ukupna potraživanja	4.248.221	3.595.864	2.397.079	536.766	50.876	(101.290)	5.607.444	2.053.713

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2023. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda*	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti na dan 31. decembra 2023.
Potraživanja od stanovništva	3.243.684	5.067.315	3.837.404	(701.607)	3.771.989
Stambeni krediti	460.544	1.151.961	1.117.513	(14.906)	480.086
Potrošački i gotovinski krediti	2.623.889	3.744.123	2.604.652	(653.772)	3.109.588
Transakcioni i kreditne kartice	105.697	164.120	110.005	(33.222)	126.590
Ostala potraživanja	53.554	7.111	5.234	293	55.725
Potraživanja od privrede	3.468.871	1.024.647	911.762	(74.766)	3.505.716
Velika preduzeća	51.340	127.093	110.171	213.852	280.839
Mala i srednja preduzeća	146.178	181.805	151.705	2.023.557	2.199.836
Mikro preduzeća i preduzetnici	2.978.421	439.436	314.360	(2.272.789)	830.708
Poljoprivrednici	54.103	32.923	34.071	(32.184)	20.771
Javna preduzeća	238.829	243.390	301.455	(7.203)	173.561
Potraživanja od ostalih klijenata	177.821	423.420	255.812	(178.753)	166.676
Ukupna izloženost	6.890.376	6.515.382	5.004.977	(955.126)	7.444.381
Prema kategorijama potraživanja					0
Neproblematična potraživanja	3.318.009	4.193.556	4.028.903	(534.211)	2.947.176
od čega: restrukturirana	37.736	209.040	356.003	329.417	220.190
Problematicna potraživanja	3.572.368	2.321.826	976.074	(420.915)	4.497.204
od čega: restrukturirana	-	474.058	165.059	1.254.047	1.563.046
Ukupna izloženost	6.890.376	6.515.382	5.004.977	(955.126)	7.444.381

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2022. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda*	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti na dan 31. decembra 2022.
Potraživanja od stanovništva	2.913.961	4.764.756	4.165.655	(269.139)	3.243.923
Stambeni krediti	498.722	776.790	811.362	(3.579)	460.571
Potrošački i gotovinski krediti	2.260.789	3.912.388	3.296.691	(252.407)	2.624.079
Transakcioni i kreditne kartice	23.891	39.061	36.889	(1.930)	24.133
Ostala potraživanja	130.559	36.517	20.713	(11.223)	135.140
Potraživanja od privrede	2.586.066	4.272.130	2.375.299	(1.013.305)	3.469.592
Velika preduzeća	79.302	319.434	141.730	(1.366)	255.640
Mala i srednja preduzeća	1.227.947	2.421.800	1.152.702	(450.037)	2.047.008
Mikro preduzeća i preduzetnici	1.153.389	1.178.800	911.508	(547.392)	873.289
Poljoprivrednici	69.786	66.367	64.199	(17.850)	54.104
Javna preduzeća	55.642	285.729	105.160	3.340	239.551
Potraživanja od ostalih klijenata	163.665	190.068	520.165	353.948	179.516
Ukupna izloženost	5.663.692	9.226.954	7.069.119	(928.496)	6.893.031
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	2.727.885	6.176.837	5.448.716	(135.552)	3.320.454
od čega: restrukturirana	727.175	40.196	62.402	(667.233)	37.736
Problematična potraživanja	2.935.807	3.050.117	1.620.403	(792.944)	3.572.577
od čega: restrukturirana	42.872	213.974	494.592	503.797	266.051
Ukupna izloženost	5.663.692	9.226.954	7.069.116	(928.496)	6.893.031

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2023. godine

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	16.197.871	13.924.938	826.197	457.234
Stambeni krediti	3.226.345	2.816.405	40.224	6.754
Potrošački i gotovinski krediti	4.498.326	4.138.283	354.176	210.842
Transakcioni i kreditne kartice	368.945	2.326.754	18.181	10.671
Ostala potraživanja	8.104.255	4.643.496	413.616	228.966
Potraživanja od privrede	948.614	463.645	21.166	23.683
Velika preduzeća	53.894	40.306	-	-
Mala i srednja preduzeća	184.482	137.969	-	4.903
Mikro preduzeća i preduzetnici	249.418	273.833	19.368	15.455
Poljoprivrednici	10.746	10.715	1.793	3.320
Javna preduzeća	688.450	823	6	5
Potraživanja od ostalih klijenata	1.859.374	3.602	12.279	1.598
Ukupna potraživanja	19.244.235	14.392.185	859.643	482.515
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	18.384.145	10.739.146	-	-
od čega: restrukturirana	377.378	66.671	-	-
Problematična potraživanja	860.090	3.653.039	859.643	482.515
od čega: restrukturirana	209.560	648.577	209.560	35.170
Ukupna potraživanja	19.244.235	14.392.185	859.643	482.515

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana na neto sadašnju vrednost plasmana. Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici. Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenu za iznos obezvređenja).

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2022. godine

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	6.052.363	6.060.834	254.519	162.474
Stambeni krediti	1.856.084	1.861.482	20.680	15.761
Potrošački i gotovinski krediti	4.048.211	4.056.834	224.087	142.058
Transakcioni i kreditne kartice	100.253	99.834	3.489	2.281
Ostala potraživanja	47.815	42.684	6.263	2.374
Potraživanja od privrede	4.681.368	4.327.127	101.168	71.600
Velika preduzeća	673.377	653.813	1.879	1.912
Mala i srednja preduzeća	1.997.250	1.898.335	79.194	54.906
Mikro preduzeća i preduzetnici	1.414.754	1.238.149	18.187	12.979
Poljoprivrednici	102.848	105.235	1.908	1.803
Javna preduzeća	493.139	431.595	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	2.642.613	2.654.249	8.906	4.747
Ukupna potraživanja	13.376.344	13.042.210	364.593	238.821
Prema kategorijama potraživanja	Prema kategorijama potraživanja			
Neproblematična potraživanja	13.003.050	12.796.177	-	-
od čega: restrukturirana	32.598	30.109	-	-
Problematična potraživanja	373.294	246.033	364.593	238.821
od čega: restrukturirana	55.296	48.503	48.360	42.528
Ukupna potraživanja	13.376.344	13.042.210	364.593	238.821

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Reprogramirani krediti**

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Gruparadije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovnici (biznis) repogrami ili forbearance restrukturiranje.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova na način da se klijentu odobravaju povoljniji uslovi kreditiranja a koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava inicijalno ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao uredno da servisira ugovorene obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnije preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Banci. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg u poslednjih 12 meseci klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate) sa docnjom ne dužom od 30 da i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je posebna kategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda u minimalnom trajanju od 1 godine, pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda, nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj (samo za Corporate klijente koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje minimalno 2 godine pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi da klijent izađe iz statusa Forbearance (klijent nema docnju dužu od 30 dana u poslednjih 12 meseci uzastopno, na kraju perioda nema dospele obaveze, rata nije manja od 50% od inicijalne rate za retail klijente i klijent (vazi za Corporate) je platio minimum 6,7% od glavnice u poslednjih 12 meseci).

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere“;
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restrukturiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - pod privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Grupakontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2023. godine:**U RSD hiljada**

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja*
				od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	102.307.749	(3.770.936)	895.934	546.941	(351.987)	0,88	182.422
Stambeni krediti	53.114.050	(480.029)	252.882	131.008	(44.678)	0,48	181.186
Potrošački i gotovinski krediti	46.091.060	(3.108.874)	643.052	415.933	(307.309)	1,40	1.236
Transakcioni i kreditne kartice	1.988.188	(126.308)	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.114.451	(55.725)	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede *	123.173.362	(3.125.751)	2.903.387	2.164.486	(1.287.190)	2,27	986.624
Sektor A	10.174.167	(1.479.046)	2.087.047	2.080.883	(1.163.004)	20,51	885.856
Sektori B, C i E	28.555.125	(382.692)	74.443	42.135	(1.878)	0,26	31.861
Sektor D	12.403.158	(256.064)	422.148	-	(62.640)	3,40	21.122
Sektor F	20.479.186	(171.793)	-	-	-	-	-
Sektor G	19.848.972	(351.951)	268.065	38.055	(55.032)	1,35	7.681
Sektori H, I i J	16.315.516	(194.022)	50.641	2.370	(3.811)	0,31	39.061
Sektori L, M i N	15.397.239	(290.183)	1.043	1.043	(825)	0,01	1.043
Potraživanja od ostalih klijenata	49.708.499	(547.693)	3.590.425	33.805	(144.059)	7,22	8.034
Ukupna potraživanja	275.189.611	(7.444.381)	7.389.746	2.745.232	(1.783.236)	2,64	1.177.080

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Banka kontinuirano kontrolira reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2022. godine:

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	103.252.575	3.243.925	810.971	473.106	264.276	0,79	272.794
Stambeni krediti	55.487.301	460.571	314.733	169.248	73.822	0,57	251.436
Potrošački i gotovinski krediti	44.592.317	2.624.078	496.238	303.858	190.454	1,11	21.358
Transakcioni i kreditne kartice	692.809	24.134	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	2.480.148	135.142	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	112.202.217	3.028.363	240.056	36.351	28.290	0,21	202.755
Sektor A	8.966.834	1.076.714	11.470	-	3.314	0,13	11.470
Sektori B, C i E	27.914.136	474.211	72.525	12.567	1.303	0,26	68.538
Sektor D	10.801.949	332.779	-	-	-	-	-
Sektor F	14.137.724	410.357	-	-	-	0,00	-
Sektor G	17.413.898	253.604	50.360	22.473	12.972	0,29	24.803
Sektori H, I i J	12.146.789	158.397	103.307	-	9.710	0,85	97.944
Sektori L, M i N	20.820.887	322.301	2.394	1.311	991	0,01	-
Potraživanja od ostalih klijenata	32.690.421	620.743	27.196	21.280	11.221	0,08	5.405
Ukupna potraživanja	248.145.213	6.893.031	1.078.223	530.737	303.787	0,43	480.954

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2023. godine:

	U RSD hiljada					
	Bruto vrednost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	810.971	328.210	71.003	976.592	895.934	543.947
Stambeni krediti	314.733	136.457	29.425	291.335	252.882	208.204
Potrošački i gotovinski krediti	496.238	191.753	41.578	685.257	643.052	335.743
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	267.252	4.310.936	-	2.390.510	6.490.351	5.062.117
Velika preduzeća	13.824	282.361	-	229.407	229.407	207.034
Mala i srednja preduzeća	185.211	470.008	-	1.931.423	2.213.783	1.027.210
Mikro preduzeća i preduzetnici	59.264	6.434	-	229.680	490.067	392.901
Poljoprivrednici	8.953	3.550.660	-	-	6.434	64
Javna preduzeća	-	1.473	-	-	3.550.660	3.434.908
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	1.988	3.461	446
Ukupna potraživanja	1.078.223	4.639.146	71.003	3.369.090	7.389.746	5.606.510

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2022. godine:

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	761.145	294.488	139.024	(105.638)	810.971	546.695
Stambeni krediti	339.596	72.470	67.487	(29.846)	314.733	240.912
Potrošački i gotovinski krediti	421.490	222.018	71.537	(75.733)	496.238	305.783
Ostala potraživanja	59	-	-	(59)	-	-
Potraživanja od privrede	847.176	112.265	25.113	(667.076)	267.252	227.741
Velika preduzeća	-	13.824	-	-	13.824	13.814
Mala i srednja preduzeća	211.608	71.026	-	(97.423)	185.211	170.936
Mikro preduzeća i preduzetnici	632.147	21.385	25.113	(569.155)	59.264	37.743
Poljoprivrednici	3.421	6.030	-	(498)	8.953	5.248
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	1.608.321	406.753	164.137	(772.714)	1.078.223	774.436

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2023. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	429.297	5.262	126.827	41.159	5.117	12.705	895.934
Stambeni krediti	97.677	1.402	27.104	39.738	5.117	12.705	252.882
Potrošački i gotovinski krediti	331.620	3.860	99.723	1.421	-	-	643.052
Transakcioni i kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	83.761	5.849.220	88.819	-	-	-	6.490.351
Velika preduzeća	-	7.681	-	-	-	-	229.407
Mala i srednja preduzeća	45.613	1.839.018	85.631	-	-	-	2.213.783
Mikro preduzeća i preduzetnici	37.412	446.163	3.188	-	-	-	490.067
Poljoprivrednici	736	5.698	-	-	-	-	6.434
Javna preduzeća	-	3.550.660	-	-	-	-	3.550.660
Potraživanja od ostalih klijenata	1.988	1.473	-	-	-	-	3.461
Ukupna potraživanja	515.046	5.855.955	215.646	41.159	5.117	12.705	7.389.746

Pregled prema merama restrukturiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2022. godine:

	Kapitalizacija doznje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	465.607	4.343	586.952	623.054	8.423	50.943	810.971
Stambeni krediti	128.249	1.845	105.599	175.943	8.313	50.720	314.733
Potrošački i gotovinski krediti	337.358	2.498	481.353	447.111	110	223	496.238
Potraživanja od privrede	169.707	103.916	236.550	85.941	-	12.847	267.252
Velika preduzeća	-	13.824	13.824	13.824	-	-	13.824
Mala i srednja preduzeća	119.549	72.598	185.211	68.538	-	-	185.211
Mikro preduzeća i preduzetnici	46.579	17.494	35.665	-	-	10.050	59.264
Poljoprivrednici	3.579	-	1.850	3.579	-	2.797	8.953
Ukupna potraživanja	635.314	108.259	823.502	708.995	8.423	63.790	1.078.223

Pregled prema merama restrukturiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Rizik koncentracije plasmana**

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Grupe određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Grupasprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Grupa upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfolioj kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala Grupaje definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfolioj, portfolioj klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) i Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Grupa analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Grupee.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Grupe.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Grupa je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti i najviši nivo operativnog limita izloženosti po rejtingu.

Pored navedenog, u skladu sa odredbama Odluke o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018 i 98/2020), Grupaje na dan 31. decembra 2023. godine u potpunosti usklađena sa regulatornim zahtevima propisanim tom odlukom.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2023. godine:

U RSD hiljada												
	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	36.522.082	1.086.486	41.932.666	1.454.896	13.653.799	692.144	5.230.770	290.041	1.390.635	50.300	3.673	257
Stambeni krediti	24.184.729	144.452	21.436.864	260.567	4.946.228	99.246	1.849.966	9.461	178.951	-	3.586	-
Potrošački i gotovinski krediti	11.186.314	865.858	19.411.960	1.127.929	8.275.433	546.306	3.224.259	238.868	1.165.357	48.776	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	358.597	25.076	959.078	59.695	393.337	27.607	106.585	10.018	46.327	1.524	87	257
Ostala potraživanja	792.442	51.100	124.764	6.705	38.801	18.985	49.960	31.694	-	-	-	-
Potraživanja od privrede *	66.449.188	827.147	36.131.170	1.802.220	11.969.104	171.101	5.785.529	22.464	1	30	15.407	-
Sektor A	1.432.749	557.554	5.771.639	1.744.470	562.288	81.173	24.248	45	-	-	-	-
Sektori B, C i E	8.205.466	107.498	11.682.725	34.406	4.900.354	18.903	3.595.691	10.082	-	-	-	-
Sektor D	7.341.606	56	2.059.615	22	2.096.035	10	905.805	9	-	-	-	-
Sektor F	15.062.055	10.023	3.730.219	472	1.431.216	3.461	235.501	6.240	-	-	-	-
Sektor G	10.403.164	57.375	7.661.597	16.196	1.114.051	31.707	544.647	4.797	-	30	15.407	-
Sektori H, I i J	12.045.937	86.329	2.657.823	3.225	1.148.786	17.171	355.081	1.162	-	-	-	-
Sektori L, M i N	11.985.211	8.313	2.567.552	3.428	716.373	18.675	124.556	129	1	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	44.777.142	315.445	1.961.907	108.827	1.366.621	41.474	378.851	8.628	1	196	749.406	2
Ukupna izloženost	147.784.142	2.229.078	80.025.743	3.365.943	26.989.524	904.719	11.395.150	321.133	1.390.637	50.526	768.486	259

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2022. godine:

	U RSD hiljada											
	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja	Neproblema- tična potraživanja	Problema- tična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	37.891.345	720.431	42.104.407	1.116.663	11.556.679	464.018	8.286.620	299.599	793.302	15.244	4.238	29
Stambeni krediti	25.424.525	104.230	22.171.358	161.406	4.608.293	86.743	2.782.912	22.333	121.002	382	4.117	-
Potrošački i gotovinski krediti	11.320.476	552.991	18.768.457	900.986	6.552.327	339.596	5.259.143	239.322	644.581	14.438	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	131.302	4.489	394.434	8.783	93.965	4.249	48.762	2.054	4.767	4	-	-
Ostala potraživanja	1.015.042	58.721	770.158	45.488	302.094	33.430	195.803	35.890	22.952	420	121	29
Potraživanja od privrede	59.127.566	452.693	35.290.448	1.901.808	9.429.989	92.655	5.883.721	21.097	2.240	-	-	-
Sektor A	2.008.727	1.212	4.827.319	1.740.353	353.429	2	35.792	-	-	-	-	-
Sektori B, C i E	4.773.943	13.109	14.136.576	96.539	4.818.362	17.760	4.055.424	2.423	-	-	-	-
Sektor D	6.313.170	-	2.020.326	-	1.868.225	-	600.228	-	-	-	-	-
Sektor F	9.207.404	325.376	3.746.201	184	607.420	3.970	244.325	2.844	-	-	-	-
Sektor G	9.742.148	67.319	6.164.828	28.817	717.903	18.442	667.938	6.503	-	-	-	-
Sektori H, I i J	9.518.313	17.770	1.747.553	30.130	639.821	11.047	179.034	881	2.240	-	-	-
Sektori L, M i N	17.563.861	27.907	2.647.645	5.785	424.829	41.434	100.980	8.446	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	26.713.204	488.529	3.067.397	92.240	1.022.393	57.501	443.981	9.751	276	-	795.149	-
Ukupna izloženost	123.732.115	1.661.653	80.462.252	3.110.711	22.009.061	614.174	14.614.322	330.447	795.818	15.244	799.387	29

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.2 Kreditni rizik (nastavak)****Rizici srodni kreditnom riziku**

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke, rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Grupa rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik druge ugovorne strane

Grupa posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima, kao i sa repo/reverznom repo instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnjanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta. Za repo/reverzne repo transakcije uspostavljene su različite vrste limita (nominalni limit za proizvod, nominalni limit prema drugoj ugovornoj strani, limit prema drugoj ugovornoj strani u skladu sa ročnošću i kreditnim kvalitetom klijenta), a kreditni rizik se ograničava i dnevnim vrednovanjem kolaterala i uspostavljanjem procesa za margin call.

35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS“, br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvo Banke nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Banke kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci je definisano politikama, procedurama, pravilnicima i ostalim internim aktima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura, pravilnika i ostalih internih akata se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja bilansom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Banke. Služba upravljanja bilansom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Politika internog procesa procene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Banke. Takođe, Banka održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Banke koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Banka prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbra obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom 2023. i tokom 2022. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

Širi pokazatelj likvidnosti

	2023	2022
Prosek tokom perioda	2,11	1,39
Najviši	2,43	2,2
Najniži	1,78	1,1
Na dan 31. decembra	2,10	2,11

Uži pokazatelj likvidnosti

	2023	2022
Prosek tokom perioda	1,74	1,26
Najviši	2,25	1,98
Najniži	1,43	1,00
Na dan 31. decembra	1,70	1,98

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Grupaje dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Grupaje uspostavila i prati i interne limite za PPLA, kroz Izveštaj o sklonosti ka rizicima.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora za upravljanje strateškim rizicima i analitikom podataka odgovorno je za obračun pokazatelja, a za upravljanje pokazateljem i projekcije pokazatelja odgovorna je Služba upravljanja bilansom. Grupaje na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	Na dan 31. decembra 2023.	Na dan 31. decembra 2022.
PPLA	146,69 %	156,53%

Grupa pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstanka (SPA – survival period analysis) predstavlja osnovni alat za merenje rizika nesolventnosti i osnovni pokazatelj na osnovu koga se procenjuje sposobnost banke da preživi interno definisana stresna scenarija. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa po dve faze (prvo nastupa ozbiljna faza krize, na koju se nadovezuje blaga faza). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja (a unutar svake krize i faze imaju pretpostavljeni period trajanja). Za potrebe zvaničnog izveštavanja stres test se sprovodi na mesečnoj osnovi. Obračuni su dostupni i na nedeljnom nivou, a rezultati se za sada koriste samo za praćenje. Banka je definisala interne limite za SPA. Usklađenost sa limitima mora da bude obezbeđena i na nedeljnom i na mesečnom nivou.

Od kraja 2023.godine u primeni je nova metodologija za obračun SPA pokazatelja. SPA se fokusira na kratkoročni vremenski interval, do 1 godine i meri period tokom kojeg banka može da nastavi sa poslovanjem pod stresnim uslovima i da ispunjava sve svoje obaveze. Metodologijom je pretpostavljeno postepeno i trenutno zatvaranje određenih izvora finansiranja. Definisane su različite pretpostavke, npr. pretpostavke znavljanja pozicija koja dospevaju, pretpostavke ranog povlačenja depozita, pretpostavke povlačenja neiskorišćenih kreditnih linija i garancija. Za pokriće neto odliva koriste se visokolikvidna aktiva (npr. državne obveznice umanjene za odgovarajuće procenite umanjenja, višak iznad obavezne rezerve, depozitna olakšica kod NBS), kao i mere unapređenja likvidnosti (koje su definisane Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama).

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Prethodna SPA metodologija propisivala je šest različitih kriza (blaga kriza imena, ozbiljna kriza imena, blaga tržišna kriza, ozbiljna tržišna kriza, blaga kombinovana kriza i ozbiljna kombinovana kriza). Svaka kriza imala je svoj pretpostavljeni period trajanja. Novom metodologijom izmenjene su i pretpostavke koje se koriste u obračunu (npr. koriste se dodatni procenti umanjjenja za HOV pored regulatornih, definisane su različite mere za unapređenje likvidnosti, promenjeni su pretpostavljeni procenti odliva za neiskorišćene kreditne linije itd.)

Banka je na novu metodologiju koja je razvijena od strane matične banke (i prethodna je bila razvijena od strane matične banke), prešla nakon prelaska na novi osnovni bankarski informacioni sistem i DWH (data warehouse), a po usaglašavanju i tehničkoj postavci lokalnih pretpostavki. Prelaskom na novu metodologiju izmenjen je i izvor podataka. Trenutno je u primeni standardizovani set tabela koji se dostavlja matičnoj banci (tzv. BITA) na osnovu koga se sprovode različite kalkulacije/različita izveštavanja, ne samo u domenu rizika likvidnosti, i koji se koristi na nivou cele Erste Grupe. Prethodni izvor je korišćen isključivo za potrebe izveštavanja za rizik likvidnosti.

Kao dodatni način za upravljanje rizikom likvidnosti, Banka na mesečnom nivou izrađuje izveštaj o gepu likvidnosti, u kome su pozicije raspoređene ili u skladu sa ugovorenim rokom dospeća ili uz primenu pretpostavki za raspoređivanje pozicija koje nemaju ugovoreni rok dospeća. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti je odgovorno za redovno praćenje i izveštavanje. Izvršni odbor Banke je usvojio interne limite za gep likvidnosti i to za pokazatelj apsolutnog novčanog toka i pokazatelj kumulativnog novčanog toka. Metodologija izrade izveštaja je definisana kroz zaseban interni akt.

Banka u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Banka je definisala interne limite za pokazatelj NSFR. Banka je tokom kvantitativne studije uticaja uvođenja NSFR pokazatelja u lokalni regulatorni okvir, koja je sprovedena od strane Narodne banke Srbije, obračunala i dostavila NSFR, u skladu sa lokalnim regulatornim zahtevima. Nakon testnog slanja sa stanjem na dan 31.03.2024, Banka će od 30.06.2024 na redovnoj osnovi obračunavati i dostavljati NSFR Narodnoj banci Srbije.

Visina internih limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti riziku likvidnosti putem mesečnog izveštaja o pokazateljima rizika likvidnosti.

Kao dodatni način za upravljanje rizikom likvidnosti, Grupana mesečnom nivou izrađuje izveštaj o gepu likvidnosti, u kome su pozicije raspoređene ili u skladu sa ugovorenim rokom dospeća ili uz primenu pretpostavki za raspoređivanje pozicija koje nemaju ugovoreni rok dospeća. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti je odgovorno za redovno praćenje i izveštavanje. Izvršni odbor Banke je usvojio interne limite za gep likvidnosti i to za pokazatelj apsolutnog novčanog toka i pokazatelj kumulativnog novčanog toka. Metodologija izrade izveštaja je definisana kroz zaseban interni akt.

Grupa u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Banka je definisala interne limite za pokazatelj NSFR. Grupa je tokom kvantitativne studije uticaja uvođenja NSFR pokazatelja u lokalni regulatorni okvir, koja je sprovedena od strane Narodne banke Srbije, obračunala i dostavila NSFR, u skladu sa lokalnim regulatornim zahtevima. Nakon testnog slanja sa stanjem na dan 31.03.2024, Banka će od 30.06.2024 na redovnoj osnovi obračunavati i dostavljati NSFR Narodnoj banci Srbije.

Visina internih limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti riziku likvidnosti putem mesečnog izveštaja o pokazateljima rizika likvidnosti.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)****Analiza finansijskih obaveza prema dospeću**

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Grupe prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine.

Grupaočekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

	U RSD hiljada					
	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2023.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	48.470.273	24.208.467	92.475.027	124.542.706	44.171.414	333.867.887
Subordinirane obaveze	71.097	-	-	3.515.211	5.272.816	8.859.124
Ukupno	48.541.370	24.208.467	92.475.027	128.057.917	49.444.230	342.727.011

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

	U RSD hiljada					
	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2022.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	35.008.558	18.396.175	92.898.535	118.360.715	45.314.675	309.978.658
Subordinirane obaveze	37.804	-	-	-	7.039.344	7.077.148
Ukupno	35.046.362	18.396.175	92.898.535	118.360.715	52.354.019	317.055.806

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Grupe prema ugovorenim rokovima dospeća:

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 2023.
Potencijalne obaveze	311.988	509.651	4.978.750	16.138.255	23.770.972	2.414.286	48.123.902
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	66.569.793	172.767	1.188.543	4.297.607	6.582.428	1.196.808	80.007.946
Ukupno	66.881.781	682.418	6.167.293	20.435.862	30.353.400	3.611.094	128.131.848

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 2022
Potencijalne obaveze	417.253	781.860	4.439.435	14.299.412	19.897.141	586.822	40.421.923
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	50.163.849	189.488	2.196.887	5.225.785	9.253.569	6.452.603	73.482.181
Ukupno	50.581.102	971.348	6.636.322	19.525.197	29.150.710	7.039.425	113.904.104

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)*****Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Banka koristi sredstva Evropske investicione banke (u daljem tekstu: EIB) i Nemačke razvojne banke (u daljem tekstu: KfW), Evropske banke za obnovu i razvoj (u daljem tekstu: EBRD) i Banke za razvoj saveta Evrope (u daljem tekstu: CEB).

Banka je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015. godine i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra. Tokom 2020. godine Banka potpisala novi ugovor sa EIB na ukupan iznos od 30 miliona evra za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća i preduzeća srednje kapitalizacije sa ciljem reagovanja na situaciju izazvanu COVID 19 krizom.

Potpisivanjem ugovora sa KfW 2014. godine, Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra. Banka je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije. Polovinom decembra 2018. godine Banka je potpisala ugovor sa KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra. U decembru 2023. godine Banka je potpisala ugovor sa KfW, za finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća za projekte zelene ekonomije i ruralnog poslovanja u Srbiji u iznosu od 30 miliona evra. Sredstva iz kreditne linije potpisane u decembru 2023. godine nisu još povučena.

Krajem juna 2018. godine Banka je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovništva, na iznos od 600 miliona dinara. Polovinom juna 2019. godine Banka je potpisala ugovor sa EBRD za finansiranje mikro, malih i srednjih preduzeća u ukupnom iznosu od 40 miliona evra. Tokom 2020. godine Banka je potpisala dva dugoročna ugovora sa EBRD za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća u iznosima od 2,16 milijardi dinara i 40 miliona evra. U maju 2021. godine Banka je potpisala ugovor sa EBRD, u iznosu od 1,2 milijarde dinara za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovništva, dok je u avgustu iste godine potpisala još dva ugovora, na iznos od 25 miliona evra za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća i preduzeća srednje kapitalizacije sa ciljem reagovanja na situaciju izazvanu COVID 19 krizom i na iznos od 5 miliona evra za finansiranje mikro, malih i srednjih preduzeća. Banka je krajem septembra 2022. godine potpisala ugovor sa EBRD finansiranja projekata energetske efikasnosti malih i srednjih preduzeća u ukupnom iznosu od 15 miliona evra. Banka je u decembru 2022. godine potpisala ugovor sa EBRD za finansiranje mikro, malih i srednjih preduzeća u ukupnom iznosu od 15 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Banka je krajem 2017. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra. Banka je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra. Banka je u junu 2022. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 55 miliona evra. Banka je 12. decembra 2023. godine sa Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 25 miliona evra.

Banka je u julu 2017. godine potpisala posrednički finansijski ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Banka je u novembru 2020. godine potpisala dugoročni ugovor sa Razvojnomo bankom Saveta Evrope (u daljem tekstu: CEB) za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća u iznosu od 30 miliona evra.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija na kraju 2023. godine je prikazan u okviru Napomene 27.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 31.12.2023.
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	60.299.066	-	-	-	-	-	60.299.066
Potraživanja po osnovu derivata	56.542	8.508	4.798	33.027	402.833	166.696	672.404
Hartije od vrednosti	166.527	1.367.190	1.274.952	1.676.576	37.416.319	16.827.761	58.729.325
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.814.219	-	-	24.023	334	-	19.838.576
Kredit i potraživanja od komitenata	3.476.418	947.539	6.247.789	21.728.813	112.492.500	103.013.595	247.906.654
Ostala finansijska sredstva	581.028	-	12	943	1.749.643	12.563	2.344.189
Ukupna aktiva	84.393.800	2.323.237	7.527.551	23.463.382	152.061.629	120.020.615	389.790.214
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	12.042	239	4.953	31.508	365.239	113.645	527.626
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	16.982.896	2.895.453	1.803.623	16.213.516	37.592.917	2.935.108	78.423.513
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	192.866.813	6.616.200	11.663.108	27.835.652	12.450.462	4.012.139	255.444.374
Subordinirane obaveze	-	-	-	-	-	-	-
Ostale finansijske obaveze	71.097	-	-	-	3.515.211	5.272.816	8.859.124
Ukupno obaveze	586.712	1.269	3.929	96.577	641.401	1.163.255	2.493.143
Ukupan kapital	-	-	-	-	-	48.245.487	48.245.487
Ukupno pasiva	210.519.560	9.513.161	13.475.613	44.177.253	54.565.230	61.742.450	393.993.267
Ročna neusklađenost na dan: 31. decembra 2023. godine	(126.125.760)	(7.189.924)	(5.948.062)	(20.713.871)	97.496.399	58.278.164	
31. decembra 2022. godine	(116.248.888)	(2.145.687)	(4.279.037)	(19.913.755)	65.331.736	74.125.303	

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)*****Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)***

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća finansijskih sredstava i obaveza Grupena osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2023. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na plasirana sredstva do 14 dana. Grupapratu ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

35.4. Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Grupe je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Banka primenjuje standardni pristup i metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Banka izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Grupije definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja bilansom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja bilansom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja bilansom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja, izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su tri vrste limita:

VaR i SVaR limiti

Limiti osetljivosti (PVB, CR01)

Stop loss limiti

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.4. Tržišni rizici (nastavak)**

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

VaR u RSD hiljada	Na dan 31. decembra 2023.	Na dan 31. decembra 2022.
<i>Kamatni rizik</i>	9.721	14.999
<i>Devizni rizik</i>	375	1.508
Ukupno	10.049	14.630

Za potrebe obračuna internih kapitalnih zahteva dnevni VaR sa nivoom poverenja od 99% se prebacuje na godišnji, a nivo poverenja se povećava na 99,9%.

Stressed Value at Risk (SVaR) je konceptualno sličan VaR-u (nivo poverenja 99%, period držanja jedan dan), ali se za obračun indikatora koristi stresni tržišni period. SVaR meri maksimalni potencijalni gubitak u portfoliju finansijskih instrumenata u tačno određenom vremenskom periodu izazvan promenom cena njegovih delova, a na bazi istorijskih podataka. Period koji se smatra najstresnijim (a koji se periodično preispituje) jeste od početka oktobra 2008. do kraja septembra 2009. godine (jednogodišnja vremenska serija podataka). SVaR se, kao i VaR, obračunava na dnevnom nivou.

Obračuni VaR-a i SVaR-a se sprovode u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca, zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

VaR/SVaR i limite osetljivosti odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora za upravljanje strateškim rizicima i analitikom podataka, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

Stop loss limiti su uspostavljeni za month-to-date (MtD) i year-to-date (YtD) rezultate Sektora finansijskih tržišta. Razlika između maksimalnog MtD/YtD i trenutnog MtD/YtD se stavlja u odnos sa limitom i ne sme biti veća od definisanog limita. Stop loss limite odobrava Izvršni odbor Banke na predlog Sektora za upravljanje strateškim rizicima i analitikom podataka. Izloženost se prati na dnevnom nivou.

Banka na mesečnom nivou sprovodi stres testiranje portfolija knjige trgovanja. Definisana su istorijska i standardna (jednofaktorska) scenarija, a Izvršni odbor banke odobrava limit na predlog Sektora za upravljanje strateškim rizicima i analitikom podataka.

Banka na dnevnom nivou prati usklađenost perioda držanja pozicija u hartijama od vrednosti raspoređenih u knjigu trgovanja sa maksimalnim periodom definisanim Strategijom upravljanja i trgovanja pozicijama u knjizi trgovanja.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita. Visina limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti tržišnim rizicima putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u knjizi trgovanja.

35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena kamatnih stopa, a Grupaje izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Grupasmatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Grupe redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od

kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.4. Tržišni rizici (nastavak)****35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Grupa je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity 1 (EVE 1) – šok od +/- 200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope) za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva. Počev od 30.06.2023 ovaj indikator se više ne obračunava i ne prati.

Pored EVE 1 indikatora, uspostavljen je i redovno se prati i izveštava i EVE 2 pokazatelj. EVE 2 je baziran na 6 različitih (paralelnih i neparalelnih) scenarija definisanih EBA smernicama. S obzirom na to da EVE 1 indikator više nije deo okvira za upravljanje kamatnim rizikom, EVE 2 je od 31.12.2023 preimenovan na EVE.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Pored pokazatelja kojima se meri uticaj promena kamatnih stopa na ekonomsku vrednost kapitala, Grupaje definisala pokazatelje preko koga se procenjuje uticaj promene kamatnih stopa na neto kamatni prihod. Koriste se šokovi od +/-200 baznih poena (bez i sa primenom floor-a za kamatne stope), kao i 6 scenarija propisanih EBA smernicama.

Uspostavljanjem zasebnih indikatora procenjuje se i rizik opcija, kao i bazni rizik.

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodama.

S obzirom da se pokazatelji kamatnog rizika obračunavaju primenom bihejvioralnih modela, Grupaje definisala i pokazatelje kojima se procenjuje rizik tih modela, promenama u pretpostavkama i scenarijima za obračun pokazatelja kamatnog rizika. Razlika između inicijalnih obračuna i obračuna u skladu sa izmenjenim pretpostavkama pokazuje uticaj primenjenih modela.

Grupana redovnoj osnovi priprema izveštaj o kamatnom gepu koji predstavlja pregled kamatno osetljivih bilansnih i vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi, po vremenskim korpama. Za pozicije s fiksnom kamatnom stopom određuje se rizik ročne neusklađenosti, a za stavke s promenljivom kamatnom stopom očekivani interval ponovnog određivanja kamatne stope. Relativni kamatni gep se određuje za najznačajnije valute i za sve valute zajedno, stavljanjem u odnos razlike između kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive (po vremenskim korpama) s jedne strane i ukupne aktive s druge strane.

Za obračun internog kapitalnog zahteva Grupakoristi VaR pristup (nivo poverenja 99,9%) i uzima u obzir kamatni rizik i rizik kreditnog spreda.

Visina limita za pokazatelje kamatnog rizika se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Grupese obaveštava o izloženosti kamatnom riziku putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u bankarskoj knjizi.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)****35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Gruperiziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2023. godine. Sredstva i obaveze i valutni swap-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

							U RSD hiljada
Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatonosno	Ukupno
Gotovina	5.000.000	-	-	-	-	8.522.521	13.523.456
Obavezna rezerva	24.627.434	-	-	-	-	22.148.196	46.775.630
Hartije od vrednosti	1.437.496	1.885.982	701.914	1.497.748	53.052.900	-	58.576.041
Kreditni bankama	14.627.732	-	-	-	-	-	14.627.732
Kreditni komitentima	64.665.528	85.762.599	25.705.105	7.651.720	66.144.998	-	249.929.950
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	15.460.894	15.460.894
Ukupna bilansna aktiva	110.359.104	87.648.581	26.407.020	9.149.468	119.197.898	46.131.610	398.893.681
<i>FX Swap</i>	31.153.715	8.216.891	-	-	-	-	39.370.606
Ukupna aktiva	141.512.819	95.865.472	26.407.020	9.149.468	119.197.898	46.131.610	438.264.287
Obaveze prema bankama	12.886.488	8.880.964	10.010.365	5.819.335	9.283.089	158.252	47.038.493
Obaveze prema FI	10.059.867	13.596.442	9.463.312	6.234.034	2.315.534	-	41.669.189
Depoziti po viđenju	16.367.106	10.741.736	16.024.557	32.401.302	111.723.494	-	187.258.195
Oročeni depoziti	10.526.676	12.013.985	9.819.894	17.839.850	14.709.756	-	64.910.160
Ostala pasiva	-	-	-	-	-	9.024.319	9.024.319
Kapital	-	-	-	-	-	48.993.325	48.993.325
Ukupna bilansna pasiva	49.840.136	45.233.127	45.318.128	62.294.521	138.031.873	58.175.896	398.893.681
<i>FX Swap</i>	31.097.900	8.234.152	-	-	-	-	39.332.052
Ukupna pasiva	80.938.036	53.467.279	45.318.128	62.294.521	138.031.873	58.175.896	438.225.733
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2023.	60.574.783	42.398.193	(18.911.109)	(53.145.052)	(18.833.975)	(12.044.286)	38.554
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2022.	64.192.976	71.193.426	(38.411.386)	(46.234.742)	(40.657.322)	(10.077.754)	5.199

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)****35.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)**

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Grupe.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Grupe na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine.

Valuta	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2023.	U RSD hiljada	
			Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2022.
Povećanje procentnih poena:				
RSD	1%	88.515	1%	211.180
EUR	1%	338.364	1%	269.842
Smanjenje procentnih poena:				
RSD	1%	(66.631)	1%	(387.164)
EUR	1%	(493.464)	1%	(551.415)

35.4.2. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Grupaupravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Grupe, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Grupadnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor finansijskih tržišta i Služba upravljanja bilansom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i usklađenost sa interno postavljenim limitima devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije. Grupa kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Grupa dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2023. godine, Grupaje kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Grupena kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Grupe.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)****35.4.2. Devizni rizik (nastavak)**

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Grupa ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

Rizik od promene deviznih kurseva

Valuta	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2023.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2023.	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2022.	U RSD hiljada	
				Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31. decembra 2022.	
EUR	2%	(6.094)	2%	(30.243)	
CHF	4%	328	2%	48	
USD	4%	523	2%	327	

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)****35.4.2. Devizni rizik**

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupedeviznom riziku na dan 31. decembra 2023. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	U RSD hiljada Ukupno
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	24.189.370	369.133	206.007	201.549	24.966.059	35.333.007	60.299.066
Založena finansijska sredstva	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja po osnovu derivata	602.561	-	-	-	602.561	69.843	672.404
Hartije od vrednosti	8.823.109	1.585.321	-	-	10.408.430	48.320.895	58.729.325
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3.084.672	220.113	85.051	107.688	3.497.524	16.341.052	19.838.576
Kredit i potraživanja od komitenata	191.100.163	150.109	3.604	2	191.253.878	56.652.776	247.906.654
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	118	118
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	0	0
Osnovna sredstva	-	-	-	-	-	4.177.396	4.177.396
Investicione nekretnine	-	-	-	-	-	4.906.630	4.906.630
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	-	50.142	50.142
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	-	112.946	112.946
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	291.499	291.499
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	12.252	12.252
Ukupna aktiva	228.037.399	2.324.719	301.887	309.255	230.973.260	167.815.233	398.788.493
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	6.367	-	-	-	6.367	521.259	527.626
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	54.119.225	15.765	345	687	54.136.022	24.287.113	78.423.135
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	85.589.154	99.499	63.774	-	85.752.427	169.691.947	255.444.374
Subordinirane obaveze	71.097	-	-	-	71.097	8.788.027	8.859.124
Rezervisanja	880	-	-	-	880	1.563.633	1.564.513
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	394.675	394.675
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	32.037	32.037
Ostale obaveze	827.108	41	1.854	1	829.004	3.814.241	4.643.245
Ukupno obaveze	140.613.831	115.305	65.973	688	140.795.797	209.092.932	349.888.729
Ukupan kapital	-	-	-	-	-	48.899.764	48.899.764
Ukupno pasiva	140.613.831	115.305	65.973	688	140.795.797	257.992.696	398.788.493
Neto devizna pozicija na dan:							
- 31. decembra 2023. godine	87.423.568	2.209.414	235.914	308.567	90.177.463		
- 31. decembra 2022. godine	10.785.146	(3.979.799)	(4.435.508)	(981.653)	1.388.185		

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.5. Koncentracija rizika Banke**

Koncentracija rizika Grupeobuhvataju rizike izloženosti Grupeprema jednom licu ili prema grupi povezanih lica kao i rizike izloženosti Grupe prema licu povezanom sa Bankom.

Praćenje izloženosti Grupeovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Grupeprema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitaluGrupe.

U 2023. godini Grupaje vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 32 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Grupeutvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Grupom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije.

35.6. Rizici ulaganja banke

Rizici ulaganjaGrupe, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Grupei visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Grupe u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ukupna ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitalaGrupe.

Izloženost riziku ulaganja Grupeu druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Grupe nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2023. godini, Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

35.7. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupaizložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Grupeda naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Grupana najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Grupavodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja. Limiti se nakon odobrenja od strane matične banke usvajaju i lokalno, od strane definisanog nivoa odlučivanja.

Izloženost Gruperiziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Grupenisako.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.8. Operativni rizik**

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Grupaje uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Banke.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisne Direkcija za upravljanje operativnim i sajber rizikom, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnost, koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Banci. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Grupakontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjavanja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Grupaje definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Banke operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Grupaje putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Banke obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Grupavrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

Kako bi se osiguralo nezavisno upravljanje i kontrola rizika IKT sistema, Grupaje izvršila reorganizaciju i umesto Odeljenja za upravljanje operativnim i ostalim ne-finansijskim rizicima uspostavila Direkciju za operativne i sajber rizike. Unutar direkcije je pored poslova koje je obavljalo Odeljenje za upravljanje operativnim i ostalim ne-finansijskim rizicima, formirana nezavisna funkcija Samostalnog stručnog saradnika za sajber rizike, sa ulogom da vrši razvoj, proveru i održavanje okvira upravljanja IKT rizikom (u skladu sa internim politikama, pravnim i regulatornim zahtevima), vrši nadzor nad sprovođenjem aktivnosti upravljanja IKT rizicima, indikatorima rizika i efikasnosti kontrola i vrši eskalaciju za identifikovane IKT rizike kao deo procesa tretmana rizika.

Upravljanje kontinuitetom poslovanja u uslovima Covid 19

Još od kako je 12. marta 2020. godine Svetska zdravstvena organizacija proglasila izbijanje COVID-19 globalne pandemije, u prvim fazama borbe protiv ove bolesti, tokom 2020., 2021. i dobrim delom 2022. godine, srpske vlasti su sprovele brojne mere na ograničavanju uticaja COVID-19 u zemlji, očuvanju javnog zdravlja ali i stabilnosti privrednih tokova. U drugoj polovini 2022. i tokom cele 2023. godine zabeležen je značajan trend smanjenja broja novoobolelih od ove bolesti, uz znatno blaže kliničke slike obolelih i dalji trend gubljenja potencijala virusa, čime je isti u širem smislu prešao u kategoriju uobičajenih zdravstvenih rizika. Na nivou države je i tokom 2023. godine nastavljeno praćenje trendova vezanih za pandemijske rizike i COVID-19, pri čemu nisu registrovani trendovi koji bi zahtevali intervencije u domenu dodatnih mera po pitanju javnog zdravlja ili privrednih aktivnosti. Takođe, nije bilo negativnih uticaja u tom kontekstu ni na nivou korporativnog okruženja Banke.

Generalni pad pretnji povezanih sa COVID-19 pandemijom je veoma značajno ublažio negativni uticaj COVID-19 na privredu, učesnike na tržištu, kao i srpsku i globalnu ekonomiju.

Prema podacima republičkog zavoda za statistiku, procenjeno je da je ukupna ekonomska aktivnost u Republici Srbiji u 2023. godini, merena realnim kretanjem bruto domaćeg proizvoda (BDP), zabeležila rast od 2,5% u odnosu na 2022. godinu.

Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi, u trećem kvartalu 2023. godine, stopa zaposlenosti iznosi 50,7%, dok je stopa nezaposlenosti 9,0%.

Prosečne zarade bez poreza i doprinosa u 2023. godini, u odnosu na prethodnu godinu, nominalno su veće za 15,0%, a realno za 2,6%. Procenjena godišnja stopa inflacije iznosi 7,6%.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.8. Operativni rizik (nastavak)**

Tokom 2023. godine Grupa je kompletirala strategije i planove obezbeđivanja kontinuiteta svojih poslovno kritičnih procesa u odnosu na scenarija globalnih pandemijskih pretnji kakva je bio COVID-19, te rukovodstvo Grupe nastavlja i u budućnosti da prati pretnje po kontinuitet poslovanja i da preduzima sve neophodne mere kako bi se osigurao kontinuitet poslovanja, obezbedilo kontinuirano pružanje usluga klijentima i smanjio negativan uticaj na zaposlene.

Grupe je strategije obezbeđivanja kontinuiteta poslovanja, uključujući i rizike pandemijskih situacija najvećim delom bazirala na način rada od kuće (za više od 90% svojih zaposlenih u backoffice funkcijama), kao i kombinovanim radom iz objekata Grupeza funkcije koje po potrebama i uslovima rada nisu u mogućnosti da svoje poslovanje obavljaju udaljeno, a dodatno i radom u smenama, smanjenjem radnih sati i uvođenjem radnika fizičkog obezbeđenja u prodajnim objektima Banke. U slučaju potrebe, Grupe dodatno informiše klijente o mogućnostima korišćenja ATM zona, m-banking i net-banking rešenja, kojom bi se izbegle nepotrebne gužve i redovi opsluživanja u filijalama Banke, odnosno kompenzovala eventualna nemogućnost isporuke pojedinih usluga Grupeuobičajenim kanalima.

U skladu sa novouspostavljenim scenarijima rada, Grupa je implementirala i redovno revidira procesno tehničke mere u svrhu zaštite pristupa osetljivim informacijama putem udaljenog pristupa: VPN konekcija sa dvofaktorkom autentifikacijom, korisnička autorizacija, log monitoring sistem itd. Usled potrebe za internim kontrolama unutar Grupe a nemogućnosti odlazaka na teren i potrebe za izbegavanjem kontakta sa zaposlenima, funkcijama Grupezaduženim za kontrolu stavljeni su na raspolaganje dodatni alati za monitoring i kontrolu: snimci sa sistema za video nadzor, logovi pristupa identifikacionim karticama, logovi radnji u informacionom sistemu Grupe itd. Scenarij odgovora na pandemiju je sastavni deo planova oporavka i obezbeđivanja kontinuiteta poslovno kritičnih aktivnosti.

Radionice Scenario analize su organizovane i finalizirane u poslednjem kvartalu 2023 godine. Osnov svake Scenario analize predstavljaju kvantitativni pokazatelji bazirani na istorijskim događajima/ gubicima koji se dopunjuju ekspertskim procenama relevantnih faktora poslovnog okruženja i sistema kontrolnih mehanizama. Cilj ovakve analize je određivanje budućeg rizičnog profila Banke kroz ekspertske procene izloženosti rizičnim događajima operativnog rizika za koje je malo verovatno da će nastati ali mogu izazvati velike materijalne gubitke. Scenario analiza uključuje i ESG rizike (eng. Environmental, Social and Governance risks) koji dodatno unapređuju identifikaciju potencijalnih rizičnih događaja i izloženost rizicima zaštite životne sredine, društvenim rizicima i rizicima upravljanja. U 2023 godini nisu identifikovane značajne promene u odnosu na 2022 godinu. Zaključak je da postoji mala verovatnoća gubitaka iznad 10 miliona evra, osim u kategorijama u Klijenti, proizvodi i poslovni postupci i Izvršenje gde su negativna očekivanja vezana za potencijalni negativni ishod značajnih sudskih sporova. Na radionicama su istaknuti novi pokretači rizika: produžena implementacija ostataka projekta migracije na novu glavnu bankarsku aplikaciju i korišćenje zaobilaznih rešenja kao odgovor na incidente i neadekvatno funkcionisanje sistema u kombinaciji sa novim regulatornim zahtevima koji zahtevaju izmene i ažuriranja na još uvek krhkom i nezrelom sistemu. Porast spoljnih pretnji usled daljeg pogoršanja ekonomske i političke situacije lokalno i stabilnost lanca snabdevanja i kontinuitet poslovanja usled potencijalnog rasta globalnih kriznih područja, pored postojećih (Rusija-Ukrajina, Izrael-Hamas) i eskalacije u globalni sukob, lokalno pogoršanje situacije na Kosovu i Metohiji i širenje na centralnu Srbiju, ESG rizici značajan negativan uticaj vremenskih nepogoda i veći fokus na „S – društveni rizik“ radi umanjenja talent rizika i nedostatka kadrova sa ključnim veštinama u oblasti upravljanja rizicima, usklađenosti poslovanja, ESG i IT koji se mogu manifestovati kroz loš nadzor nad poslovanjem, neadekvatnu podršku napretka u digitalizaciji sa digitalnim veštinama, loših investicionih i kreditnih aktivnosti i neadekvatnog nivoa poslovne otpornosti.

Tokom 2023. godine Grupe je uspešno izvršila veoma značajnu migraciju informacionog sistema na novo okruženje glavne bankarske aplikacije i u tom kontekstu su izvršene neophodne izmene obuhvata planova kontinuiteta poslovanja, te je urađeno opsežno redovno testiranje planova kontinuiteta poslovanja i planova oporavka u slučaju katastrofe za sve poslovno kritične aktivnosti, koje je, sem različitih scenarija nedostupnosti resursa informacionog sistema obuhvatilo i scenarija koja podrazumevaju rad zaposlenih iz HomeOffice okruženja u okolnostima novog informacionog sistema, pokazavši kao rezultat visok nivo spremnosti poslovno kritičnih funkcija Grupe za odgovor na različite kategorije rizika, uključujući i pandemijske rizike, uz postignuta zadovoljavajuća vremena oporavka.

35.9. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Grupe u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Grupe.

Grupa upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Grupe. Rukovodstvo Grupe redovno prati pokazatelje adekvatnosti Grupe i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30. juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012, 23/2013 – dr. odluka, 43/2013, 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017, 76/2018, 57/2019, 88/2019, 27/2020, 67/2020, 89/2022 i 77/2023) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016, , 103/2018, 88/2019, 67/2020, 98/2020, 137/2020, 59/2021, 67/2022, 137/2022, 48/2023 i 110/2023).

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke i pokazatelja njegove adekvatnosti.

Ukupan kapital Grupe se sastoji od osnovnog (osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%) i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Grupa je poštovala zahteve Odluke o adekvatnosti kapitala banaka prilikom izračunavanja regulatornog kapitala i tokom izveštajnog perioda je imala imala regulatorni kapital iznad sledećih propisanih minimuma:

- 4.5% za pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala;
- 6% za pokazatelj adekvatnosti akcijskog kapitala;
- 8% za pokazatelj adekvatnosti kapitala;

Na dan 31. decembra 2023. godine, kao i tokom cele 2023. godine, nivo adekvatnosti kapitala Grupe bio je u potpunosti u skladu sa odredbama koje definišu minimalne pokazatelje adekvatnosti kapitala propisanim Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, kao i dodatnim regulatornim kapitalnim zahtevima, koje je Narodna banka Srbije odredila Banci u okviru procesa sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP).

Pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući sve regulatorne kapitalne zahteve i zaštitne slojeve kapitala, sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 16,71%
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 16,71%
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 20,36%.

Grupaje utvrđena kao sistemski značajna banka od strane Narodne banke Srbije.

Grupa sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Grupi uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovodstvo banke u procesu upravljanja rizicima kojima je banka izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Banka održava zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o sklonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i restrukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 71/2015) Banka redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Banke, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Banka za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Banke dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS". br. 30/2015, 78/2017 i 116/2023) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 78/2015, 78/2017, 46/2018 i 116/2023).

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

	31.12.2023.	U RSD hiljada 31.12.2022.
Osnovni kapital		
Osnovni akcijski kapital		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	15.772.500	15.772.500
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	5.552.654	5.552.654
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	500.128	426.527
Revalorizacije rezerve i ostali nerealizovani dobiti	152.978	135.953
Nerealizovani gubici	(209.466)	(275.475)
Ostale rezerve	21.721.689	19.377.317
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(11.894)	(18.060)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(4.176.589)	(3.221.977)
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita	(6.905)	(11.190)
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke	(6.495)	(15.438)
	39.288.600	37.722.811
Dopunski kapital		
Subordinirane obaveze	8.572.536	7.039.344
	8.572.536	7.039.344
Kapital:	47.861.136	44.762.155
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	16.850.935	16.029.810
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	60.090	66.666
Kapitalni zahtev za devizni rizik	-	121.311
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.862.953	1.666.144
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	35.267	8.061
Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala	16,71	16,87
Adekvatnost osnovnog kapitala	16,71	16,87
Adekvatnost kapitala	20,36	20,01

Grupa je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Grupdat je u tabeli koja sledi:

	31.12.2023.		31.12.2022.	
	Rizična aktiva	Kapitalni zahtev	Rizična aktiva	Kapitalni zahtev
Ukupna rizična aktiva	235.115.568	18.809.245	223.649.903	17.891.992
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	210.636.687	16.850.935	200.372.626	16.029.810
Sandardizovani pristup	210.636.687	16.850.935	200.372.626	16.029.810
Izloženosti tržišnim rizicima	751.127	60.090	2.349.709	187.977
Izloženosti operativnom riziku	23.286.912	1.862.953	20.826.801	1.666.144
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	440.842	35.267	100.766	8.061

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Klasifikacija potraživanja nema uticaja na proces obračuna očekivanih kreditnih gubitaka, niti utiče na obračun iznosa aktive ponderisane kreditnim rizikom i regulatornog kapitala.

Pokazatelj leveridža

Pokazatelj leveridža Grupe, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 9,25% na 31.12.2023. godine (2022: 9,31%).

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza**

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela, koji predstavljaju tržišni standard za vrednovanje. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tokom 2021. godine promenjene su krive prinosa usled prelaska sa EONIA na ESTR stope. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a, LGD-a i izloženosti (NPV).

	u RSD hiljada	
	Na dan 31.12.2023.	Na dan 31.12.2022.
CVA	14.324	2.337
DVA	(6.320)	(9.634)

Iz obračuna CVA/DVA su isključene transakcije sa matičnom bankom, jer je tokom 2022.godine sa matičnom bankom potpisan Credit Support Annex (CVA).

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u Napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2

Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spreadovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instrumenti.

Nivo FV 3

Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spreadove koji se izvedu iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje ne postoje kotacije, nelikvidne obveznice se klasifikuju se kao Nivo 3.

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

	Na dan 31.12.2023				Na dan 31.12.2022			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Total
FINANSIJSKA IMOVINA	2.738.716	9.663.607	19.567	12.421.890	7.061.218	10.232.301	26.478	17.319.997
HOV	2.738.716	8.991.203	19.567	11.749.486	7.061.218	9.414.145	26.478	16.501.841
Dužničke HOV								
Državni zapisi Republike Srbije	2.605.029	8.991.203	-	11.596.232	6.948.549	9.413.575	-	16.362.124
Vlasničke HOV								
Kotirane akcije	133.687	-	-	133.687	112.669	570	-	113.239
Akcije koje nisu kotirane	-	-	19.567	19.567	-	-	26.478	26.478
Potraživanja po osnovu derivata	-	672.404	-	672.404	-	818.156	-	285.448
FINANSIJSKE OBAVEZE								745.086
Obaveze po osnovu derivata	-	527.626	-	527.626	-	745.086	-	745.086

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti

	31.12.2023			31.12.2022			u RSD hiljada
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Hartije od vrednosti							
Transfer iz nivoa 1	-	175.060	-	-	496.142	-	
Transfer iz nivoa 2	-	-	-	-	-	-	
Transfer iz nivoa 3	-	-	-	-	-	-	
Kupovina, prodaja, prestanak priznanja	(4.320.378)	(575.043)	-	(1.658.844)	(1.538.344)	-	
Ukupno	(4.320.378)	(399.983)	-	(1.658.844)	(1.042.202)	-	

Transferi između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima

	Na dan 31. decembra 2023.		Na dan 31. decembra 2022.		u RSD hiljada
	Iz nivoa 1 u nivo 2	Iz nivoa 2 u nivo 1	Iz nivoa 1 u nivo 2	Iz nivoa 2 u nivo 1	
Finansijska sredstva FVOCI					
Obveznice	175.060	-	496.142	-	
Finansijska sredstva FVPL					
Obveznice	11.367.735	-	-	-	
Ukupno	11.542.795	-	496.142	-	

35. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**35.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)**

Na dan 31. decembra 2023. obveznice Republike Srbije skoro u potpunosti su bile raspoređene u nivo FV 1 ili nivo FV 2. Materijalno zanemarljiv deo nije bio klasifikovan u nivo FV 1 ili FV 2 (u pitanju su hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti i drže do dospeća).

Obveznice Republike Srbije, koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, u potpunosti su vrednovane putem kotacije sa Reutersa.

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza

U RSD hiljada

FINANSIJSKA IMOVINA	Na dan 31. decembra 2023.		Na dan 31. decembra 2022.	
	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost	knjigovodstvena vrednost	fer vrednost
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	47.127.482	44.764.369	45.078.301	46.371.025
Kredit i potraživanja od banaka	24.839.490	24.904.716	5.414.498	5.423.195
Kredit i potraživanja od komitenata	247.906.654	259.682.492	235.837.684	242.203.529
Stalna sredstva namenjena prodaji	12.252	4.839.023	12.252	27.034
FINANSIJSKE OBAVEZE				
Depoziti banaka	78.423.135	79.597.495	82.161.390	81.984.544
Depoziti komitenata	255.444.374	257.312.962	227.817.268	228.379.158

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom KRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spreadova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spreadu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

36. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE**(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga**

Grupa, kao što je dopušteno standardom, ne primenjuje odredbe MSFI 16 na lizing – zakupe sredstava male vrednosti i kratkoročne zakupe (zakupi sa kraćim trajanjem od 12 meseci).

Po osnovu primene MSFI 16 se, Grupa prilikom utvrđivanja predmeta lizinga ne uzima u obzir sledeće kategorije:

1. *Kratkoročni lizing* koji predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).
2. *Lizing male vrednosti* je lizing sredstava čija vrednost pojedinačno, kada je sredstvo novo, ne prelazi utvrđeni prag nezavisno od starosti imovine u vreme zakupa.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu izuzetaka po osnovu IFRS 16 a koja se odnose na lizing male vrednosti prikazana su kako sledi:

	U RSD hiljada	
	31.12.2023.	31.12.2022.
Do 1 godine	112	509
Od 1 do 5 godina	13.211	9.716
Preko 5 godina	20.020	26.915
	33.343	36.540

(b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka je imala 8.863 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 1.471.100 hiljada u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2022. godine: RSD 1.563.743 hiljada). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznosi RSD 186.749 hiljada (31. decembra 2022. godine: RSD 223.211 hiljada).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Banke u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2023. godine Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od RSD 908.324 hiljada (RSD 1.099.190 hiljada na dan 31 decembra 2022. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Banke. Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

Značajan broj sporova se odnosi na zahteve klijenata kojima se osporava pravo banke da naplati naknadu za obradu kreditnog zahteva, te premiju osiguranja stambenog kredita. Kako je u vezi sa ovim sporovima trenutna sudska praksa više naklonjena klijentima, a po osnovu procesnih zakona moguće izvršenje po nepravosnažnim prvostepenim presudama, Banka je izdvojila rezervacije po aktuelnim sporovima u iznosu od RSD 468.971 hiljada.

Po sporovima u vezi naknade za obradu kreditnih zahteva, nakon datuma izveštajnog perioda, Banka je primila ukupno 16 tužbi. Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova koji su u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

Na dan 31. 12. 2023. godine, S Leasing je imao 16 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 248.585 hiljada (vrednost predmeta spora, odnosno glavnice bez zakonske zatezne kamate) (31. decembra 2022. godine: 21 započetih sporova, RSD 249.802 hiljada dinara) u kojima je imao status tuženog lica. Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv S Leasing-a iznosi RSD 229.106 hiljada (31. decembra 2022. godine: RSD 193.516 hiljada dinara).

Na osnovu procene pravnih zastupnika S Leasing-a u navedenim sporovima, na dan 31. 12. 2023. godine S Leasing je izvršio rezervisanje u iznosu od RSD 15.115 hiljada (31. decembra 2022. godine: RSD 12.086 hiljada dinara) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret S Leasing-a. Rukovodstvo S Leasing-a procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

(c) Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze zastarevaju u periodu od 5 godina u odnosu na godinu kada je porez dospeo na plaćanje. Određene poreske radnje prekidaju računanje perioda zastarelosti i nakon njih period zastarelosti teče iznova. Apsolutni rok zastarelosti je 10 godine i nakon tog perioda poreski organi gube pravo da utvrde poresku obavezu (rok zastarelosti ne važi za obaveze po osnovu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje). U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

37. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Banka je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Banka je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2023. godine u ukupnom iznosu od RSD 297.277.303 hiljada. Potvrđena su potraživanja Banke u iznosu od RSD 253.232.145 hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 108.345 hiljada i Banka je u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Banka još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor. Ponovili smo slanje mejlom za 200 klijenata uz napomenu da ukoliko ne odgovore u roku od 10 dana smatramo da su saglasni. Za sve klijente za koje je ponovljeno slanje a nisu se izjasnili u navedenom roku uneto je da su saglasni sa IOS-om.

S Leasing je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

S Leasing je klijentima dostavio izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine i nema materijalno značajnih neusaglašenih stavki.

S leasing još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

38. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE

	31.12.2023.	u RSD hiljada 31.12.2022.
Gotovina	4.125.952	6.590.155
Žiro račun	26.206.162	19.122.942
Devizni računi kod inostranih banaka	3.411.848	690.401
Stanje na dan 31. decembra	33.743.962	26.403.498

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Banke i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

39. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima na dan 31.12.2023 godine.

40. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije, utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta i korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine u funkcionalnu valutu, za pojedine strane valute su:

	31.12.2023.	U RSD 31.12.2022.
EUR	117,1737	117,3224
USD	105,8671	110,1515
CHF	125,5343	119,2543

Novi Sad, 21. mart 2024. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Tajana Orozović
Direktorka Direkcije upravljanja
podacima

Suzan Tanriyar
Članica Izvršnog
odbora

Jasna Terzić
Predsednica Izvršnog
odbora

DODATNE TABELE

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Grupedate su u prilogima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala Grupe na dan 31.decembra 2023. godine;
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala;
- obrazac PI-UPK (PRILOG 3) - Bilans stanja Grupe sačinjen u skladu sa MRS/MSFI standardima i raščlanjenim pozicijama koje je putem referenci moguće povezati sa pozicijama kapitala iz izveštaja o kapitalu sačinjenog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje izveštavanje o adekvatnosti kapitala banke (PRILOG 1).
- obrazac PI-AKB (PRILOG 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na dan 31.decembra 2023. godine.

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada			
Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: elementi		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisije premije	21.325.154	
1.1.	<i>od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK</i>	15.772.500	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	<i>od čega: Pripadajuće emisije premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata</i>	5.552.654	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	-	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	500.128	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacije rezerve i ostali nerealizovani dobici	(56.488)	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	21.721.689	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	43.490.483	

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa OAK*	Reference na Prilog 3
	Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke			
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	(11.894)	tačka 12. stav 5.	PVA (eng. Prudent Valuation) nije sastavni deo bilansa stanja
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	(4.176.589)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)	d
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja proističu iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)	
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobicima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)	
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)		tačka 13. stav 1. odredba pod 4)	
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.	
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)	
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)	
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)	
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)	
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)	
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)	
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)	
21.1.	<i>od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva	
21.2.	<i>od čega: sekjuritizovane pozicije (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga	
21.3.	<i>od čega: slobodne isporuke (-)</i>	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća	
22	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)	

	akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)			
--	--	--	--	--

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	<i>od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	<i>od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika</i>	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta (-)	(6.905)	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
28	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke Od čega: krediti čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine (-)	(2.779)	tačka 13. stav 1. odredba pod 14)
29	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke Od čega: krediti čija je ugovorena ročnost duža od 2555 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine (-)	(1.611)	tačka 13. stav 1. odredba pod 14)

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
30	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke Od čega: krediti čija je ugovorena ročnost duža od 2190 dana – ako su ti krediti odobreni počev od 1. januara 2021. godine	(2.105)	
31	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 16)
32	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	(4.201.883)	
33	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 30)	39.288.600	
	Dodatni osnovni kapital: elementi		
34	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisije premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
35	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu**	-	
36	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (32+33)	-	
	Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke	-	
37	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
38	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
39	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
40	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
41	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
42	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 35 do 39)	-	
43	Dodatni osnovni kapital (razlika između 34 i 40)	-	
44	Osnovni kapital (zbir 31 i 41)	39.288.600	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
Dopunski kapital: elementi			
45	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	8.572.536	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
46	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu **	-	
47	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
48	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 43 do 45)	8.572.536	
Dopunski kapital: odbitne stavke			
49	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
50	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
51	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
52	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
53	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 47 do 50)	-	
54	Dopunski kapital (razlika između 46 i 51)	8.572.536	
55	Ukupni kapital (zbir 42 i 52)	47.861.136	
56	Ukupna rizična aktiva	235.115.568	tačka 3. stav 2.
Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala			
57	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	16,71	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
58	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	16,71	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
59	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	20,36	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
60	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)***	9,01	tačka 433.
61	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)****	8,71	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

RB	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank AG, Am Belvedere 1, 11000 Vienna, Austria	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank AG, Am Belvedere 1, 11000 Vienna, Austria	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank AG, Am Belvedere 1, 11000 Vienna, Austria
1.	Emitent	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank AG, Am Belvedere 1, 11000 Vienna, Austria	Erste Group Bank AG, Am Belvedere 1, 11000 Vienna, Austria	Erste Group Bank AG, Am Belvedere 1, 11000 Vienna, Austria
1.1.	Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)	ISIN: RSNVBE23514, CFI ESVTFR	-	-	-
	<i>Tretman u skladu s propisima</i>	-	-	-	-
2.	Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	Tip instrumenta	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 15.772.500 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisiju premiju u iznosu 5.552.654 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.299.719 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.515.211 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 1.757.606 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	Nominalna vrednost instrumenta	14.107.500 hiljada dinara	EUR 30.000.000	EUR 30.000.000	EUR 15.000.000
6.1.	Emisiona cena	21.100,00 dinara (za poslednju emisiju)	-	-	-
6.2.	Otkupna cena	-	-	-	-
7.	Računovodstvena klasifikacija	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	Datum izdavanja instrumenta	I emisija: 5.382.070 hiljada RSD 16.06.2006.g. II emisija: 1.735.310 hiljada RSD 03.01.2007.g. III emisija: 2.922.620 hiljada RSD 27.12.2007.g. IV emisija: 2.869.000 hiljada RSD 12.07.2019.g. V emisija: 1.198.500 hiljada RSD 11.02.2021.g. VI emisija:	10.09.2018. g.	12.05.2022. g	15.11.2023. g

		1.665.000 hiljada RSD 30.11.2022. g.			
9.	Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	<i>Inicijalni datum dospeća</i>	Bez datuma dospeća	10.09.2028.	12.05.2032. g	14.11.2033. g
10.	Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela	Ne	Ne	Ne	Ne
10.1.	Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost	-	-	-	-
10.2.	Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)	-	-	-	-
	Kuponi/dividende	-	-	-	-
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	-	-	-	-
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti	-	-	-	-
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	-	-	-	-
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	-	-	-	-

22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	-	-	-	-
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	-	-	-	-
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti	-	-	-	-
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti	-	-	-	-
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno	-	-	-	-
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja	-	-	-	-
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	60.299.066	60.299.066
A.II	Založena finansijska sredstva	-	-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	672.404	672.404
A.IV	Hartije od vrednosti	58.729.325	58.729.325
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.838.576	19.838.576
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	247.906.654	247.906.654
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	118
A.X	Investicije u zavisna društva	-	-
A.XI	Nematerijalna ulaganja	4.177.396	4.177.396
A.XII	Osnovna sredstva	4.906.630	4.906.630
A.XIII	Investicione nekretnine	50.142	50.142
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	112.946	112.946
A.XV	Odložena poreska sredstva	291.499	291.499
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	12.252
A.XVII	Ostala sredstva	1.791.485	1.791.485
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)	398.788.493	398.788.493
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	527.626	527.626
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	78.423.135	78.423.135
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	255.444.374	255.444.374
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	0
PO.VII	Subordinirane obaveze	8.859.124	8.859.124
PO.VIII	Rezervisanja	1.564.513	1.564.513
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	394.675	394.675
PO.XI	Odložene poreske obaveze	32.037	32.037
PO.XII	Ostale obaveze	4.643.245	4.643.245
PO.XIV	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)	349.888.729	349.888.729

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
	KAPITAL		
PO.XV	Aksijski kapital	21.325.154	21.325.154
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	6.013.506	6.013.506
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	21.374.146	21.374.146
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
	UKUPNO KAPITAL	186.959	186.959
PO.XXII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0		
	UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA	48.899.764	48.899.764
PO.XXIII	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0		
	UKUPNO PASIVA	398.788.493	398.788.493
PO.XXIV	(rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)		
B.П.	VANBILANSNE POZICIJE		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	580.223.360	580.223.360
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	580.223.360	580.223.360

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
A	AKTIVA		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	60.299.066	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	672.404	
A.IV	Hartije od vrednosti	58.729.325	
A.V	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.838.576	
A.VI	Kredit i potraživanja od komitenata	247.906.654	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	
A.X	Investicije u zavisna društva	-	
A.XI	Nematerijalna ulaganja	4.177.396	d
A.XII	Osnovna sredstva	4.906.630	
A.XIII	Investicione nekretnine	50.142	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	112.946	
A.XV	Odložena poreska sredstva	291.499	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	
A.XVII	Ostala sredstva	1.791.485	
A.XX	UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)	398.788.493	
P	PASIVA		
PO	OBAVEZE		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	527.626	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	78.423.135	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	255.444.374	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	
PO.VII	Subordinirane obaveze	8.859.124	
	<i>Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke</i>	8.572.536	d
PO.VIII	Rezervisanja	1.564.513	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	394.675	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	32.037	
PO.XII	Ostale obaveze	4.643.245	
PO.XIV	UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)	349.888.729	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 – Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

	KAPITAL		
PO.XV	Aksijski kapital	21.325.154	
	<i>Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	15.772.500	a
	<i>Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija</i>	552.654	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	6.013.506	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	21.374.146	
	<i>Od čega Ostale rezerve</i>	21.721.689	g
	<i>Od čega Revalorizacija rezerve i ostali nerealizovani dobici</i>	152.978	v
	<i>Od čega nerealizovani gubici</i>	(209.466)	v
PO.XX	Nerealizovani gubici		
	Učešća bez prava kontrole	186.959	
PO.XXII	UKUPNO KAPITAL (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	48.899.764	
PO.XXIII	UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0		
PO.XXIV	UKUPNO PASIVA (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	398.788.493	
B.П.	VANBILANSNE POZICIJE		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	580.223.360	
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	580.223.360	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke

Redni br.	Naziv	Iznos
I	KAPITAL	47.861.136
1.	UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL	39.288.600
2.	UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
3.	UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	8.572.536
II	KAPITALNI ZAHTEVI	41.329.817
1.	KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPLJENIH POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA	16.850.935
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	210.636.687
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	0
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	409.816
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	17.824
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	-
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	541.894
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	115.193.418
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	59.840.144
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	25.306.774
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.582.638
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	0
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	0
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	0
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	0
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	0
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	180.289
1.1.17.	Ostale izloženosti	6.563.890
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstane u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke

Redni br.	Naziv	Iznos
2	KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA	-
3	KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE	751.128
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	751.128
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	751.128
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	-
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	-*
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	-
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	
4	KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK	23.286.912
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	23.286.912
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
5	KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANJA KREDITNE IZLOŽENOSTI	440.842
III	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)	16,71
IV	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)	16,71
V	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)	20,36

Korišćene skraćenice:

AC	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
AFS	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
ALCO	(eng. Asset and Liability Management Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
ALM	(eng. Asset and Liabilities Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
AML	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
bps	(eng. Basis points) – Procentni poen
CCF	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
CR01	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
CRR	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
CVA	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
DTA	(eng. Deferred tax asset) - Odložena poreska sredstva
DVA	(eng. Debit Value Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
EAD	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
EBA	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
EIR	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
EVE	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
FVOCI	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
FVPL	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
FV	(eng. Fair value) - Fer vrednost
FX	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
GCA	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
HFT	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
HOV	Hartije od vrednosti
HTM	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
ICAAP	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
IRB	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
LCR	Liquidity coverage ratio
LGD	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
LTV pokazatelj	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
MVoE	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
NBS	Narodna banka Srbije
NPL	Nenaplativa potraživanja
NSFR	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
OAK	Odluka o adekvatnosti kapitala
OCI	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
OTC derivati	(eng. Over the Counter) - Vanberzanski derivati
PD	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza
POCI	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja
PVBP	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
RCC	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika

REPO	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
RSD	Dinar Republike Srbije
SICR	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
SME	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
SPA	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
SPPI	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
SREP	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
VaR	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
NA KONSOLIDOVANOJ OSNOVI
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA
31. DECEMBRA 2023. GODINE

SADRŽAJ:

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA GRUPE	3
2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE.....	6
3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE	17
4. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA	32
5. OPIS OČEKIVANOG RAZVOJA U NAREDNOM PERIODU	32
6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2023. GODINU.....	33
7. IZLOŽENOST RIZICIMA.....	35
8. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA.....	37

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA GRUPE

• Uvod

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju obuhvata podatke za Erste Bank a. d. Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") i zavisnog društva S-Leasing doo Beograd. Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju Banke i zavisnog društva (u daljem tekstu "Grupa") sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu član 29 ("Službeni glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021-dr.zakon).

Izveštaj je zasnovan na revidiranim podacima. Detaljniji prikaz poslovanja Grupe dat je u Napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje na dan 31. decembar 2023. godine.

• O Banci

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Novosadska banka a.d. Novi Sad je početkom avgusta 2005. godine, nakon uspešno okončanog procesa privatizacije, postala član Erste Group Bank.

U Erste Grupi je danas zaposleno oko 45.500 ljudi koji rade sa 16 miliona klijenta u sedam zemalja centralne i istočne Evrope (Austrija, Srbija, Češka, Slovačka, Mađarska, Rumuniji, Hrvatska).

Svoju tradiciju Erste Grupa je počela da gradi od 4. oktobra 1819. godine kada je osnovana „prva austrijska štedionica“ kao prva štedionica u Centralnoj i Istočnoj Evropi, prethodnica Erste Grupe. Prepoznata kao institucija koja nastoji da se pored pružanja tradicionalnih usluga i proizvoda, konstantno razvija u skladu sa zahtevima modernog tržišta. Erste Grupa klijentima pruža sigurnost i poverenje, kao i proizvode i usluge najvišeg kvaliteta.

Pored poslovanja sa stanovništvom, Erste Grupa pruža usluge finansiranja, kao i savetodavne usluge pravnim licima pri investiranju i pristupu međunarodnim tržištima kapitala, finansiranju javnog sektora i operacija na međubankarskom tržištu.

Fokus Erste Banke je na poslovanju sa stanovništvom, lokalnim zajednicama i malim i srednjim preduzećima. Insistira na brzini i kvalitetu usluga, i na taj način doprinosi stabilnom i zdravom rastu. Nastavlja sa širenjem baze zadovoljnih klijenata i povećava tržišno učešće u ključnim segmentima. Pomerila granice u oblastima elektronskog bankarstva i kartičarstva na finansijskom tržištu Srbije i trudi se da odgovori na sve zahteve klijenata.

Odgovoran pristup finansiranju suštinski je utkan u poslovanje Erste Banke i strateško opredeljenje da doprinosi održivoj budućnosti za klijente, zaposlene i zajednicu. Prepoznajući klimatske promene kao jedan od najvećih globalnih izazova današnjeg društva, Erste Banka je posvećena finansiranju različitih projekata energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG, Beč sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 65 filijala, 22 ekspoziture i 2 šaltera.

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

Banka je na dan 31. decembra 2023. godine imala 1.367 zaposlenih (31. decembra 2022. godine: 1.296 zaposlenih).

Članovi **Upravnog odbora** Banke na dan 31. decembra 2023. godine su:

1. Ingo Bleier, predsednik, Erste Group Bank AG, Beč
2. Georg Bucher, član, zamenik predsednika, Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac
3. David O'Mahony, član, Erste Group Bank AG, Beč
4. Hannes Frotzbacher, član Erste Group Bank AG, Beč
5. Tijana Vještica, nezavisna članica, Beograd,
6. Aleksandar Vlahović, član, nezavisan član, Beograd

Članovi **Izvršnog odbora** Banke na dan 31. decembra 2023. godine su:

1. Jasna Terzić, Predsednica Izvršnog odbora
2. Suzan Tanriyar, Članica Izvršnog odbora
3. Nikola Stamenković, Član Izvršnog odbora
4. Andras Kaliszky, Član Izvršnog odbora

Članovi Odbora za reviziju na dan 31. decembra 2023. godine su:

1. David Bichler, predsednik, Erste Group Bank AG, Beč
2. Georg Bucher, član, Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac
3. Aleksandar Vlahović, član, nezavisan, Beograd

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA GRUPE (nastavak)

S- Leasing doo Beograd (u daljem tekstu "Društvo") je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine. U skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima davaoca lizinga koji nastaju po osnovu uvođenja novih proizvoda/usluga („Službeni glasnik RS”, br. 149/2020) Društvo se bavi i pružanjem usluga operativnog lizina počev od 01.07.2022. godine.

Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%). U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%.

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog i operativnog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a.

Društvo je na dan 31. decembra 2023. godine imalo 51 zaposlenih (31. decembar 2022. godine: 51 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

Članovi **Upravnog odbora Društva** su:

1. Nikola Stamenković, Predsednik, Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad
2. Daniel Kozel-Reumueller, član, Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac
3. Goran Pecikoza, nezavisni član UO

Članovi **Izvršnog odbora Društva** su:

1. Bojan Vračević, predsednik izvršnog odbora
2. Vuk Vučević, član izvršnog odbora

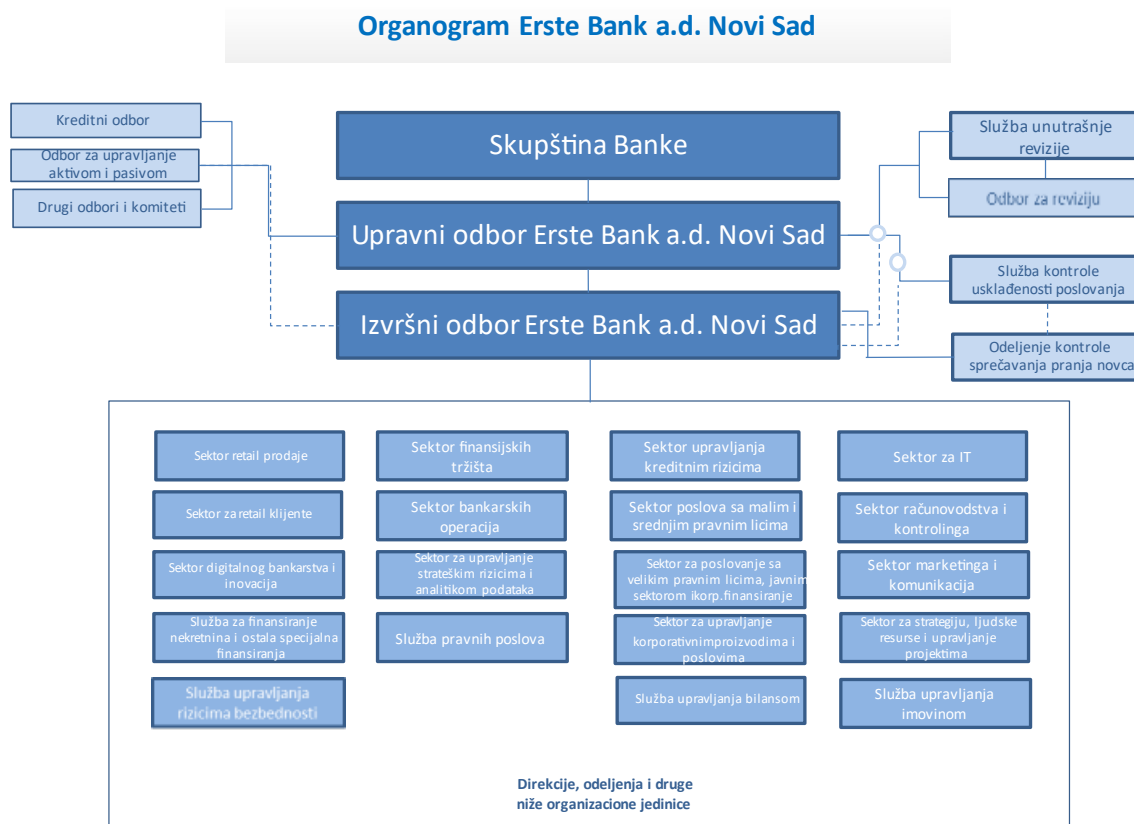
Napomena: Od 01.02.2024. godine predsednik Izvršnog odbora Društva (ranije član IO) je Vuk Vučević, a novi član IO je Rastislav Drljić.

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju obuhvataju pojedinačne podatke Erste Bank a.d. Novi Sad i podatke zavisnog preduzeća S-Leasing d.o.o. Beograd. Erste Bank a.d. Novi Sad, kao matično preduzeće zavisnog preduzeća S-Leasing d.o.o., Beograd sastavlja konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju.

Iznosi u ovom Izveštaju su iskazani u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

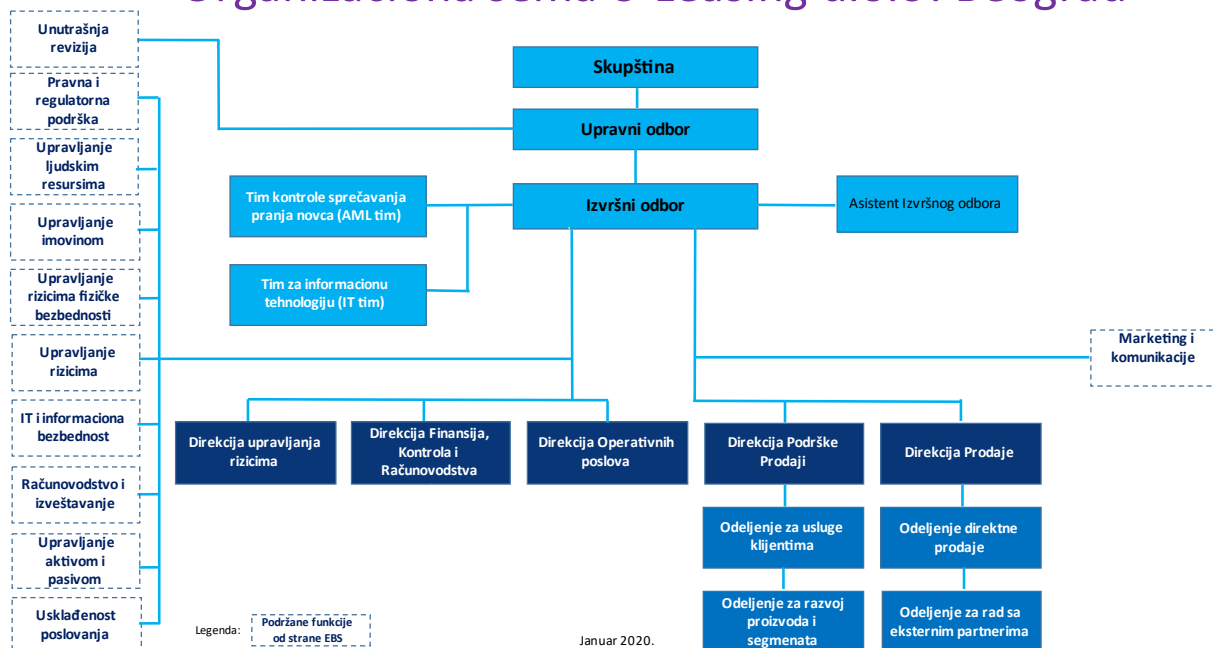
1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA GRUPE (nastavak)

Organizaciona struktura Banke je prikazana kako sledi:

Organizaciona struktura S-Leasing-a je prikazana kako sledi:

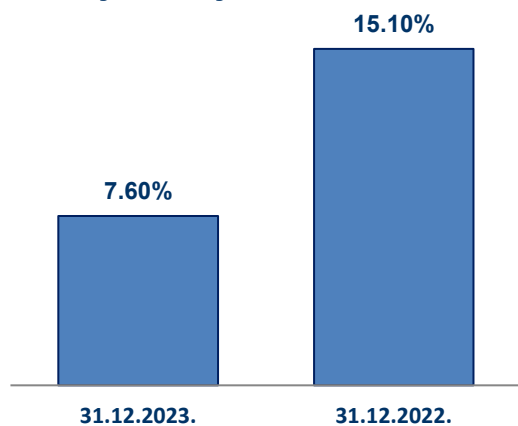
Organizaciona šema S-Leasing d.o.o. Beograd

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE

Makroekonomski uslovi poslovanja u toku 2023. godine

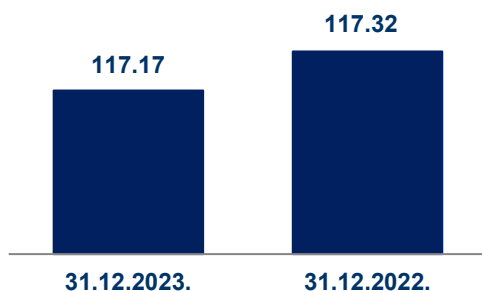
Kretanje inflacije

Međugodišnja inflacija je nastavila da usporava i u decembru je iznosila 7,6%, što je gotovo dvostruko niže nego na kraju 2022. godine.

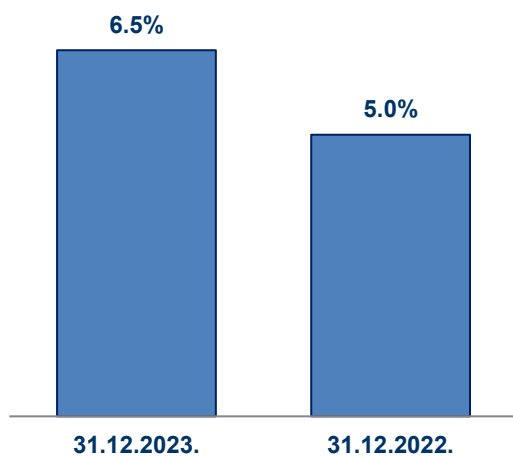
Nastavak smanjenja međugodišnje inflacije očekuje se i u narednom periodu – inflacija će nastaviti da usporava i u granice cilja bi trebalo da se vrati sredinom godine, a zatim da se krajem 2024. približi centralnoj vrednosti cilja od 3%.

Kretanje kursa dinara

U 2023. godini dinar je apresirao u odnosu na evro, tako da je kurs dinara sa 117,32 koliko je iznosio na kraju prošle godine smanjen na 117,17 na kraju 2023.

Kretanje referentne stope

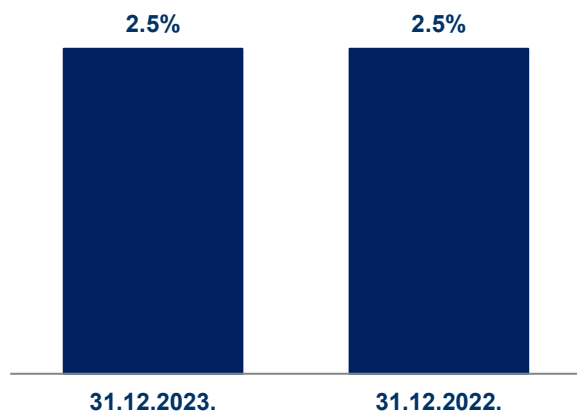

Referentna kamatna stopa NBS je u toku 2023. značajno povećana sa 5,0% na 6,5%.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

Kretanje rasta BDP-a

Prema republičkom zavodu za statistiku procenjeno je da je ukupna ekonomska aktivnost u Republici Srbiji u 2023. godini, merena realnim kretanjem bruto domaćeg proizvoda (BDP), ista kao i u 2022. godini i iznosi 2.5%

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

Pokazatelji poslovanja Banke - uporedni podaci 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine

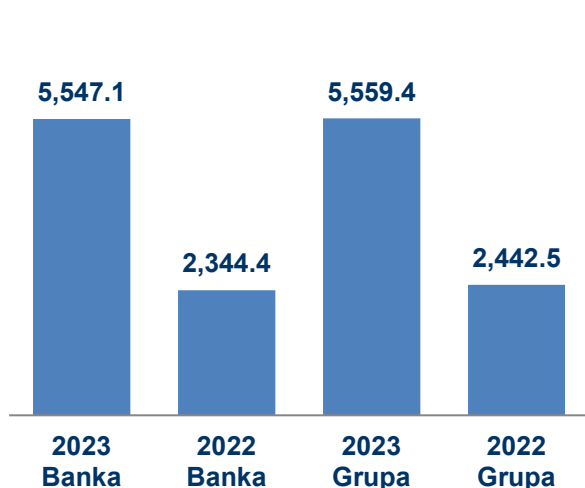
Bilans uspeha

Struktura bilansa uspeha za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, sa procentima rasta u odnosu na prethodnu godinu, je sledeća:

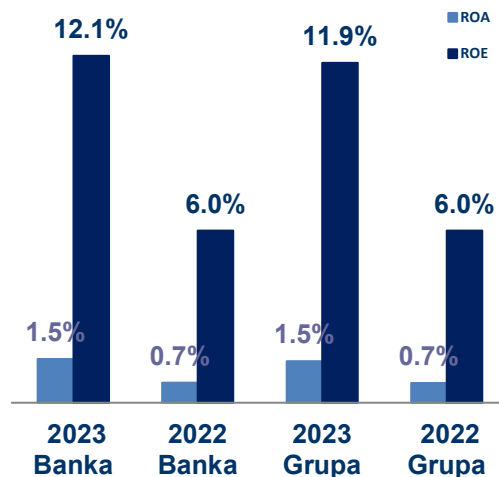
	Konsolidovano			Banka			U RSD hiljada
	01.01-31.12.2023.	01.01-31.12.2022.	% rasta /(pada)	01.01-31.12.2023.	01.01-31.12.2022.	% rasta /(pada)	
PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA							
Prihodi od kamata	22.783.964	13.965.775	63,14	21.947.005	13.449.523	63,18	
Rashodi kamata	(7.773.764)	(3.397.531)	128,81	(7.322.903)	(3.245.537)	125,63	
Dobitak po osnovu kamata	15.010.200	10.568.244	42,03	14.624.102	10.203.986	43,32	
Prihodi od naknada i provizija	5.713.557	5.077.095	12,54	5.406.192	4.994.549	8,24	
Rashodi naknada i provizija	(1.833.184)	(1.677.811)	9,26	(1.769.931)	(1.644.525)	7,63	
Dobitak po osnovu naknada i provizija	3.880.373	3.399.284	14,15	3.636.261	3.350.024	8,54	
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	127.809	21.578	492,31	127.809	21.578	492,31	
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	0,00	-	-	0,00	
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	19.086	10.945	74,38	19.086	10.945	74,38	
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	169	826	-79,51	169	826	-79,51	
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-	-	0,00	-	-	0,00	
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	0	67.277	0,00	-	66.954	0,00	
Neto rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(56.675)	0	0,00	(56.821)	0	0,00	
Neto rashod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(2.515.579)	(2.528.852)	-0,52	(2.377.136)	(2.473.449)	-3,89	
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	-	0,00	-	-	0,00	
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	(46.833)	(63.474)	-26,22	(46.833)	(63.474)	-26,22	
Ostali poslovni prihodi	197.621	178.299	10,84	73.460	75.093	-2,17	
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	16.616.171	11.654.127	42,58	16.000.097	11.192.483	42,95	
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(3.676.324)	(3.043.468)	20,79	(3.496.988)	(2.874.407)	21,66	
Troškovi amortizacije	(1.125.635)	(697.108)	61,47	(972.382)	(663.358)	46,58	
Ostali prihodi	760.391	454.552	67,28	754.367	454.456	65,99	
Ostali rashodi	(6.541.250)	(5.839.570)	12,02	(6.325.508)	(5.724.078)	10,51	
DOBIT PRE OPOREZIVANJA	6.033.353	2.528.533	138,61	5.959.586	2.385.096	149,87	
Porez na dobit	(472.309)	(71.139)	563,92	(394.675)	(26.338)	1.398,50	
Dobitak/gubitak po osnovu odloženih poreza	(1.652)	(14.888)	(88,90)	(17.837)	(14.386)	23,99	
DOBIT	5.559.392	2.442.506	127,61	5.547.074	2.344.372	136,61	

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

Dobitak (mil RSD)

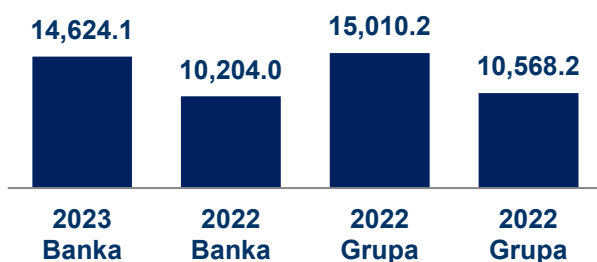

Povrat na aktivu i kapital

Banka je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine ostvarila neto dobitak od RSD 5.547.074 hiljada (2022. godina: RSD 2.344.372 hiljada), što predstavlja povećanje od 136,61% u odnosu na prethodnu godinu. Grupa je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine ostvarila neto dobitak od RSD 5.559.392 hiljada (2022. godina: RSD 2.442.506 hiljade), što predstavlja povećanje od 127,61% u odnosu na prethodnu godinu.

Neto prihod po osnovu kamata (mil RSD)

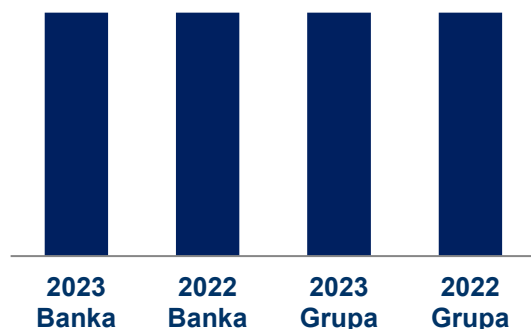

Prihodi od kamata u 2023. godini, na nivou Grupe, iznose RSD 22.783.964 hiljada (2022. godina: RSD 13.965.775 hiljada) i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 63,14%. Prihodi od kamata Banke u 2023. godini iznose RSD 21.947.005 hiljada (2022. godina: RSD 13.449.523 hiljade) i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 63,18%.

Rashodi kamata u 2023. godini, na nivou Grupe, iznose RSD 7.773.764 hiljada (2022. godina: RSD 3.397.531 hiljada), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 128,81%. Rashodi od kamata Banke u 2023. godini iznose RSD 7.322.903 hiljada (2022. godina: RSD 3.245.537) i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 125,63%.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

Neto prihod po osnovu naknada (mil RSD)

Prihodi od naknada i provizija u 2023. godini, na nivou Grupe, iznose RSD 5.713.557,00 hiljada (2022. godina: RSD 5.077.095 hiljade) i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 12,54%. Prihodi od naknada i provizija Banke u 2023. godini iznose RSD 5.406.192 hiljada (2022. godina: RSD 4.994.549 hiljada) i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 8,24%.

Rashodi od naknada i provizija u 2023. godini, na nivou Grupe, iznose RSD 1.833.184 hiljada (2022. godina: RSD 1.677.811 hiljade), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 9,26%. Rashodi od naknada i provizija Banke u 2023. godini iznose RSD 1.769.931 hiljade (2022. godina: RSD 1.644.525 hiljade), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 7,63%.

Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata na nivou Grupe iznosi RSD 127.809 hiljada, od čega se ceo iznos odnosi na Banku.

Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti u 2023. godini, na nivou Grupe, iznosi RSD 19.086 hiljade, a celokupan iznos se odnosi na Banku.

Negativan neto efekat kursnih razlika u 2023. godini, na nivou Grupe, iznosi RSD 56.675 hiljade, od čega se RSD 56.821 hiljada odnosi na Banku, a RSD 146 hiljade na S Lizing.

Neto rashod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u 2023. godini, na nivou Grupe, iznosi RSD 2.515.579 hiljade, od čega se RSD 2.377.136 hiljada odnosi na Banku, a RSD 138.443 hiljade na S Lizing.

Ostali poslovni prihodi u 2023. godini, na nivou Grupe, iznosi RSD 197.621 hiljade, od čega se RSD 73.460 hiljada odnosi na Banku, a RSD 124.161 hiljade na S Lizing.

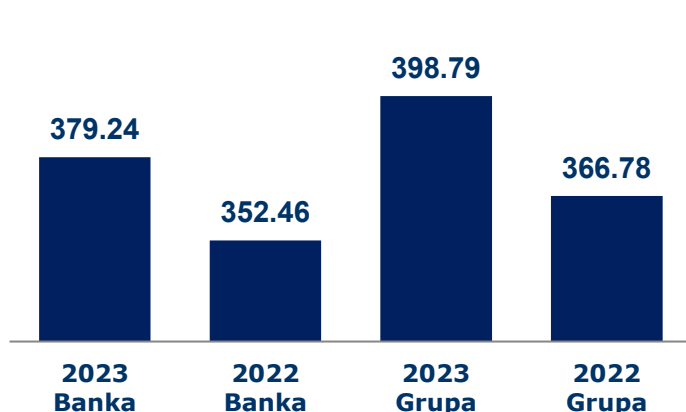
U strukturi ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, pored kamate i naknade, najveće učešće imaju ostali rashodi, troškovi zarada, neto rashod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i troškovi amortizacije.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
2 VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

	Konsolidovano					Banka					U RSD hiljada
	31.12.2023	U %	31.12.2022	U %	% rasta/pada	31.12.2023	U %	31.12.2022	U %	% rasta/pada	
AKTIVA											
Gotovina i sredstva kod centralne banke	60.299.066	15,12	54.676.245	14,91	10,28	60.299.087	15,90	54.676.263	15,51	10,28	
Založena finansijska sredstva	-	0,00	6.229.454	1,70	0,00	-	0,00	6.229.454	1,77	0,00	
Potraživanja po osnovu derivata	672.404	0,17	814.366	0,22	-17,43	672.404	0,18	814.366	0,23	-17,43	
Hartije od vrednosti	58.729.325	14,73	55.286.189	15,07	6,23	58.729.325	15,49	55.286.189	15,69	6,23	
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19.838.576	4,97	5.414.498	1,48	266,40	22.520.151	5,94	10.346.771	2,94	117,65	
Kredit i potraživanja od komitenata	247.906.654	62,16	235.837.684	64,30	5,12	227.402.294	59,96	217.007.877	61,57	4,79	
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	0,00	118	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-	
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	0,02	93.560	0,03	0,00	
Nematerijalna ulaganja	4.177.396	1,05	3.221.977	0,88	29,65	4.143.494	1,09	3.192.108	0,91	29,80	
Osnovna sredstva	4.906.630	1,23	3.529.753	0,96	39,01	3.210.941	0,85	3.100.408	0,88	3,57	
Investicione nekretnine	50.142	0,01	52.659	0,01	0,00	50.142	0,01	52.659	0,01	0,00	
Tekuća poreska sredstva	112.946	0,03	129.231	0,04	-12,60	112.946	0,03	129.231	0,04	-12,60	
Odložena poreska sredstva	291.499	0,07	345.086	0,09	-15,53	272.884	0,07	342.595	0,10	-20,35	
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	0,00	12.252	0,00	0,00	11.902	0,00	11.902	0,00	0,00	
Ostala sredstva	1.791.485	0,45	1.233.864	0,34	45,19	1.717.766	0,45	1.177.375	0,33	45,90	
UKUPNA AKTIVA	398.788.493	100	366.783.376	100	8,73	379.236.896	100	352.460.758	100	7,60	
PASIVA											
Obaveze po osnovu derivata	527.626	0,13	744.020	0,20	-29,08	527.626	0,14	744.020	0,21	-29,08	
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	78.423.135	19,67	82.161.390	22,40	-4,55	60.166.726	15,87	68.822.072	19,53	-12,58	
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	255.444.374	64,06	227.817.268	62,11	12,13	255.444.374	67,36	227.765.769	64,62	12,15	
Subordinirane obaveze	8.859.124	2,22	7.077.148	1,93	25,18	8.859.124	2,34	7.077.148	2,01	25,18	
Rezervisanja	1.564.513	0,39	1.977.734	0,54	-20,89	1.532.540	0,40	1.938.039	0,55	-20,92	
Tekuće poreske obaveze	394.675	0,10	26.338	0,01	1398,50	394.675	0,10	26.338	0,01	1.398,50	
Odložene poreske obaveze	32.037	0,01	12.166	0,00	163,33	-	0,00	-	0,00	0,00	
Ostale obaveze	4.643.245	1,16	3.921.236	1,07	18,41	4.066.344	1,07	3.682.908	1,04	10,41	
UKUPNO OBAVEZE	349.888.729	87,74	323.737.300	88,26	8,08	330.991.409	87,28	310.056.294	87,97	6,75	
KAPITAL											
Akcijski kapital	21.325.154	5,35	21.325.154	5,81	0,00	21.325.154	5,62	21.325.154	6,05	0,00	
Dobitak	6.013.505	1,51	2.801.565	0,76	114,65	5.547.074	1,46	2.344.372	0,67	136,61	
Rezerve	21.374.146	5,36	18.735.564	5,11	14,08	21.373.259	5,64	18.734.938	5,32	14,08	
Učešća bez prava kontrole	186.959	0,05	183.793	0,05	1,72	-	-	-	-	-	
UKUPAN KAPITAL	48.899.764	12,26	43.046.076	11,74	13,60	48.245.487	12,72	42.404.464	12,03	13,77	
UKUPNO PASIVA	398.788.493	100	366.783.376	100	8,73	379.236.896	100	352.460.758	100	7,60	

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

Kretanje bilansne aktive

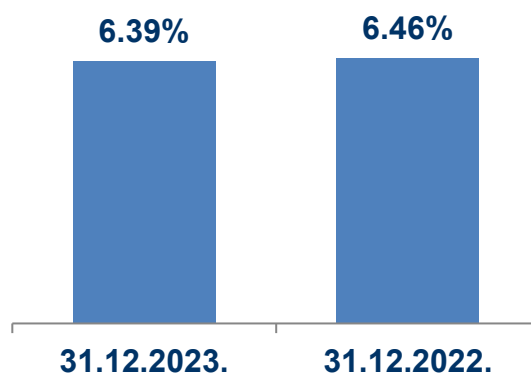

Ukupna **bilansna suma** Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 379.236.896 hiljada i beleži rast u 2023. godini od 7,6% u odnosu na 31. decembar 2022. godine. Ukupna bilansna suma na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 398.788.493 hiljada i beleži rast u 2023. godini od 8,73% u odnosu na 31. decembar 2022. godine.

Narodna Banka Srbije još uvek nije objavila zvanične bilanse banaka, stoga podaci o neto aktivni tržišta nisu dostupni i očekujemo u toku marta.

Na osnovu naše projekcije očekujemo da je tržišno učešće ukupne aktive Banke u odnosu na ukupnu aktivu bankarskog tržišta nešto niže u odnosu na prošlu godinu i da na kraju 2023. godine iznosi 6,4%

Tržišno učešće bilansne aktive EBS

Gotovina i sredstva kod centralne banke u 2023. godini, na nivou Grupe, iznose RSD 60.299.066 hiljada dinara, od čega se RSD 60.299.087 odnosi na Banku. Gotovina i sredstva kod centralne banke su zabeležili rast od 10,28% u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu.

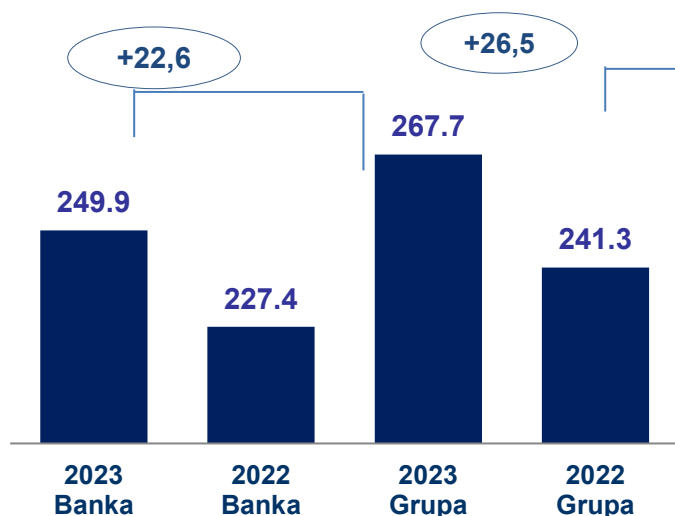
Banka nema **Založena finansijska sredstva** u 2023. godini, dok su ista u 2022. godini iznosila RSD 6.229.454 hiljada, a celokupni iznos se odnosio na Banku.

Potraživanja po osnovu derivata u 2023. godini, na nivou Grupe, iznose RSD 672.404 hiljada, a celokupni iznos se odnosi na Banku. Potraživanja po osnovu derivata su na dan 31. decembra 2023. godine smanjena za 17,43% u odnosu na isti datum 2022. godine.

Hartije od vrednosti u 2023. godini, na nivou Grupe, iznose RSD 58.729.325 hiljade, a celokupni iznos se odnosi na Banku. Hartije od vrednosti su na dan 31. decembra 2023. godine povećane za 6,23% u odnosu na isti datum 2022. godine.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

Ukupno dati krediti

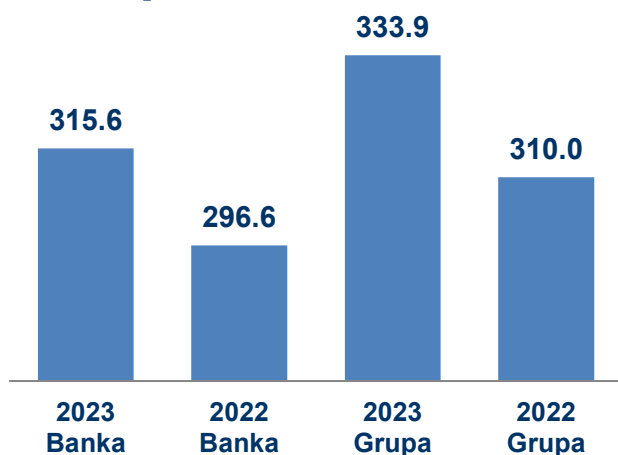

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija u 2023. godini, na nivou Grupe, iznose RSD 19.838.576 hiljade, a najznačajniji deo ovog iznosa se odnosi na Banku. Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija su na dan 31. decembra 2023. godine povećani za 266,40% u odnosu na isti datum 2022. godine.

Kredit i potraživanja od komitenata na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembar 2023. godine iznose RSD 247.906.654 hiljada, od čega na nivou Banke iznose RSD 227.402.294 hiljada, a na nivou S-Leasinga iznose RSD 20.504.360 hiljada.

Kredit i potraživanja od komitenata na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembar 2023. godine beleže rast od 5,12% u odnosu na isti datum 2022. godine. Kredit i potraživanja od komitenata Banke, na dan 31. decembra 2023. godine ostvarili su rast od 4,79% u odnosu na 2022. godinu.

Ukupno primljeni depoziti

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2023. godine iznose RSD 78.423.135 hiljada, od čega na nivou Banke iznose RSD 60.166.726 hiljada, dok na nivou S-Leasinga iznose RSD 18.256.409 hiljada. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2023. godine beleže pad od 4,55% u odnosu na isti datum 2022. godine. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama Banke na dan 31. decembra 2023. godine beleže pad za 12,58% u odnosu na isti datum 2022. godine.

Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2023. godine iznose RSD 255.444.374 hiljada, a najveći deo se odnosi na Banku. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2023. godine beleže rast od 12,13% u odnosu na isti datum 2022. godine.

Ročna struktura konsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2022. godine je povoljna. Trajni i dugoročni izvori finansiraju stalna sredstva i dugoročna sredstva.

Ukupan kapital Grupe na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 48.899.765 hiljada i beleži porast od 13,60% u odnosu na isti datum 2022. godine. Ukupan kapital Banke iznosi RSD 48.245.487 hiljada na dan 31. decembra 2023. godine. Ukupan kapital Banke je u 2023. godini povećan za 13,77% u odnosu na prethodnu godinu.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

Dinarski i devizni podbilans Grupe na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. prikazani su kako sledi:

	Konsolidovano					Banka				
	31.12.2023	U %	31.12.2022	U %	% rasta/pada	31.12.2023	U %	31.12.2022	U %	% rasta/pada
AKTIVA										
Aktiva u dinarima	167.815.233	42,08	148.822.158	40,57	12,76	168.767.996	44,50	148.562.512	42,15	13,60
Aktiva u stranoj valuti	230.973.260	57,92	217.961.218	59,43	5,97	210.468.900	55,50	203.898.246	57,85	3,22
Ukupna aktiva	398.788.493	100	366.783.376	100	8,73	379.236.896	100	352.460.758	100	7,60
PASIVA										
Pasiva u dinarima	257.992.696	64,69	150.210.343	40,95	71,75	259.655.135	68,47	149.931.098	42,54	73,18
Pasiva u stranoj valuti	140.795.797	35,31	216.573.033	59,05	-34,99	119.581.761	31,53	202.529.660	57,46	-40,96
Ukupna pasiva	398.788.493	100	366.783.376	100	8,73	379.236.896	100	352.460.758	100	7,60

Dinarski podbilans aktive Grupe čini 42,08% ukupne aktive i beleži rast od 12,76% u 2023. godini, dok dinarski podbilans pasive Grupe čini 64,69% ukupne pasive Grupe i beleži rast od 71,75% u 2023. godini. Međutim, devizni podbilans aktive Grupe je i dalje značajniji i čini 57,92% aktive i beleži rast od 5,97% u odnosu na prethodnu godinu, dok devizni podbilans pasive Grupe čini 35,31% ukupne pasive Grupe na dan 31. decembra 2023. godine, i beleži pad od 34,99% u odnosu na prethodnu godinu.

Dinarski podbilans aktive Grupe čini 40,57% ukupne aktive i beleži rast od 11,60% u 2022. godini, dok dinarski podbilans pasive Grupe čini 40,95% ukupne pasive Grupe i beleži rast od 11,64% u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, devizni podbilans aktive Grupe je i dalje značajniji i čini 59,43% aktive i beleži rast od 10,73% u odnosu na prethodnu godinu, dok je devizni podbilans pasive Grupe isto značajniji i čini 59,05% pasive na dan 31. decembra 2022. godine, i beleži rast od 10,70% u odnosu na prethodnu godinu.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

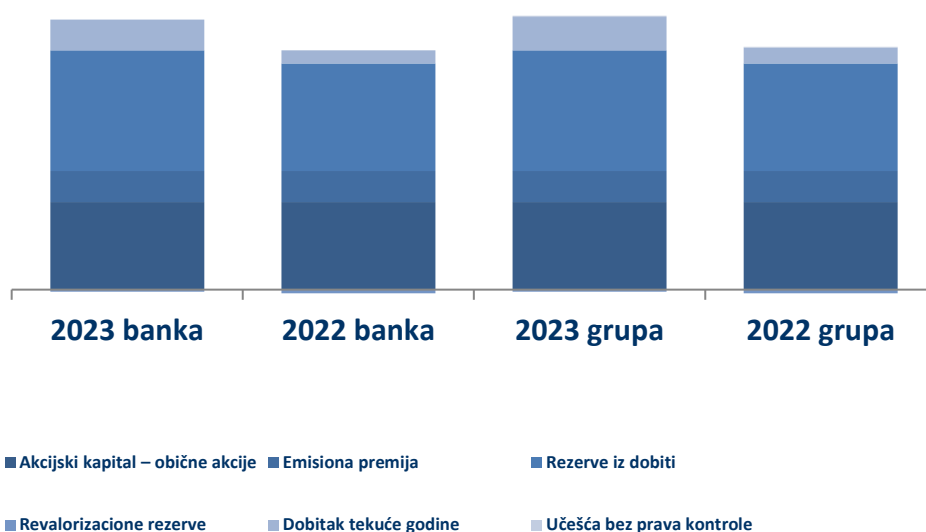
Kapital

Kapital Grupe na dan 31. decembra 2023. iznosi RSD 48.899.764 hiljada (31. decembar 2022. godine: RSD 43.046.076 hiljada). Kapital Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 48.245.487 hiljada (31. decembar 2022. godine: RSD 42.404.464 hiljada).

Struktura ukupnog kapitala prikazana je kako sledi:

	Konsolidovano		U RSD hiljada Banka	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Akcijski kapital – obične akcije	15.772.500	15.772.500	15.772.500	15.772.500
Emisiona premija	5.552.654	5.552.654	5.552.654	5.552.654
Rezerve iz dobiti	21.721.689	19.377.943	21.721.689	19.377.317
Revalorizacije rezerve	(347.543)	(642.379)	(348.430)	(642.379)
Dobitak tekuće godine	6.013.505	2.801.565	5.547.074	2.344.372
Učešća bez prava kontrole	186.959	183.793	-	-
Stanje na dan 31. decembra	48.899.764	43.046.076	48.245.487	42.404.464

Struktura ukupnog kapitala banke

Na dan 31. decembar 2023. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.577.250 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2022. godine: 1.410.750 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara).

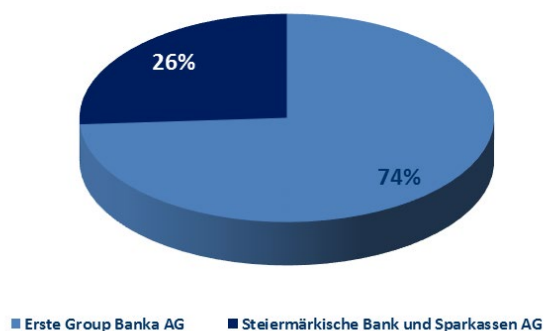
Ukupan kapital Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosi RSD 48.245.487 hiljada i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od RSD 15.772.500 hiljada, emisione premije u iznosu od RSD 5.552.654 hiljada, rezervi iz dobiti i ostalih rezervi RSD 21.721.689 hiljada, revalorizacionih rezervi u iznosu od RSD (348.430) hiljada i dobitka tekućeg period u iznosu od RSD 5.547.074 hiljada.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA GRUPE, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONA NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE GRUPE (nastavak)

Kapital (nastavak)

Struktura akcionarskog kapitala

Većinski akcionar Banke je Erste Group Banka AG, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembra 2023. godine.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2023. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	Učešće u %
EGB CEPS HOLDING GMBH	1.167.165	74,00%
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	410.085	26,00%
Ukupno	1.577.250	100,00%

Kapital S-Leasinga je 75% u vlasništvu Erste bank ad Novi Sad a 25% u Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija.

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE

3.1 UVOD

Erste Banka je još 2009. godine definisala svoju prvu Strategiju društveno odgovornog poslovanja, koja je nastala kao rezultat tada opsežnog istraživanja i analize: uključujući analizu konteksta i okruženja u kome Banka posluje, analizu uticaja njenog poslovanja na društvo i životnu sredinu, kao i prikupljanje inputa od strane svih relevantnih zainteresovanih strana, putem različitih kanala komunikacije kao što su ankete, direktni sastanci i učešće u sektorskim platformama i inicijativama.

Takođe od 2009. godine, Banka transparentno predstavlja svoje rezultate i postignuća objavljivanjem godišnjeg Izveštaja o društveno odgovornom poslovanju pod imenom „Banka to su ljudi“. Od 2011. godine, ovaj izveštaj priprema se prema Global Reporting Initiative (GRI) metodologiji, najsveobuhvatnijoj i globalno najzastupljenijoj metodologiji za izveštavanje o održivosti. Prema sporazumu između GRI-a i Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija (GDUN), izveštaj Banke odgovara na sve zahteve Izveštaja o napretku (Communication on Progress – COP) GDUN. Uz to, Izveštaj od 2015. godine donosi i pregled aktivnosti usmerenih na unapređenje rodne ravnopravnosti i osnaživanje žena, u skladu sa Principima Ujedinjenih nacija za osnaživanje žena, čiji je Banka potpisnik. Takođe, od 2017. godine, Izveštaj pruža uvid u to kako Banka doprinosi novim Ciljevima održivog razvoja UN-a, pregledom dosadašnjih aktivnosti i rezultata kao i uzimanjem u obzir svojih uticaja u širem kontekstu održivosti. Izveštaj o društveno odgovornom poslovanju Erste Banke za 2023. godinu biće objavljen do kraja juna 2024. godine.

Osnovni elementi Strategije društveno odgovornog poslovanja i svi do sada objavljeni izveštaji na srpskom i engleskom jeziku, dostupni su na veb stranici Banke: <https://www.erstebank.rs/sr/o-nama/drustveno-odgovorno-poslovanje>

Tokom 2022. godine, Banka je definisala strateške ESG smernice u skladu sa ESG strategijom Erste Grupe, prethodnom lokalnom strategijom društveno odgovornog poslovanja i održivosti Banke, ali i lokalnih trendova. Takođe, Banka je Izveštaj o održivosti za 2022. godinu koji je izdala u 2023. godini unapredila u skladu sa ESG okvirima.

3.2 BORBA PROTIV KORUPCIJE I PITANJA U VEZI SA PODMIĆIVANJEM

Jedan od ciljeva našeg poslovnog modela jeste obezbeđivanje poverenja u našu Banku. U okviru funkcije usklađenosti poslovanja, pored ostalog, bavimo se i pitanjima prevare i korupcije, kao i sukoba interesa, a sve to s ciljem očuvanja i jačanja poverenja klijenata u našu Banku i očuvanja njene dobre reputacije. Program obuhvata pitanja sigurnosti i bezbednosti i ispunjava sve međunarodne regulatorne zahteve i standarde poštovanja propisa.

Da bismo to obezbedili:

- definišemo standarde i redovne kontrole u svim relevantnim procesima poslovanja da bismo identifikovali i sprečili potencijalno nezakonite ili neetičke prakse i u tu svrhu koristimo odgovarajuće tehničke i upravljačke sisteme;
- identifikujemo, prijavljujemo i ne izvršavamo sumnjive transakcije koje se odnose na pranje novca i finansiranje terorizma, zloupotrebu osetljivih informacija, manipulisanje tržištem i insajdersko trgovanje;
- poznajemo svoje klijente, posluje samo s klijentima koje smo identifikovali u skladu sa propisima i samo u slučajevima kada razumemo poslovanje klijenta;
- identifikujemo, rešavamo i/ili obelodanjujemo sve potencijalne sukobe interesa;
- vodimo striktno politike borbe protiv korupcije i podmićivanja, sprečavamo davanje i primanje mita i/ili plaćanja u cilju ubrzavanja poslovnih postupaka;
- definišemo aranžmane koje čine pravila, alati i kanali za njihovo sprovođenje i sankcionisanje, a sve u cilju obezbeđivanja adekvatne sigurnosti i bezbednosti naših zaposlenih, imovine i reputacije;
- svojim klijentima, poslovnim partnerima i posetiocima obezbeđujemo prijatan i siguran ambijent;
- obezbeđujemo redovnu obuku iz oblasti kontrole usklađenosti poslovanja, uključujući i redovne obuke u oblasti sprečavanja pranja novca, finansiranja terorizma i ciljanih finansijskih sankcija za sve zaposlene u Banci;
- podstičemo sve zaposlene da obelodane sva pitanja koja izazivaju zabrinutost, pružamo program zaštite uzbunjivača (koji obezbeđuje anonimnost) i kontrolišemo sprovođenje adekvatnih mera ukoliko je došlo do prekršaja, pri čemu poštujemo i štitimo prava pojedinaca;
- potpisali smo Deklaraciju o borbi protiv korupcije Globalnog dogovora UN-a u Srbiji i posvećeni smo njenoj implementaciji u svakodnevnom poslovanju.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.2 BORBA PROTIV KORUPCIJE I PITANJA U VEZI SA PODMIĆIVANJEM (nastavak)

Usvojeni interni dokumenti koji se odnose na ovu oblast su:

- Opšti uslovi poslovanja
- Kodeks poslovnog ponašanja
- Statut Erste Bank a. d. Novi Sad
- Procedura za sprečavanje sukoba interesa u Erste Bank a. d. Novi Sad (za Službu kontrole usklađenosti poslovanja i menadžment banke)
- Politika o poklonima
- Politika sukoba interesa i sprečavanja mita i korupcije
- Politika za upravljanje reputacionim rizikom
- Smernice za merenje reputacionog rizika
- AML program za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma
- Program usklađenosti sa propisima o zaštiti konkurencije
- Politika upravljanja rizikom od finansijskog kriminala
- Politika o zaštiti uzbunjivača
- Procedura o zaštiti uzbunjivača
- Procedure o utvrđivanju odgovornosti zaposlenih
- Politika nagrađivanja

Da bi se izbegli sukobi interesa, opšti princip kojeg se moraju pridržavati svi zaposleni, a samim tim i članovi Izvršnog odbora i Upravnog odbora Banke, jeste da prepoznaju sukob interesa i izveste o tome Službu kontrole usklađenosti poslovanja bez izuzetka i bez odlaganja, što je definisano Procedurom upravljanja sukobom interesa i Politikom upravljanja sukobom interesa.

Takođe, u skladu sa internim aktima, kada su u pitanju zaposleni Banke i njihove spoljne aktivnosti, saglasnost na njih daje nadležni član Izvršnog odbora, na preporuku Službe kontrole usklađenosti poslovanja. Kada je u pitanju član/članica Izvršnog odbora, neophodnu saglasnost daje Upravni odbor.

Prevenција prevara i zloupotreba

U Erste Banci postoji odeljenje koje se bavi isključivo sprečavanjem zloupotreba i prevara, Odeljenje upravljanja rizikom finansijskog kriminala (FCM – Financial Crime Management), ali da bi se zloupotrebe predupredile neophodna je konstantna uključenost i podrška svih kolega/koleginica. Jedan od osnovnih alata za upravljanje internim prevarama jeste prijava sumnje na prevaru – tzv. Whistleblowing (u lokalnoj regulativi nazvano „Uzbunjivanje“) – gde osim klijenata i partnera, prijavu mogu da vrše i zaposleni Banke prvenstveno sa ciljem zaštite Banke, pa samim tim i svog radnog mesta i statusa, kao i zaštite klijenata Banke. Banka stavlja akcenat na prevenciju prevara i identifikovanje mogućih prevara pre nego što se dogode, dok iz već detektovanih slučajeva izvodi zaključke radi daljeg unapređenja procesa koji bi predupredio ovakve događaje, čime se smanjuje broj negativnih efekata, loših plasmana i konačno, utiče da budući proizvodi klijentima budu jeftiniji, a Banka konkurentnija na tržištu.

Banka ima posebno Odeljenje upravljanja rizicima sukoba interesa i HoV čija je nadležnost upravljanje rizicima svih vrsta sukoba interesa koji mogu nastati u vezi sa bankarskim poslovanjem, kao i privatnim aktivnostima zaposlenih, uključujući rizik hartija od vrednosti (securities compliance) i reputacioni rizik. Ustanovljene su posebne politike upravljanja navedenim rizicima koje imaju za cilj zaštitu klijenata u domenu rizika usklađenosti poslovanja, sprečavanje zloupotrebe tržišta kapitala i za usklađenosti poslovanja relevantnih informacija koje proističu iz posebnih ovlašćenja.

Uz to, Erste Banka je član Foruma za prevenciju zloupotreba u kreditnim poslovima, čiji je osnovni cilj efikasna zaštita klijenata banaka, pravnih i fizičkih lica, od prevara i zloupotreba u postupku odobravanja i korišćenja kredita, kao i zaštita samih banaka. Članovi Foruma međusobno razmenjuju anonimizovane podatke i informacije relevantne za otkrivanje i sprečavanje prevara, kao što su tip prevare, broj pokušaja, moguće predloge za zaštitu od prevare. Banka, kao i ostali članovi Foruma, ima obavezu da podatke i informacije do kojih je došla u komunikaciji sa drugim članovima Foruma čuva kao poslovnu tajnu, u skladu sa propisima i aktima poslovne politike Banke. Stručni tim Erste Banke iz ove oblasti je pružio značajan doprinos osnivanju lokalnog ogranka svetski priznate asocijacije ACFE - Udruženja sertifikovanih istražitelja prevara Srbije. Banka takođe sarađuje sa relevantnim odborima pri Udruženju Banaka Srbije (UBS) koji za cilj imaju mitigaciju rizika finansijskog kriminala.

Kada je zaštita od korupcije u pitanju, Erste Banka primenjuje takozvanu politiku nulte tolerancije za sva činjenja koja su protivzakonita, uključujući i korupciju. Banka svoje aktivnosti bazira na prevenciji ponašanja koja mogu voditi korupciji, a to su: rizici sukoba interesa, reputacioni rizik i zaštita konkurencije. Banka ima usvojenu „Politiku sukoba interesa i sprečavanja mita i korupcije“, Smernice za sponzorstva i donacije u okviru Strategije društveno odgovornog poslovanja i Pravilnik o sponzorstvima i donacijama u sportu, dokumente koji obuhvataju ovu materiju i po kojima je strogo zabranjen bilo koji vid koruptivnog ponašanja. Politika za sprečavanje korupcije sa nivoa smernica postala je dokument nivoa „A1“, odnosno najviši akt usvojen od Izvršnog i Upravnog odbora, što govori o značaju koji Banka pridaje temi antikorupcije.

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.2 BORBA PROTIV KORUPCIJE I PITANJA U VEZI SA PODMIĆIVANJEM (nastavak)

Prevenција prevara i zloupotreba (nastavak)

Banka posmatra sukob interesa koji proizlazi iz redovnih aktivnosti i u kom su učesnici svesni posledica, te sukob interesa u koji se učesnici dovode s namerom. U ovom kontekstu, razlikuju se dve vrste sukoba interesa: interni – koji se odnosi na zaposlene Banke, i eksterni – koji se odnosi na klijente i poslovne partnere Banke.

Interni sukob interesa koji može ukazivati na korupciju definiše se kao bilo koji sukob koji može nastati, pored ostalog, i kao razlika između privatnih i poslovnih interesa zaposlenog, gde je privatni interes iskazan u novcu, dok je poslovni interes iskazan u lojalnosti poslodavcu, poštovanju klijenata, primeni i pridržavanju svih propisa, očuvanju ugleda poslodavca i sopstvenog ugleda, itd. Mehanizmi kojima se umanjuje ovakva vrsta sukoba interesa jesu podizanje svesti zaposlenih o organizacionoj kulturi i politici Banke u vezi sa činjenjem ovih dela, zatim ukazivanje na posledice u slučaju nastanka ovih dela, te obavezna prijava privatnih poslovnih aktivnosti svih zaposlenih i njihova analiza u domenu sukoba interesa, mogućnost prijave počinilaca ili sumnje na počinioce „Whistleblow” procesom, primena Politike poklona, kontrole iz domena upravljanja rizicima finansijskog kriminala i generalno sprečavanja sukoba interesa.

Pod eksternim sukobom interesa, Banka podrazumeva sukob interesa klijenta (ili drugog poslovnog partnera) između privatnog interesa za uštedu, povoljnije uslove, lakši i brži način dolaska do novca generalno i interesa za fer poslovanje, poštovanje propisa, poštovanje bankarske institucije itd. Mehanizmi kojima se umanjuje ovakva vrsta sukoba interesa pre svega su analiza reputacionog rizika u vezi sa klijentom i ponovno podizanje nivoa svesti zaposlenih o izbegavanju ovakvih vrsta sukoba interesa, kao i savetovanje zaposlenih o prebacivanju aktivnosti koje mogu voditi sukobu interesa u druge organizacione jedinice, gde se taj sukob ne može iskazati ili se bar može kontrolisati, obuke o posledicama i važnosti prijave sumnje na počinioce, primena Politike poklona, kontrole iz domena upravljanja rizicima finansijskog kriminala i sprečavanja sukoba interesa obavezna primena nezavisnog tenderskog modela ocene dobavljača itd. U toku 2022. godine sprovedena je analiza rizika od korupcije u svim poslovnim jedinicama Banke. Ova analiza inače se sprovodi na svake dve godine, uz obavezu revidiranja, ukoliko se pojave nove relevantne informacije za procenu. Detektovani rizici odnose se na funkciju prodaje, koja je u interakciji sa klijentima, pa samim tim može dati i primiti bilo koju vrstu podsticaja. Mitigacija rizika vrši se permanentnim obukama, kao i kontrolom poklona koje su zaposleni primili ili poklona datih od strane zaposlenih.

U toku 2023. godine, sprovedena je analiza rizika od korupcije u svim poslovnim jedinicama Banke. Ova analiza inače se sprovodi na svake dve godine, uz obavezu revidiranja, ukoliko se pojave nove relevantne informacije za procenu. Detektovani rizici odnose se na funkciju prodaje, koja je u interakciji sa klijentima, pa samim tim može dati i primiti bilo koju vrstu podsticaja. Mitigacija rizika vrši se permanentnim obukama, kao i kontrolom poklona koje su zaposleni primili ili poklona datih od strane zaposlenih.

Podizanje svesti zaposlenih i namenske obuke izuzetno su važan deo sistema upravljanja rizicima povezanih sa korupcijom. Za najviše nivoe menadžmenta po potrebi se sprovodi „Tone at the top” obuka koja se odnosi na opšte teme povezane sa korupcijom i reputacionim rizikom. Takođe, obuke za menadžment uključuju i e-learning module, kao i posebne prezentacije za specifične pozicije. U toku 2023. godine posebnu ciljanu obuku o antikorupciji, uz polaganje odgovarajućeg testa, imala su sva četiri člana Izvršnog odbora Banke (100%).

Antikorupcijske politike i procedure Banke dostupne su svim zaposlenima preko internog portala, te je obaveza svih zaposlenih da se redovno informišu o novousvojenim dokumentima.

Tema antikorupcije sastavni je deo obuke za sve novozaposlene, koja se sprovodi jednom mesečno i obuhvata obuku o nefinansijskim rizicima, rizicima finansijskog kriminala, opštim odredbama o sukobu interesa, korupciji i reputacionom riziku. Cilj obuke je upoznavanje zaposlenih sa nultom tolerancijom, rizicima, načinima prepoznavanja, načinima prijave i eskalacije slučajeva povezanih s rizikom, relevantnim aktima koje je potrebno poznavati i osobama za kontakt za bilo koje pitanje iz ove oblasti. Obuka se sprovodi u direktnoj komunikaciji korišćenjem prezentacija. Izvršena je integracija obuke o antikorupciji i u sistem e-learninga i e-testiranja kao deo anti-fraud obuke za sve zaposlene periodično, odnosno najmanje na svake dve godine, kao i sistem ‘face to face’ obuka koje Upravljanje rizicima finansijskog kriminala svake godine drži funkcijama Banke. Obuke o antikorupciji sistemom e-learninga i e-testiranja kao deo anti-fraud obuke vrše se prezentovanjem informacija, te se zatim korišćenjem posebne aplikacije (TEA) vrši testiranje zaposlenih o navedenim temama, sa ciljem jačanja svesti o rizicima, postojanju regulative i akata u kojima se ona nalazi, te merama mitigacije rizika i osobama zaduženim za upravljanje rizicima. U toku 2023. godine o antikorupcijskim procedurama testirano je 81,74% zaposlenih i svi su uspešno položili test. Svim testiranim zaposlenima se nakon kontrole testova, ukazuje na eventualne pogrešne odgovore koju se dali u testu, te se postiže kontinuirana obuka i nakon evaluacije testa.

U oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, sproveden je regulatorni zahtev i procenjen rizik od pranja novca, finansiranja terorizma i sankcija i predviđene su mere za ublažavanje procenjenih rizika, a sve u cilju zaštite Banke od upliva novca u čije se poreklo sumnja, a koji je namenjen finansiranju terorizma, i/ili od zloupotrebe Banke i njenih klijenata od zaobilaženja sankcija koje su obavezujuće u Republici Srbiji i Erste Grupi.

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.2 BORBA PROTIV KORUPCIJE I PITANJA U VEZI SA PODMIĆIVANJEM (nastavak)

Prevenција prevara i zloupotreba (nastavak)

U oblasti sprečavanja sukoba interesa svake godine drže se obavezne obuke za sve zaposlene Banke, uključujući i najviše rukovodstvo, i to opšta obuka za sve zaposlene, kao i napredna obuka za tzv. jedinice poverljivosti kao organizacione jedinice koje su po prirodi posla u češćem dodiru sa informacijama relevantnim za usklađenost poslovanja, zbog čega postoji veći potencijal sukoba interesa. U 2023. godini ove obuke položilo je 86% zaposlenih Erste Banke i 83 % zaposlenih u S-Leasing-u. Uz to, obuka o sukobu interesa je i sastavni deo svake „Dobro došli u Erste“ obuke, koji prolaze svi novozaposleni Banke. Vanredno, u 2023. godini je za sve zaposlene u svim organizacionim jedinicama koji rade sa pravnim licima održana napredna obuka „licem u lice“, na temu „Identifikacija i prihvatanje nefinansijskog rizika – novine u procesu NFR i Politike odgovornog finansiranja“ od strane stručnjaka iz Odeljenja upravljanja rizicima sukoba interesa i HoV-a kao i eksperimenta Banke za odgovorno finansiranje. Predmetnu obuku je položilo 92% zaposlenih kojima je bila namenjena.

Pored jačanja internih kapaciteta, Banka svoje politike i procedure u ovoj oblasti komunicira i klijentima i poslovnim partnerima, sa ciljem sveobuhvatnog pristupa prevenciji rizika usklađenosti. Odredbe povezane sa antikorupcijom i sukobom interesa sastavni su deo Opštih uslova poslovanja, koji su sastavni deo ugovora sa svakim klijentom, a takođe su javno dostupne na veb stranici Banke. Sa klijentima i poslovnim partnerima za koje je procenjeno da postoji potreba održavaju se posebni sastanci. Uz to, partneri i klijenti, na zvaničnoj veb stranici EBS, mogu pronaći obaveštenje u vezi sa njihovim pravima, kao i i-mejl adresu putem koje mogu da prijave svako nedozvoljeno ponašanje zaposlenih Banke. Relevantne informacije partnerima i klijentima su dostupne i u godišnjem Izveštaju o društveno odgovornom poslovanju.

Zaštita konkurencije

Slobodna konkurencija i usklađenost poslovanja sa propisima o zaštiti konkurencije ne samo da su važan tržišni princip, već su i čvrsto poslovno opredeljenje i cilj Banke.

Naš pristup ovoj temi podrazumeva da:

- informišemo zaposlene o ponašanju koje narušava slobodnu i fer konkurenciju i zabranjujemo im da sklapaju poslovne dogovore koji narušavaju slobodnu i fer konkurenciju;
- ne zloupotrebljavamo svoj položaj na tržištu i obezbeđujemo da sva poslovna spajanja i povezivanja ispunjavaju sve važeće zahteve koje propisuju antimonopolski zakoni;
- ne kršimo prava i interese trećih lica kada je reč o žigovima i pravima intelektualne svojine, i štitimo sopstvena, zaštićena prava intelektualne svojine od potencijalne zloupotrebe od strane trećih lica.

Program o zaštiti konkurencije koji Erste Banka implementira od 2011. godine sadrži nekoliko dokumenata koji se odnose na sledeće ključne celine:

- Fer konkurencija – usklađenost sa principima Zakona o zaštiti konkurencije za zaposlene
- Smernice za sprečavanje korupcije – sastavni deo *Anti-Fraud Management Compliance* (Upravljanje i koordinacija sprečavanja nepravilnosti i prevara)
- Šta raditi u slučajevima nenajavljenog uviđaja
- Obrazac zahteva za dozvolu uspostavljanja kontakta sa konkurencijom
- Procedura postupanja u komunikaciji s regulatornim telima i drugim državnim organima u postupcima posredne i neposredne kontrole.

Upoznavanje sa Programom uključeno je od 2013. godine u redovne obuke svih novozaposlenih u okviru „Dobro došli u Erste“ procesa dobrodošlice. Obuka podrazumeva podizanje svesti o značaju teme zaštite konkurencije i upoznavanje sa štetnim posledicama u slučaju povrede propisa o zaštiti konkurencije.

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.3. UTICAJ PROIZVODA I USLUGA NA DRUŠTVO I ŽIVOTNU SREDINU

Finansijska inkluzija - program „Korak po korak“

U Erste Banci verujemo da preduslovi za finansijski zdravo društvo i njegov održivi razvoj su socijalna i ekonomska inkluzija, uklanjanje barijera i unapređenje pristupa finansijskim proizvodima i uslugama za sve građane i građanke bez obzira na njihovo poreklo, status, stepen stručne spreme i vrstu obrazovanja, strukturu zaposlenja i dr, uz napomenu da je diskriminacija po bilo kojoj osnovi strogo zabranjena. Takođe, Banka jasno definiše okvire, pravila, pravac delovanja kao i željene ciljeve u skladu sa ESG agendom i sve intenzivnije traži poštovanje istih od svojih klijenata, partnera i dobavljača, uz napomenu da je spremna da deli znanja, iskustva kako bismo svi zajedno bolje razumeli izazove na najbolji način i snažnije delovali u pravcu ostvarenja ESG ciljeva.

Posebno smo fokusirani na inovacije u razvoju preduzetništva koje smatramo stubom ekonomskog rasta i društvenog prosperiteta. Strateški smo usmereni i na podršku razvoju socijalnog preduzetništva u Srbiji, kao jednog od održivih vidova rešavanja društvenih izazova, a pored kreiranja inkluzivnih programa i finansijskih proizvoda i usluga, nastojimo i da unapređenjem finansijske pismenosti građana stvorimo preduslove za bolju ekonomsku održivost čitavog društva.

„Korak po korak“ je program socijalnog bankarstva Erste Grupe za unapređenje finansijske stabilnosti i prosperiteta u našem regionu. Pružamo prilagođene bankarske usluge ljudima koje konvencionalne banke veoma često ne smatraju atraktivnim klijentima, te ne dobijaju adekvatne usluge.

Program je osmišljen kao podrška početnicima u poslovanju za pokretane biznisa i stvaranje radnih mesta, socijalnim preduzećima i organizacijama civilnog društva u smislu podizanja njihovih poslovnih kapaciteta i jačanju njihovog pozitivnog uticaja na društvo. Da bismo dali šansu našim klijentima da poboljšaju svoju ekonomsku situaciju, nudimo bankarske proizvode poput tekućih i štednih računa, proizvode osiguranja i finansiranje pokretanja i razvoja njihovih poslovnih ideja. Davanjem namenskih kredita pomažemo našim klijentima da pokrenu preduzeće, finansiraju renoviranje svojih kuća, steknu više obrazovanje, povećaju svoju mobilnost i dobiju pravo na zdravstvenu zaštitu.

Važno je istaći da naše proizvode kombinujemo sa obukama iz oblasti finansijske edukacije kao i poslovnim obukama da bismo pomogli klijentima da donesu dobre finansijske odluke. Da bismo obezbedili dugoročni uspeh, imamo stalan mentorski program za podršku savladavanju finansijskih i poslovnih izazova.

Cilj ovog programa jeste da pomogne da se poboljša finansijska stabilnost naših klijenata i da se dodatno podrži region u dostizanju svog potencijala za rast - sistematski i održivo.

Samo u 2023. godini kroz program „Korak po korak“ Erste Banka je kreditno podržala 84 početnika u poslovanju startapova i 3 organizacije civilnog društva u ukupnom volumenu od 122.566.816 RSD. Startap klijentima, korisnicima programa, obezbedili smo 306 sati mentorske i edukativne podrške, dok su subjekti socijalne ekonomije i organizacije civilnog društva imali još 100 sati dodatne mentorske i edukativne podrške za podizanje svojih znanja i kapaciteta. Prethodnu godinu su obeležila i dva događaja koja su omogućila dijalog sa predstavnicima socijalne ekonomije i organizacija civilnog društva kako bismo saznali i bolje razumeli njihove potrebe i predstavili sve pogodnosti učešća u našem programu. Ponosni smo što smo prepoznati kao relevantan partner za unapređenje finansijske stabilnosti članova našeg društva i što smo tokom ove kalendarske godine učestvovali na 11 treninga, radionica i edukacija koji su bili organizovani od strane partnerskih organizacija.

U decembru 2023. godine, Erste Banka je organizovala prvi bazar ženskog preduzetništva #verujusebe u Botaničkoj bašti „Jevremovac“ u Beogradu, na kome su učestvovali klijentkinje Banke, žene preduzetnice, koje su nedavno pokrenule svoje biznise, žene koje vode socijalna preduzeća i radne centre organizacija koje se bave socijalnim i ekonomskim osnaživanjem i inkluzijom žena (koje su bile žrtve nasilja, osoba sa invaliditetom i mladima bez roditeljskog staranja). U pretprazničnoj atmosferi velikom broju posetilaca predstavilo se 11 preduzeća sa širokom ponudom od domaćih suhomesnatih proizvoda, organskih slatkiša i kolača, preko kozmetike od prirodnih sastojaka, garderobe, ručno šivenih lutaka za decu, do prazničnih ikebana i ukrasa. Banka je u potpunosti preuzela kompletnu organizaciju događaja i pokrila sve njegove troškove, dok je dodatno svim učesnicama obezbedila značajnu vidljivost putem sopstvenih kanala komunikacije, omogućivši im da svoje proizvode i inspirativne priče predstave široj javnosti.

Gotovinski kredit za klijente pogođene energetsom krizom

U sklopu inicijative unapređenja finansijskog zdravlja svojih klijenata, Erste Grupa je u 2022. godini inicirala uvođenje posebnog kreditnog proizvoda koji bi podržao klijente pogođene energetsom krizom i visokom inflacijom.

U skladu sa tim, Erste Banka je definisala gotovinski kredit sa posebnim uslovima namenjen lojalnim klijentima (koji primaju zaradu/penziju na račun u banci duže od godinu dana), a čiji su finansijski pokazatelji ukazivali na moguću ranjivost u uslovima rastućih cena energenata i troškova života uopšte. Krediti su odobravani maksimalno u visini prosečnih mesečnih primanja sa rokom otplate do 12 meseci uz atraktivnu kamatnu stopu (ispod prosečne godišnje stope inflacije), kako ne bi bili opterećeni ratom kredita tokom grejne sezone.

Ono što je važno jeste da, kredit nije definisan kao namenski i da ukoliko su klijenti već obezbedili ogrev ili smatrali da im nije potrebna podrška za plaćanje računa za grejanje, sredstva iz kredita su mogli utrošiti na pokriće nekih drugih troškova domaćinstva.

Praksa je nastavljena i u 2023. godini a plasirano je 104 kredita u iznosu od 5.376.951,00 RSD.

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)**3.3. UTICAJ PROIZVODA I USLUGA NA DRUŠTVO I ŽIVOTNU SREDINU (nastavak)****Ulaganje u održivi razvoj**

Odgovoran pristup finansiranju suštinski je utkan u naše poslovanje i u naše strateško opredeljenje da doprinosimo održivoj budućnosti za naše klijente, zaposlene i zajednicu. Prepoznajući klimatske promene kao jedan od najvećih globalnih izazova današnjeg društva, Erste Banka je u skladu sa svojom Politikom o odgovornom finansiranju i Politikom finansiranja obnovljivih izvora energije posvećena finansiranju različitih projekata energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Projekti povezani sa obnovljivim izvorima energije podrazumevaju veoma kompleksne aktivnosti kako za nosioce projekata tako i za finansijske institucije. Finansiranje se zasniva na studijama o uticaju projekata na životnu sredinu u zajednici u kojoj se gradi, odobrenju lokalnih vlasti, usklađenosti sa svim lokalnim zakonima i propisima, kao i na poštovanju specifičnih standarda za finansiranje u ovoj oblasti.

Erste Banka je zajedno sa partnerima iz Evropske banke za obnovu i razvoj nastavila aktivno da radi na promovisanju energetske efikasnosti u domaćinstvima kroz Program finansiranja zelene ekonomije (GEFF) za Zapadni Balkan. U skladu sa programom i u 2023. godini Banka je klijentima ponudila kredit za energetske efikasnosti za fizička lica, koji se mogao iskoristiti za zamenu stolarije, adaptaciju stambene fasade, kupovinu opreme za grejanje ili drugu namenu koja doprinosi ekonomičnosti i uštedi energije. Kredit uključuje i finansijski podsticaj u iznosu od 15% do 20% od iznosa kredita za individualne stanove – bespovratni novčani iznos koji isplaćuje EBRD uz podršku Evropske unije. Osim toga, sredstva koja se vraćaju finansijskim podsticajem nemaju unapred definisanu namenu – odnosno klijenti ih mogu slobodno koristiti za ostale potrebe svog domaćinstva. Sa svrhom unapređenja energetske efikasnosti, tokom 2023. godine realizovano je 106 kredita fizičkim licima u volumenu od 71,6 miliona RSD.

Analiza tržišta je pokazala da ovaj kredit zaista doprinosi podizanju svesti, kao i ozbiljnom poboljšanju energetske efikasnosti domova i smanjivanju troškova. Sa druge strane, postalo je više nego jasno da postoji izazov za podršku onima koji žive u zgradama jer oni mnogo teže uspevaju da obezbede sredstva za veće zajedničke investicije u ovoj oblasti. Samo par banaka odobrava kredite stambenim zajednicama, a jedna od njih je od prošle godine i Erste Banka.

U oktobru 2023. godine Banka je obnovila saradnju sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) kroz Program finansiranja zelene ekonomije (GEFF) za Zapadni Balkan i kroz definisan pilot program Banka je odobrila prvi zeleni kredit za stambenu zajednicu u Srbiji. Tri zgrade u Svilajncu dobile su 10 miliona dinara namenjenih zameni dotrajalog i zastarelog kotla na mazut koji je donosio ogromne troškove bez zadovoljavajućeg grejanja savremenim sistemom grejanja na gas. Pored toga, u okviru GEFF programa korisnici i dalje dobijaju i finansijske podsticaje za koje je sredstva obezbedila Evropska unija, a u konkretnom slučaju će iznositi tri miliona dinara.

Kada je reč o pravnim licima, još u avgustu 2021. godine, Erste Banka je potpisala sa EBRD-om Ugovor za novu kreditnu liniju "SME CSP loan" – „EBRS Competitiveness Support Programme" linija za energetske efikasnosti. EBRD CSP kreditna linija ima namenu da finansira investicije SME kompanija u Republici Srbiji, koje će potpomoći poboljšanju konkurentnosti i usaglašenosti sa tehničkim standardima EU *acquis communautaire* (Pravnog nasleđa Evropske Unije). Iz ove kreditne linije finansiraju se mnogobrojni projekti solarnih panela, mašine za proizvodnju i rad samih kompanija, proizvodni pogoni i slično, kao poboljšanje konkurentnosti krajnjih korisnika/ SME preduzeća u Republici Srbiji, a sve u skladu sa EU direktivama u oblastima socijalne, zdravstvene i zaštite životne sredine. Ugovor EBRD CSP Program potpisan je u iznosu od 5.000.000,00 EUR. Iz ove kreditne linije, klijentima su obezbeđena bespovratna sredstva (grantovi), po verifikaciji projekata, u iznosu od 15% od odobrenog kredita. Linija je bila aktivna i u 2023. godini.

U septembru 2022. godine, Erste Banka je potpisala sa EBRD-om Ugovor za novu kreditnu liniju „EBRD Sustainable Reboot SME Programme" - linija za energetske efikasnosti i obnovljive izvore energije. EBRD Reboot kreditna linija ima namenu da finansira investicije malih i srednjih preduzeća u Republici Srbiji, koje će potpomoći poboljšanje konkurentnosti i usaglašenosti sa tehničkim standardima EU *acquis communautaire* (Pravnog nasleđa Evropske Unije). Iz ove kreditne linije finansiraju se kao i u gore navedenom programu za SME mnogobrojni projekti solarnih panela, mašina za proizvodnju i rad samih kompanija, proizvodni pogoni i slično, kao poboljšanje konkurentnosti krajnjih korisnika, a sve u skladu sa EU direktivama u oblastima socijalne, zdravstvene i zaštite životne sredine. Ugovor EBRD Reboot Program potpisan je u iznosu od 15.000.000,00 EUR. Iz ove kreditne linije, klijentima su obezbeđena bespovratna sredstva (grantovi), po verifikaciji projekata, u iznosu od 15% od odobrenog kredita. Linija je bila aktivna i u 2023. godini.

U 2023. godini je za energetske efikasnosti (EE) i obnovljive izvore energije (OIE) plasiran sledeći iznos plasmana u EUR:

EBRD CSP 2021 (EE)	611.349
EBRD OIE 2022 Reboot Corporate	431.774
Iz sredstava banke	14.124.062
UKUPNO:	15.167.185

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.3. UTICAJ PROIZVODA I USLUGA NA DRUŠTVO I ŽIVOTNU SREDINU (nastavak)

Ulaganje u održivi razvoj (nastavak)

Sredstva su namenjena mini hidroelektranama, biogasnim postrojenjima, vetroparkovima, poljoprivrednoj proizvodnji i nabavci sirovina neophodnih za rad biogasnih postrojenja, kao i za investicije za energetske efikasnost i druge projekte obnovljivih izvora energije.

Krajem 2023. godine, KfW Razvojna banka Nemačke i Erste Banka Srbija potpisale su ugovor o novoj kreditnoj liniji u ukupnoj vrednosti od 30 miliona evra za podršku zelenim inicijativama i razvoju konkurentnosti mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) i poljoprivrednih gazdinstava u ruralnim oblastima Srbije. Tranša od 10 miliona evra biće usmerena na finansiranje investicija za unapređenje efikasnosti korišćenja prirodnih resursa, recikliranje resursa i smanjenje štetnih emisija u cilju zaštite životne sredine. Iz ove tranše, Erste Banka će odobravati kredite mikro, malim i srednjim preduzećima, poljoprivrednim gazdinstvima i lokalnim samoupravama, koji po uspešnom završetku projekta imaju mogućnost da ostvare pravo na bespovratna sredstva u vrednosti od 10% iznosa kredita. Druga tranša, u vrednosti od 20 miliona evra, namenjena je za različite vidove investicija u jačanje konkurentnosti ruralnih sredina, takođe kroz kreditiranje mikro, malih i srednjih preduzeća i poljoprivrednih gazdinstava.

3.4 RADNA PRAVA I USLOVI U RADNOM OKRUŽENJU

Kao odgovoran poslodavac i poslodavac prvog izbora, Erste Banka pruža moderno, atraktivno i motivišuće radno okruženje za angažovane i posvećene ljude, spremne da proširuju svoja znanja, napreduju i profesionalno se usavršavaju. Briga o zadovoljstvu i motivaciji naših zaposlenih na vrhu je prioriteta Banke, uz zagarantovano pružanje jednakih mogućnosti, zaštitu prava i transparentnu komunikaciju. Negujemo inkluzivnu i otvorenu korporativnu kulturu, poštujući i uvažavajući svakog pojedinca i njegovu jedinstvenost, podržavajući ga na putu ka ostvarenju njegovog punog potencijala. Diskriminacija po bilo kojoj osnovi je strogo zabranjena.

Sa ciljem da obezbedimo i unapređujemo motivišuće radno okruženje, fokusirani smo na sledeće prioritetne teme:

- Unapređenje radnih prava zaposlenih
- Razvoj i usavršavanje zaposlenih
- Unapređenje finansijskog zdravlja zaposlenih
- Pružanje jednakih mogućnosti
- Diverzitet menadžmenta i timova kao izvor snage
- Obezbeđenje inkluzivnog radnog okruženja bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi
- Bezbednost i zdravlje na radu
- Socijalnu podršku zaposlenima.

Naš pristup ovim kompleksnim temama definisan je u strateškim dokumentima Banke, koji se odnose na različite HR oblasti i druge teme u vezi sa zaposlenima:

- Kolektivni ugovor
- Kodeks poslovnog ponašanja
- Politika zapošljavanja
- Politika obuke i razvoja
- Politika nagrađivanja
- Politika diverziteta i inkluzije
- Strategija komunikacija
- Pravilnik o bezbednosti i zaštiti zdravlja na radu

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU**3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)****3.4 RADNA PRAVA I USLOVI U RADNOM OKRUŽENJU (nastavak)**

Presek strukture zaposlenih u Erste Banci na dan 31.12.2023.	EBS		SL	
	HC	%	HC	%
Zaposleni ukupan broj:	1.367		51	
M broj + procenat	329	24%	21	41%
Ž broj + procenat	1038	76%	30	59%
Rukovodioci ukupan broj (svi nivoi menadžmenta)	203		9	
M broj + procenat	92	45%	6	67%
Ž broj + procenat	111	55%	3	33%
Starosna struktura svih zaposlenih:				
do 30 god	248		6	
30 do 50	929		43	
iznad 50 god	190		2	
Vrsta angažovanja:				
neodređeno	1.157		49	
određeno	210		2	
puno radno vreme	1.365		50	
nepuno radno vreme	2		1	
Izvršni direktori na dan 31.12.2023.	22		5	
muškarci %	11	50%	3	60%
žene %	11	50%	2	40%

Kolektivni ugovor

Kolektivnim ugovorom kao izrazom saglasnosti volja Sindikata i Banke, svim zaposlenima Banke zagarantovane su beneficije iznad onih predviđenih Zakonom o radu. Nakon uspešnih pregovora 05.12.2023. godine, zaključen je novi Kolektivni ugovor kao rezultat spremnosti obe strane da i u narednim godinama aktivno rade na unapređenju prava zaposlenih, koji predstavljaju pokretače i snagu promena i unapređenja kojima stalno težimo. Sve ključne oblasti radnog odnosa između zaposlenih i Banke kao poslodavca regulisane su ovim dokumentom, od zasnivanja radnog odnosa, prava i obaveza zaposlenih u toku trajanja radnog odnosa, preko usavršavanja, bezbednosti i zdravlja do drugih relevantnih pitanja. Kolektivni ugovor odnosi se i primenjuje na sve zaposlene Erste Banke, a njegov celokupan sadržaj kolegama/inicama je dostupan na internom portalu Banke. Novi Kolektivni ugovor doneo je promene najpre u delu definisanja viših iznosa donjeg praga zarade utvrđenih po platnim razredima, u skladu sa povećanjem ugovorene zarade za sve zaposlene Banke i smanjenja iznosa naknade troškova za ishranu (topli obrok) i regresa za korišćenje godišnjeg odmora. Istim je ugovoreno povećanje broja dana godišnjeg odmora po osnovu socijalno-ekonomskog kriterijuma za osobe sa invaliditetom sa 1 na 3 radna dana. Takođe dodatnim odredbama su jasnije definisani i unapređeni međusobni odnosi Poslodavca i Sindikata.

Benficije za zaposlene

Erste Banka obezbeđuje zaposlenima sledeće beneficije:

- Otpremnina pri odlasku u penziju je veća u odnosu na zakonski minimum
 - Otpremnina u slučaju prestanka radnog odnosa po osnovu viška veća je u odnosu na zakonski minimum
 - Kolektivno osiguranje zaposlenih od posledica nesrećnog slučaja za vreme obavljanja posla, kao i u vreme dolaska na posao i odlaska s posla
 - Naknada štete zbog povrede na radu ili profesionalne bolesti u skladu sa zakonom
 - Naknada nužnih pogrebnih troškova članovima uže porodice u slučaju smrti zaposlenog
 - Naknada nužnih pogrebnih troškova članovima uže porodice u slučaju smrti zaposlenog, kao i lica s kojim zaposleni živi u zajedničkom domaćinstvu, a nije član uže porodice
 - Solidarna novčana pomoć zaposlenom usled duže ili teže bolesti zaposlenog ili člana njegove uže porodice
 - Solidarna novčana pomoć zaposlenom zbog teškog materijalnog stanja
 - Poklon za Novu godinu deci zaposlenih starosti do deset godina
 - Poklon zaposlenom za rođenje deteta
 - Jubilarna nagrada povodom provedenih godina rada kod poslodavca
- *poslodavac može zaposlenom da obezbedi jubilarnu nagradu i povodom obeležavanja drugog bitnog događaja

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.4 RADNA PRAVA I USLOVI U RADNOM OKRUŽENJU (nastavak)

Benficije za zaposlene (nastavak)

- porodijsko odsustvo sa zagarantovanom dinamikom isplate naknade zarade i povratkom na radno mesto nakon isteka porodijskog odsustva
- pravo na posebnu naknadu za vreme porodijskog odsustva, odsustva radi nege deteta i posebne nege deteta kao razliku između iznosa naknade zarade koje isplaćuje država i poslednje zarade zaposlenog/e pre početka odsustva
- dobrovoljno zdravstveno osiguranje za sve zaposlene uz povoljnije uslove za članove porodice
- besplatna, anonimna i neograničena psihološka podrška za zaposlene od strane eksternog stručnog tima
- mogućnost dokumentovanja bolovanja potvrdama privatnih zdravstvenih ustanova (do 5 radnih dana)
- godišnji odmor u dužem trajanju od zakonskog minimuma
- različite osnove plaćenog odsustva
- moj dan jer MOGU – 1 radni dan za bilo koje potrebe zaposlenog bez obaveze dokumentovanja i dokazivanja neodločnosti i neophodnosti
- popusti za zaposlene za određene robe i usluge
- veći iznosi određenih naknada zarada i drugih primanja u odnosu na zakonski određene (uvećana zarada za rad na dan praznika, rad noću, naknada zarade u slučaju privremene sprečenosti za rad itd.).

Bezbednost na radu

O bezbednosti i zdravlju na radu i socijalnoj podršci zaposlenima u Erste Banci brinu Služba ljudskih resursa, Služba upravljanja rizicima bezbednosti i Sindikat, uz podršku svih drugih organizacionih delova Banke.

Služba upravljanja rizicima bezbednosti zadužena je za fizičku zaštitu, tehničku zaštitu, informacionu bezbednost, bezbednosne operacije, upravljanje kontinuitetom poslovanja, protivpožarnu zaštitu, vanredne situacije i bezbednost i zdravlje na radu. Od 2019. godine u Banci postoji imenovano Lice za bezbednost i zdravlje na radu, dok je tu funkciju ranije obavljala eksterno angažovana kompanija. Za zaposlene se redovno organizuju obuke o postupanju zaposlenih u slučaju pljačke i drugih vanrednih situacija, obuke o postupanju zaposlenih sa agresivnim klijentima, osnovna obuka zaposlenih iz oblasti zaštite od požara, obuke za pružanje prve pomoći (za koje se osposobljavaju svi rukovodioci i najmanje 2% od ukupnog broja zaposlenih), osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad i obuke o načinu korišćenja Sistema tehničke zaštite. Uz to, procedure, uputstva i saveti komuniciraju se zaposlenima preko intraneta i internog časopisa Puls.

Bezbednosti i zdravlje na radu u Erste Banci regulisani su Pravilnikom o bezbednosti i zaštiti zdravlja na radu. Uz to, primenjuju se Instrukcija za prijavljivanje povrede na radu, Instrukcija za prijavu nesrećnih slučajeva Wiener osiguranju i Program osposobljavanja zaposlenih za bezbedan i zdrav rad.

Erste Banka posvećena je promociji zdravlja na radnom mestu radi prevencije bolesti i poboljšanja blagostanja ljudi na poslu. Od 2022. godine uvedeno je privatno zdravstveno osiguranje za sve kolegice i kolege u radnom odnosu. Takođe, omogućeni su i pogodniji uslove osiguranja za njihove članove porodica (supružnike i decu). U planu je dalji razvoj ovog benefita, kroz unapređenje polise na osnovu povratnih informacija dobijenih od zaposlenih.

U 2023. godini u Erste Banci su zabeležene ukupno tri povrede na radu, od kojih je jedna povreda bila sa ozbiljnim posledicama. U S-Leasingu nije zabeležena ni jedna povreda.

Kada je reč o bezbednosti i zaštiti života i zdravlja na radu, Kolektivnim ugovorom detaljno su razrađene sledeće teme:

- sprečavanje i zabrana zlostavljanja na radu (mobing)
- kolektivno osiguranje zaposlenih
- zaštita ličnih podataka
- zaštita materinstva
- posebna nega deteta
- zaštita od otkaza ugovora o radu
- zaštita osoba sa invaliditetom
- obaveštenje o privremenoj sprečenosti za rad.

U Kolektivnom ugovoru jasno su definisani pojmovi, tela i organi koji pored Sindikata kontrolišu i sprovode dogovorena prava i obaveze.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.4 RADNA PRAVA I USLOVI U RADNOM OKRUŽENJU (nastavak)

Razvoj i usavršavanje

Razvoj i usavršavanje zaposlenih jedan je od najvažnijih strateških prioriteta Erste Banke. Naš pristup razvoju zaposlenih obuhvata obuke i usavršavanja, kreiranje individualnih planova razvoja, adekvatno planiranje resursa, definisanje ključnih radnih mesta, upravljanje planom nasljednika, principe nagrađivanja i beneficija zaposlenih, upravljanje učinkom i unapređenja. Osim što doprinosi većoj motivaciji i zadovoljstvu naših zaposlenih, ovaj sveobuhvatni pristup omogućava i da konstantno unapređujemo poslovne procese.

Našim zaposlenima na raspolaganju su pažljivo odabrane obuke sa tržišta, lokalnog i internacionalnog, kao i *tailor made* obuke kreirane na naše zahteve a prema definisanim specifičnim potrebama. Ove obuke našim zaposlenima omogućavaju sticanje neophodnih znanja i vještina kojima povećavaju svoju konkurentnost na sve izazovnijem tržištu rada. Našim zaposlenima nudimo i mogućnost da se uključe u interno tržište poslova Erste Grupe u svih sedam zemalja, što predstavlja deo naših napora da podstičemo mobilnost unutar Grupe i postanemo najatraktivniji poslodavac na finansijskom tržištu.

Održane obuke u 2023. godini	EBS	SL
Obim obuka (h)	50.667	1.979
Troškovi (RSD)	48,889,000	4,851,000

3.5 UTICAJ OPERACIJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Dugogodišnji strateški pristup Erste Banke zaštiti životne sredine ogleda se u kontinuiranoj proceni uticaja našeg poslovanja – nastojimo da smanjujemo negativne uticaje gde god je to moguće, i da inovativnim rešenjima doprinosimo unapređenju životne sredine i održivosti. Postavljanje ciljeva u oblasti zaštite životne sredine, kao i indikatora za praćenje i načine merenja, sastavni su deo naših procesa planiranja.

Poslovanje Banke usaglašeno je sa svim aktuelnim regulatornim propisima koji se odnose na zaštitu životne sredine. Pored toga, Banka se u svom poslovanju rukovodi ESG Strategijom koja je povezala i objedinila u jedan dokument mnoge ranije dokumente iz oblasti poput: Načela zaštite životne sredine, Politike upravljanja energijom Erste Grupe i Procedure za upravljanje otpadom.

Erste Banka iz godine u godinu prati svoju potrošnju i sprovodi inicijative usmerene na smanjenje potrošnje po svim najznačajnijim parametrima: energija, emisije štetnih gasova, voda, otpad, transport. Neke od najznačajnijih mera koje je Banka implementirala tokom proteklih godina su:

- Razvoj sistema energetskeg menadžmenta;
- Snabdevanje električnom energijom proizvedenom iz obnovljivih izvora energije;
- Primena ekoloških standarda u uređenju filijala i upravnih zgrada;
- Upotreba sertifikovanih materijala za opremanje i uređenje prostora – korišćenje ekoloških materijala, nameštaja i itisona u obnovi i opremanju objekata;
- Redukovan rad sopstvenih reklamnih obeležja u skladu sa raspoloživim mogućnostima;
- Ugradnja LED rasvete – u dve upravne zgrade postoji kompletno LED osvetljenje;
- Promena sistema grejanja u objektima u kojima je to neophodno;
- Programiranje sistema klimatizacije u skladu s radnim vremenom zaposlenih;
- Zakup i kupovina vozila koja su ekološki prihvatljivija;
- Korišćenje video i telefonskih konferencija sa ciljem smanjenja službenih putovanja;
- Inovacije u sistemu štampanja s ciljem smanjenja potrošnje energije, papira i tonera.

Racionalna upotreba vode

Snabdevanje vodom i odvođenje otpadnih voda vrši se distributivnim sistemom za snabdevanje vodom (vodovod) i odvođenje otpadnih voda (kanalizacija) javnih komunalnih preduzeća za proizvodnju i distribuciju vode i kanalizaciju. Javna komunalna preduzeća za proizvodnju i distribuciju vode i kanalizaciju vrše svakodnevnu kontrolu kvaliteta vode u skladu sa važećom zakonskom regulativom koja je usaglašena sa Direktivama EU i Svetske zdravstvene organizacije.

U nastavku je dat okviran podatak potrošnje vode (m3/godišnje) u skladu sa okvirnim prosekom potrošnje iz prethodnih godina prema formuli, na način na koji se i prati:
broj zaposlenih * okvirna prosečna potrošnja vode po zaposlenom u m3/godišnje = potrošnja vode u m3/godišnje

Potrošnja vode u 2023.
1296 * 9 m3 = 11.664,00 m3/godišnje

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.5 UTICAJ OPERACIJA NA ŽIVOTNU SREDINU (nastavak)

Potrošnja energije i emisije

Tokom 2023. godine sprovedene su sledeće inicijative usmerene na poboljšanje interne energetske efikasnosti:

- o više od 70% od ukupnog broja objekata u kojima posluje Banka snabdeva se iz obnovljivih izvora energije, tj. koristi zelenu energiju;
- o na više lokacija na kojima posluje Banka, tokom adaptacije i preseljenja izvršena je zamena starih klima uređaja novim klima jedinicama koje imaju A oznaku energetske efikasnosti;
- o na 14 lokacija izvršena je zamena starih svetlećih reklama sa fluo cevima novim svetlećim reklamama koje poseduju rasvetu LED tehnologije;
- o Banka je prepoznala važnost upotrebe električnih vozila kako bi smanjila emisiju štetnih gasova pa je krajem 2023. nastavila sa nabavkom i dopunila vozni park sa još 6, tako da trenutno raspolaže sa ukupno 8 električnih vozila koja se aktivno koriste;
- o izvršeno je ukidanje svetlećih električnih stela sa radnim vremenom u čitavoj mreži filijala Banke u cilju ostvarivanja dodatnih uštede energije.

Potrošnja električne i toplotne energije u 2023.	
Električna energija (KWh)	2.413.869
Toplotna energija (KWh)	2.156.481
Energetski intenzitet (KWh/m² *)u 2023.	186,43 KWh/ m²

*po metru kvadratnom poslovnog prostora

O Scope 1 i Scope 2 emisijama izveštava se u godišnjem Izveštaju o društveno odgovornom poslovanju Banke, zbog rokova za izračunavanje podataka na nivou Erste Grupe.

Emisije koje nastaju kao rezultat transporta za naš sektor poslovanja u redovnim okolnostima predstavljaju materijalni aspekt, pa je tako ova tema među prioritetima Erste Banke. Potrošnja goriva, kao i emisije, prate se i beleže od 2013. godine, uključujući službena putovanja, kao i prevoz zaposlenih. Značaj uticaja određuje se na osnovu sledećih kriterijuma:

- CO₂eq emisija na osnovu pređene godišnje kilometraže i godišnje potrošnje goriva službenih vozila

Smanjenju navedenih uticaja posebno doprinose standardi Erste Grupe koji se odnose na ekološki prihvatljiva vozila, odnosno službena vozila sa ograničenjima CO₂eq koja iznose od 120 do 140 g/km.

Upravljanje otpadom i recikliranje

Odgovorno upravljanje otpadom u Erste Banci regulisano je internim dokumentom - Procedura za upravljanje otpadom.

Naše svakodnevne poslovne aktivnosti uzrokuju nastanak znatnih količina papirnog otpada, zbog čega smo fokusirani prvenstveno na smanjenje korišćenja papira i korišćenje sertifikovanog papira, kao i na reciklažu. Od 2009. godine publikacije Banke, uključujući interni časopis Puls i druge publikacije, štampane su isključivo na FSC (Forest Stewardship Council) sertifikovanom papiru, što znači da su drvo, pa tako i papir, dobijeni iz šuma kojima se odgovorno i održivo upravlja. Ovaj sertifikat predstavlja najviši nivo osiguranja kvaliteta i održivosti u šumarstvu, drvnoj industriji i industriji papira.

Kada je reč o reciklaži, Banka nastoji da pozitivno utiče na održivost razvrstavanjem i predajom svog generisanog otpada na reciklažu. Naši poslovni objekti u Novom Sadu i Beogradu opremljeni su kantama za PET ambalažu i stakleni otpad, kao i kutijama za prikupljanje kancelarijske hartije.

Smanjenju generisanog otpada doprinela je i inicijativa iz 2014. godine, kada je Banka počela da koristi uslugu štampanja kompanije Konica Minolta, čime je oslobođena obaveze prikupljanja tonera (osim zaliha iz prethodnog perioda). Tako je smanjena i količina iskorišćenog papira.

Podaci o generisanom otpadu u 2023.	
Opasni otpad	7,016 t
Neopasni otpad	33,032 t

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.6 PODRŠKA LOKALNOJ ZAJEDNICI

Od početka svog poslovanja u Srbiji Erste Banka nastoji da svojim poslovanjem, strateškim partnerstvima i proaktivnim delovanjem doprinese daljem razvoju društva i podigne kvalitet života u zajednicama u kojima posluje. Banka je nastavila da podržava razvoj organizacija civilnog društva, socijalnih preduzeća, startapova, kao i programa i inicijativa iz oblasti nauke, kulture i umetnosti, finansijske edukacije i inkluzije, preduzetništva, obrazovanja i sporta.

U skladu sa svojom Strategijom društveno odgovornog i održivog poslovanja, ESG agendom i Ciljevima održivog razvoja UN-a, Erste Banka kontinuirano, strateški i proaktivno ulaže u zajednice u kojima posluje osluškujući njihove potrebe i izazove komunicirajući svakodnevno sa svim zainteresovanim stranama. Podrška Banke je odavno prerasla isključivo finansijsku podršku, i uključila razmenu znanja i iskustava, edukativnu i mentorsku podršku, kao i umrežavanje različitih resursa zarad opšteg dobra. Banka veruje da sinergija različitih resursa daje najbolje rezultate i stoga nastoji da prepozna kvalitetne partnere, ideje, inicijative, programe i podržavajući ih menja društvo nabolje. Banka, takođe, veoma aktivno nastoji da poveže i umreži svoje partnere kako bi pozitivni rezultati programa bili još veći.

Finansijska pismenost

Finansijska pismenost je jedna od najvažnijih veština 21. veka i veliki izazov današnjeg društva. Nedovoljno finansijski pismeni građani ne mogu da ostvare svoj pun potencijal, finansijski su ranjivi i bez pristupa poslovima koji mogu da obezbede finansijsku stabilnost i prosperitet. Oni koji nemaju pristup finansijskim uslugama i edukaciji često su isključeni iz ekonomskog i društvenog života. Finansijska pismenost doprinosi i unapređuje finansijsku dobrobit pojedinca i društva, podstiče razvoj preduzetništva i omogućava mikrofinansiranje i aktivno učešće u različitim finansijskim kontekstima, što doprinosi smanjenju rizika od siromaštva i ekonomskom rastu, finansijskoj i društvenoj inkluziji i stabilnosti.

Finansijska pismenost je jedan od stubova Strategije društveno odgovornog poslovanja naše Banke, jer ona nedvosmisleno doprinosi prosperitetu svakog pojedinca, a zatim i društva. Kao finansijska institucija, mi vidimo svoju odgovornost, obavezu i iskrenu želju da pružimo podršku, podelimo znanje i iskustvo, damo savet i osnažimo najširu javnost (građane svih uzrasta i početnike u poslu) na polju finansijske edukacije.

Banka je i u 2023. godini nastavila sa realizacijom svog kompleksnog i sveobuhvatnog programa – #ErsteZnali, koji čine:

- #ErsteZnali, edukativna onlajn platforma dostupna svima;
- radionice i događaji na temu upravljanja finansijama i razvoja preduzetništva, sa posebnim fokusom na mlade i žene;
- mentorska i savetodavna podrška za početnike u poslu i buduće preduzetnike/ce;
- poseban deo programa namenjen najmlađima sa ciljem pružanja celokupne podrške za finansijsko opismenjavanje kroz sve tačke razvoja i obrazovanja.

Platforma za finansijsku edukaciju #ErsteZnali (<https://ersteznali.rs/>) je i u toku 2023. godine imala 6.000 registrovanih korisnika i veliki broj poseta, a testovi koje korisnici platforme rade pokazuju napredak svih koji su pristupili edukaciji u proseku za oko 70%. Na radionicama i događajima upravljanja finansijama, u ovoj godini učestvovalo je oko 480 učesnika/ca. Evaluacije nakon radionica i događaja pokazuju da učesnici/e značajno unapređuju svoje znanje i veštine i da su podigli nivo svoje finansijske pismenosti.

U partnerstvu sa Ministarstvom prosvete Republike Srbije pokrenuli smo četvorogodišnji pilot-projekat „Škola novca za osnovca“, sa ciljem uvođenja finansijske pismenosti u osnovno obrazovanje. Pripremljen je plan i program nastave u osnovnim školama prema starosnim uzrastima, organizovana obuka 350 nastavnika i učitelja koji učestvuju, a program se sprovodi u blizu 200 škola iz cele Srbije. Održana je stručna konferencija sa primerima dobre prakse na kojoj je bilo prisutno 150 učesnika. Program se nastavlja i naredne godine.

Edukativna aplikacija/igrica „Čuvari Zmajevog blaga“ za decu uzrasta od 7 do 10 godina je u 2023. godini zabeležila oko 10.000 korisnika. Ova igrica je nastala na osnovu prethodno izdate knjige, a zatim je napravljena i istoimena dečija predstava. Igrica je dostupna svima putem mobilnih telefona i tableta.

Podržan je projekat Društva matematičara Srbije sa ciljem podizanja nivoa finansijske pismenosti učenika srednjih škola u okviru koga je urađena analiza nastavnog plana i programa, kreirana platforma namenjena nastavnicima i đacima (<https://fp.dms.rs/>) i organizovan konkurs za učenike na temu: Finansijska pismenost – digitalni izazov na kome je učestvovalo više od 100 škola.

Program „Korak po korak“ takođe doprinosi razvoju finansijske pismenosti, kroz nekoliko elemenata:

- Onlajn edukativna platforma usmerena je na pomoć u izradi biznis plana. Platforma kombinuje više savremenih tipova sadržaja: prezentacije, video-sadržaje, kolaboracije i sl. kako bi omogućila korisnicima da na njima najprihvatljiviji način steknu potrebna znanja;
- Oflajn radionice definisane po meri i potrebama korisnika programa sa ciljem podizanja njihovih biznis kapaciteta i to u više gradova u Srbiji kako bi pristup bio omogućen što većem broju korisnika;
- Jednogodišnja mentorska podrška na koju svaki korisnik programa ima pravo. Mentori su iskusni preduzetnici iz raznih industrija koji svojim znanjem i iskustvom pomažu novim preduzetnicima da svoje biznise podignu na viši nivo.

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.6 PODRŠKA LOKALNOJ ZAJEDNICI (nastavak)

Sponzorstva i donacije

Erste Banka nastoji da bude podrška u stvaranju uslova za što kvalitetniji život u svim zajednicama u kojima je prisutna. S obzirom na to da smo svi mi kao organizacije, ali i kao pojedinci, deo šireg okruženja u kojem ne možemo napredovati bez napretka ljudi i organizacija oko nas, strateški smo fokusirani na razvoj i promociju korporativne i individualne filantropije u Srbiji.

Banka strateški podržava organizacije i institucije, programe i inicijative u sledećim oblastima:

- kultura i umetnost,
- popularizacija nauke,
- preduzetništvo,
- finansijsko opismenjavanje i inkluzija
- sport.

Odluke o sponzorstvima i donacijama se donose i u skladu sa specifičnim kriterijumima i raspoloživim budžetom za datu godinu. Samo u 2023. godini Banka je kroz program sponzorstava i donacija podržala preko 50 projekata i programa sa više od 15,5 miliona RSD, dok je za programe finansijske edukacije i opismenjavanja izdvojila dodatno nešto više od 9 miliona RSD.

3.7 POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA

Pristup poštovanju ljudskih prava definisan je u Kodeksu poslovnog ponašanja Banke koji obavezuje sve članove/ice Izvršnog odbora, rukovodioce svih nivoa i sve zaposlene u Erste Banci. Kodeks svim zaposlenima u Erste Banci služi kao vodič koji definiše šta naša Banka smatra etičnim poslovanjem, prihvaćenim vrednostima i principima, odnosno primerenom poslovnom praksom.

Erste Banka poštuje i promoviše ljudska prava u svim svojim aktivnostima, i ne toleriše nikakav oblik diskriminacije.

Da bismo to obezbedili:

- poštujemo deset principa Globalnog dogovora UN i primenjujemo ih u svim svojim relevantnim poslovnim procesima;
- ne pravimo razliku po osnovu pola, starosti, bračnog stanja, porodičnih obaveza, veroispovesti, političkog uverenja, seksualne orijentacije, rase, nacionalnosti, društvenog ili etničkog porekla, invaliditeta, fizičkog izgleda ili bilo kojih drugih aspekata koji se ne odnose na naše poslovanje.

Radno okruženje

Zabrana diskriminacije je po bilo kom osnovu apsolutni preduslov i temelj našeg pristupa odgovornosti u radnom okruženju. Uz to, Banka primenjuje načelo pružanja jednakih šansi koje se odnosi na sve faze radnog odnosa – od zapošljavanja do mogućnosti za učenje, razvoj, i napredovanje. Politika zapošljavanja Banke ažurirana je tokom 2019. godine odredbama koje se, između ostalog, odnose na preciziranje principa jednakih mogućnosti u procesu zapošljavanja i čuvanje dokumentacije pribavljene u procesu regrutacije i selekcije.

Banka već godinama ima usvojenu i Politiku diverziteta i inkluzije kojom se naglašava važnost razumevanja i prihvatanja raznolikosti i njenog potencijala, stvaranja jednakih šansi i mogućnost. Ovom politikom se promoviše razumevanje i poštovanje svakog pojedinca, njegovih potencijala, uverenja, ideja, i naglašava se moć sinergija različitosti koja daje bolje rezultate.

Banka je 2018. godine podržala dokument UN Standardi ponašanja za preduzeća u borbi protiv diskriminacije lezbejki, gej, bi, trans i interseks osoba. Ponosni smo što smo među prvim kompanijama u Srbiji koje su se na taj način javno obavezale da će koristiti svoj uticaj i svoje odnose sa brojnim lokalnim akterima kako bi se založili za ostvarivanje veće ravnopravnosti LGBTI osoba, kako među svojim zaposlenima tako i u čitavom društvu.

Usvojeni principi jednakosti i poštovanja različitosti sastavni su deo obuke „Dobro došli u Erste“, čiji je cilj da upozna sve novozaposlene Erste Banke sa pravima zaposlenih, principima antidiskriminacije, načelom jednakih šansi, i mogućnostima za profesionalni razvoj.

U Erste Banci već više od deset godina postoji Antimobing savetovalište, koje čine zaposleni u Banci iz odbora Sindikata Banke. Savetovalište radi u koordinaciji sa nadležnim telima Ministarstva rada i socijalne politike, Inspekcije rada i Agencijom za sprečavanje zlostavljanja na radu, i prati rešavanje žalbi podnetih po ovom osnovu. Žalbe mogu biti podnete i anonimno.

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.7 POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA (nastavak)

Radno okruženje (nastavak)

Interni formalni žalbeni mehanizmi Erste Banke u vezi sa radnim pravima uključuju: imenovana lica za podršku radi zaštite od zlostavljanja na radu, kao i utvrđena lista posrednika u slučaju pokretanja internog postupka zaštite od strane naših zaposlenih i lica angažovanih po bilo kom drugom osnovu. Za slučaj prijave postojanja diskriminacije po bilo kom osnovu imenovano i ADR lice za prijem ovakve informacije i vođenje daljeg postupka u vezi sa njom. Tokom 2023. godine nije bilo žalbi u vezi sa ljudskim pravima.

Takođe, pored zaštite od zlostavljanja na radu i diskriminacije, Banka pruža zaštitu i uzbunjivačima u slučaju otkrivanja informacije o kršenju propisa, kršenju ljudskih prava, vršenju javnog ovlašćenja protivno svrsi zbog koje je povereno, opasnosti po život, javno zdravlje, bezbednost, životnu sredinu, kao i radi sprečavanja štete velikih razmera. Banka je imenovala lice ovlašćeno za prijem informacije i vođenje postupka u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem, a uzbunjivači uživaju zaštitu u skladu sa zakonom.

Klijenti

Kodeks poslovnog ponašanja obuhvata i definiše pristup različitim oblastima povezanim sa ljudskim pravima: dostupnost proizvoda i usluga, razumljivost i transparentnost, odgovoran marketing, zaštita podataka o ličnosti.

U skladu sa opredeljenjem za podsticanjem finansijske inkluzije u svim aspektima, upravna zgrada u Beogradu, kao i 61 poslovna jedinica Banke prilagođeno je samostalnom pristupu osoba sa invaliditetom. Time je 70% svih naših poslovnih objekata (ukupan broj poslovnih jedinica uključuje i ekspres ekspoziture) pristupačno osobama s invaliditetom. Pored toga, svaka filijala ima mogućnost rada sa klijentima u invalidskim kolicima za stolovima adekvatne visine.

Zaključno sa 2023. godinom, ukupno 39 filijala (59% filijala) imaju taktilne površine na podu, koje osobe s oštećenjem vida jasno vode do najbližeg blagajničkog pulta, broj filijala koje su sa pristupom za osobe u invalidskim kolicima je 31 (47% filijala), dok su 22 filijale (33% filijala) opremljene induktivnim petljama koje omogućavaju direktnu neometanu komunikaciju blagajnika s osobama sa slušnim aparatima novije generacije.

Kada je reč o marketinškim kampanjama, Kodeks propisuje da se one moraju zasnivati na opštem poštovanju i ne smeju sadržati slike ili poruke koje su uvredljive ili neprikladne. Uz to, naši marketinški materijali su jasni, izbalansirani, verodostojni i ne dovode u zabludu.

Erste Banka poštuje pravo svojih klijenata na privatnost i podacima o klijentima rukuje poverljivo i sa maksimalnom pažnjom.

Da bismo to obezbedili:

- garantujemo maksimalnu poverljivost prilikom sakupljanja, obrade i čuvanja podataka o klijentima;
- ne obelodanjujemo poverljive informacije o klijentima bez njihove saglasnosti izuzev ukoliko je takvo obelodanjivanje obavezno po zakonu;
- zahtevamo od svih zaposlenih da striktno poštuju pravila poverljivosti, čak i po prestanku radnog odnosa;
- ne zloupotrebjavamo podatke o klijentima;
- zahtevamo da i naši dobavljači (pružaoци usluga) prihvate naše standarde privatnosti i zaštite podataka.

Prigovore u vezi sa bilo kojom od navedenih tema, klijenti Erste Banci mogu uputiti na sledeće načine:

1. U filijalama Erste Banke popunjavanjem formulara „Važno nam je Vaše mišljenje“ odnosno Obrasca za zaštitu prava u vezi sa podacima o ličnosti.
2. Putem mejla na sledeće adrese:

zalbe.stanovnistvo@erstebank.rs

zalbe.preduzeca@erstebank.rs

dpo@erstebank.rs

(isključivo kod prigovora vezanih za zaštitu podataka o ličnosti i sa email adrese koju je klijent prijavio Banci kao kanal komunikacije)

3. Poštom na adresu:

Erste Bank a.d. Novi Sad

Direkcija Marketinga / Sektor marketinga i komunikacija

Milutina Milankovića 3a; 11070 Novi Beograd

3. NEFINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE (nastavak)

3.7 POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA (nastavak)

Klijenti (nastavak)

Informacija o kanalima komunikacije dostupna je klijentima na veb-sajtu Banke.

Sistem upravljanja žalbama Erste Banke uključuje Proceduru za upravljanje prigovorima i reklamacijama, Proceduru – proces podnošenja prigovora korisnika usluge osiguranja, i uputstvo za aplikaciju Repozza, zahvaljujući kojoj se svi prigovori klijenata, kao i njihove pohvale i sugestije objedinjuju na jednom mestu, odakle se brže procesuiraju prema nadležnim delovima Banke. Nakon evidentiranja žalbe, nadležne službe proveravaju sve klijentove navode i, nakon svih provera, klijentu se prosleđuje odgovor. Tokom 2023. godine nisu zabeležene žalbe u vezi sa gubitkom ličnih podataka o klijentima, niti žalbe u vezi sa poštovanjem ljudskih prava.

Dobavljači

Imajući u vidu kompleksne i međusobno povezane uticaje svojih poslovnih aktivnosti, Erste Banka nastoji da predupredi potencijalne negativne indirektne uticaje na društvo i životnu sredinu.

Odluke o nabavci, na nivou Erste Grupe i lokalno, podrazumevaju i procenu društvenih i ekoloških uticaja koja se sprovodi popunjavanjem Supplier Audit Questionnaire (SAQ) upitnika za dobavljače čiji promet prelazi 100.000 EUR. Ovaj upitnik primenjuje se od aprila 2014. godine kako bi se osiguralo da dobavljači s kojima sarađujemo poštuju naše standarde, a upitnik osigurava potpunu transparentnost i omogućava blagovremenu procenu i identifikaciju rizika pre potpisivanja ugovora s dobavljačima.

SAQ upitnik obuhvata sledeće teme koje se odnose na uticaj dobavljača na ljudska prava: prakse zapošljavanja, prakse vezane za bezbednost i zdravlje na radu, diskriminacija i incidenti u radnom okruženju (kao što su uznemiravanje ili zlostavljanje na verbalnoj, psihološkoj, fizičkoj ili seksualnoj osnovi), pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje, naknade i kompenzacije, radni sati, postojanje žalbenih mehanizama, uticaj na lokalnu zajednicu, rizik od korupcije, zaštita konkurencije, usklađenost sa propisima, postojanje žalbenih mehanizama, dečiji rad, diskriminacija, prisilni rad.

Od ukupno 77 dobavljača koji su imali promet preko 100.000 EUR u 2023. godini, 69 dobavljača, odnosno 89,61%, podvrgnuto je analitičkom pregledu u vezi sa ljudskim pravima.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

4. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA

Nije bilo drugih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima na dan 31. decembra 2023. godine.

5. OPIS OČEKIVANOG RAZVOJA U NAREDNOM PERIODU

Erste Bank a.d. Novi Sad kao bankarska grupa (u daljem tekstu Grupa) želi da ostane jedna od vodećih banaka u Srbiji koja pruža finansijske usluge fizičkim i pravnim licima. Ovaj cilj Grupe namerava da ostvari putem tri prioriteta koje je definisala Erste Grupa, a to su: visok kvalitet podataka, rast poslovanja u segmentu poslova sa stanovništvom i pravnim licima, kao i jasno upravljanje i rukovođenje.

U segmentu poslova sa stanovništvom, Grupa razvija dugoročnu saradnju sa klijentima stalnim unapređenjem proizvoda i usluga, snažnim prisustvom na domaćem tržištu preko mreže filijala i alternativnih kanala distribucije, sa ciljem ispunjenja potreba klijenata i većeg zadovoljstva zaposlenih, što treba da se reflektuje u unapređenju korisničkog iskustva, kontinuiranom i zdravom rastu, kao i u povećanju profitabilnosti.

U pogledu poslova sa pravnim licima, Grupa namerava da nastavi da bude pouzdan i dugotrajan partner sa svojim klijentima, što se može ostvariti visokim kvalitetom i diversifikacijom finansijskih usluga, kao i profesionalnim odnosom prema klijentima u ovom segmentu, što će dovesti do ostvarivanja što veće profitabilnosti sa što nižim rizikom.

Grupa kontinuirano, kroz Strategiju upravljanja rizicima, ali i drugim poslovnim strategijama, definiše ciljani profil izloženosti rizicima i strukture portfelja sa prevashodnim ciljem održivosti poslovanja na dugi rok, usklađenosti sa domaćim regulatornim zahtevima i usaglašenosti sa standardima Erste Grupe.

Uspeh Grupe uveliko zavisi i od poverenja koje naši klijenti, akcionari, naši zaposleni i javnost imaju u kapacitete rada i integritet Grupe, odnosno Erste Grupacije. Ovo poverenje je zasnovano na usklađenosti poslovanja sa svim važećim zakonskim, regulatornim i internim propisima, kao i standardima Erste Grupe, ali i na poštovanju tržišnih standarda i pravila ponašanja u svim poslovnim aktivnostima Grupe.

Grupa vodi računa o stručnom osposobljavanju i usavršavanju svojih zaposlenih, a naročito onih koji obavljaju poslove identifikacije, merenja i praćenja rizika, uzimajući u obzir obim, vrstu i izloženost rizicima poslova koje Grupa obavlja, kao i rizični profil Grupe.

Erste Bank a.d. Novi Sad će nastaviti da pruža sveobuhvatnu podršku stanovništvu i privredi Srbije prilikom ostvarivanja njihovih finansijskih potreba i ciljeva. Principi poslovanja koji podrazumevaju fokusiranje na stalno poboljšanje usluge klijentima, te konstantno unapređivanje unutrašnje organizacije i efikasnosti, i ubuduće će činiti osnovu poslovanja Grupe.

Misija Grupe:

Posvećeni smo poboljšanju kvaliteta života ljudi i zajednica tako što podstičemo finansijsku stabilnost, sigurnost i prosperitet - iskreno, pravedno i sa poštovanjem.

Naše vrednosti:

ODGOVORNOST

– preuzimamo odgovornost za razvoj Grupe i nas samih

PODRŠKA

– slušamo, razumemo i pomažemo

POVERENJE

– držimo datu reč i gradimo kvalitetne odnose

INOVATIVNOST

– podstičemo novo i stalno unapređujemo postojeće

STVARANJE

– stvaramo vrednost za naše klijente, akcionare i nas same

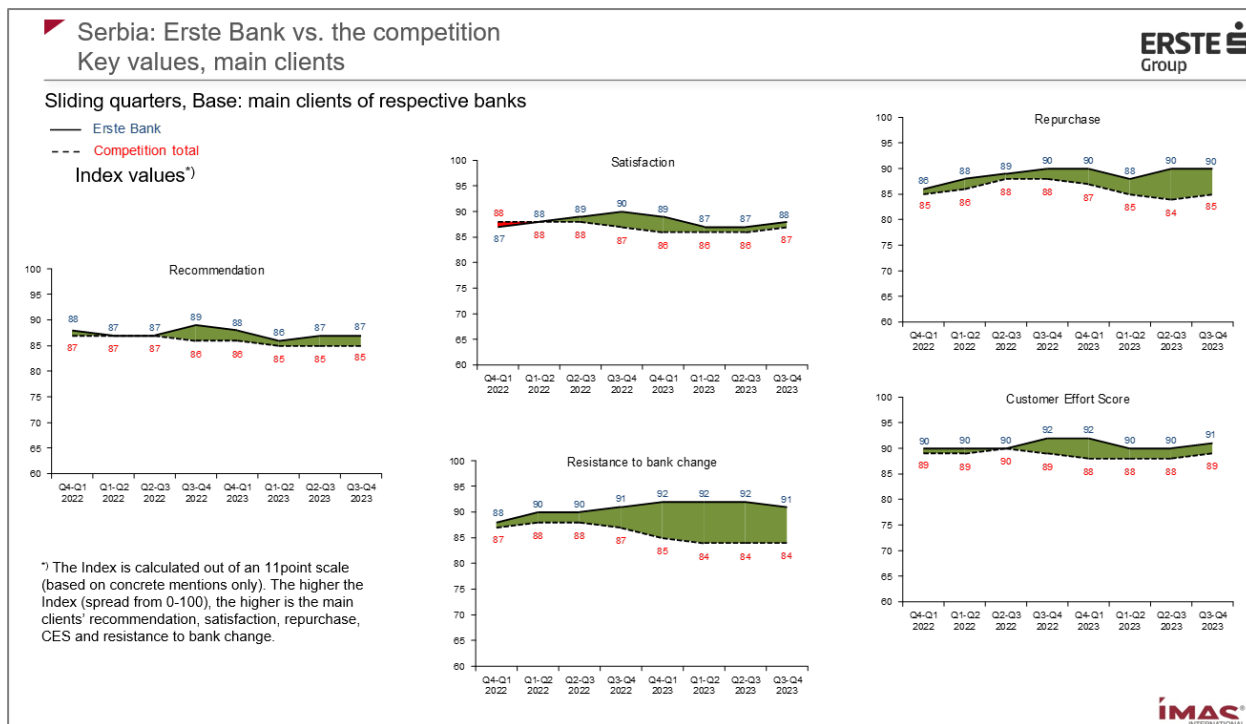
Detaljna i precizna implementacija Strategije vrši se kroz Akcioni plan, godišnje budžete, Kreditne politike, Cenovne pravilnike i dr. dokumenta Grupe.

6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2023. GODINU

Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoje su prikazane za Banku, kao nosioca Grupe.

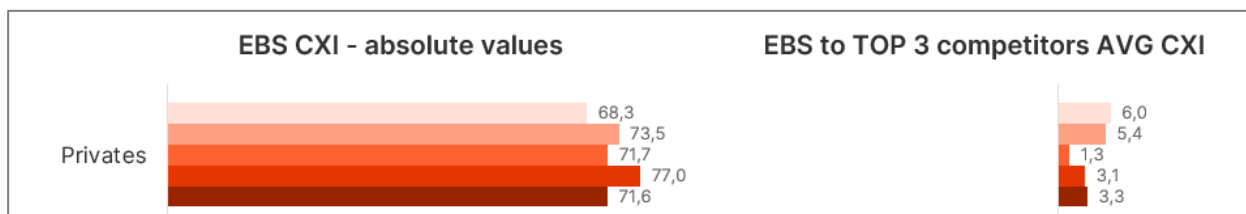
Banka je u toku 2023. godine nastavila da redovno sprovodi istraživanja tržišta i analizira rezultate kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja o nivou kvaliteta servisne usluge kako na nivou tržišta, tako i na nivou Banke i posebnih poslovnih jedinica banke. Uz angažovanje nezavisnih agencija za istraživanje tržišta sprovode se merenja i analize nivoa zadovoljstva i lojalnosti klijenata Erste Banke i drugih banaka, kao i kvalitet procesa u Erste banci.

Putem „**Banking Market Monitor**“ istraživanja Erste Banka meri 6 ključnih parametara kvaliteta usluge kako kod svojih klijenata, tako i kod klijenata konkurentskih banaka. Parametri kvaliteta usluge koji se mere su: poverenje, zadovoljstvo, preporuka, jednostavnost poslovanja sa bankom, ponovna kupovina i verovatnoća promene banke. **Na svih 6 posmatranih parametara kvaliteta usluge Erste Banka beleži rezultat koji je iznad proseka konkurencije.** Na ovaj način Erste Banka konstantno meri svoje performanse u odnosu na tržište, i kroz aktivnosti koje sprovodi na unapređenju iskustva klijenata radi na jačanju svoje pozicije među bankama liderima u domenu zadovoljstva klijenata.

Na osnovu rezultata dobijenih putem „**Banking Market Monitor**“ istraživanja Erste Banka računa indeks zadovoljstva klijenata – **CXI** (Customer Experience Index). Posmatrano na nivou banke (uključeni segment stanovništva) **Erste Banka je na drugom mestu na tržištu po CXI u 2023. godini** uz prednost od +3,3 u odnosu na Top 3 konkurenta.

Customer Experience Index –

6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2023. GODINU (nastavak)

Erste Banka sprovodi i Istraživanje zadovoljstva klijenata pruženom uslugom odmah nakon određenog događaja (**event-triggered istraživanja**). Događaji koje posmatramo su otvaranje računa (dinarski i devizni), polaganje depozita, odobrenje keš kredita, odobrenje stambenog kredita i odobrenje kredita za mala preduzeća i preduzetnike. U roku od nedelju dana nakon što je klijentu pružena jedna od gore navedenih proizvoda/usluga **pružamo im mogućnost da odmah, direktno iskažu svoje (ne)zadovoljstvo uslugom** i time nam pomognu da unapredimo naš kvalitet usluge. Na nedeljnom nivou Erste Banka prati odgovore klijenata i reaguje na adekvatan način.

U toku 2023. godine rađena su i **ad hoc istraživanja** za potrebe donošenja biznis odluka, kao na primer testiranje ugovorne dokumentacije za stambene kredite i istraživanje segmenta studenata. Banka koristi i rezultate sindiciranih istraživanja Ipsos Finansijski Omnibus i Valicon All Finance.

Podršku klijentima Banka pruža svojim klijentima i kroz svoj napredni sistem upravljanja i rešavanja prigovora u kojem je kvalitet rešavanja prigovora na prvom mestu. I u 2022. godini Banka se izdvaja od konkurencije po brzini rešavanja prigovora. Na osnovu analize i merenja u toku 2022. godine 79,56% prigovora je rešeno u roku od 7 dana. Cilj Banke je konstantno unapređenje kvaliteta servisne usluge po kojoj je Banka prepoznata kao vodeća Banka na bankarskom tržištu Srbije.

BRZINA REŠAVANJA PRIGOVORA, REKLAMACIJA I PRITUŽBI NA SERVISNU USLUGU NA NIVOU BANKE				
U PERIODU OD 01.01. DO 31.12.2023. GODINE				
Do 24h	Do 7 dana	Do 30 dana	Preko 30 dana	Ukupno
60,37%	17,67%	20,92%	1,04%	100%

Napomena: u okviru S Leasinga / S Renta nije bilo pisanih prigovora u 2023. godini.

Uz kontinuirano proučavanje potreba i očekivanja klijenata, Banka u okviru svoje organizacije sistemski meri i unapređuje zadovoljstvo klijenata i koristi ga kao stalni alat za unapređenje kvaliteta internih procesa i servisne usluge.

7. IZLOŽENOST RIZICIMA

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima i analitikom podataka, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Grupe, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Grupa voljna da prihvati kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima i analitikom podataka obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Grupe prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Grupe i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Grupe rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Grupe po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Grupe;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Grupe;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata;

Grupa adekvatno identifikuje rizike kojima je izložena i u skladu sa tim sprovodi aktivnosti upravljanja istim, nastojeći da ih izbegne ili svede u prihvatljive okvire.

Upravljanje rizicima u Banci u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine sprovedeno je uspešno što se pre svega ogleda u pravovremenom izdvajanju dodatnih rezervacija za očekivane gubitke, definisanim politikama i procedurama za upravljanje rizicima kao i njihovom kontinuiranom poboljšanju, stalnom fokusu Upravnog i Izvršnog odbora na kvalitetnom upravljanju rizicima, korišćenju savremene tehnologije u radu Grupe i njenom kontinuiranom unapređenju, kao i usvojenoj kulturi upravljanja rizicima od strane zaposlenih u Banci.

Prema poslednjoj sprovedenoj analizi procene materijalne značajnosti, Grupa je u svom poslovanju izložena sledećim materijalno značajnim rizicima:

- Kreditni rizik (uključujući rizik neizmirenja obaveza, migracioni rizik, kreditno-kamatni rizik, rizik koncentracije kreditnog rizika i kreditno-devizni rizik);
- Tržišni rizik u bankarskoj knjizi;
- Operativni rizik;
- Rizik likvidnosti;
- Strateški rizik;
- Reputacioni rizik;
- Makroekonomski rizik (transverzalni rizik koji se odražava na sve prethodno navedene tipove rizika).;
- (Geo-)Politički Rizik (transverzalni rizik koji se odražava na sve prethodno navedene tipove rizika);
- ESG rizik.

Bez obzira što Grupa obračunava kapitalne zahteve prema Stubu 1 i Stubu 2 za devizni rizik, rizik druge ugovorne strane i rezidualni rizik, isti nisu ocenjeni kao materijalno značajni rizici u okviru poslednje sprovedene procene materijalne značajnosti rizika.

7. IZLOŽENOST RIZICIMA (nastavak)

Za materijalno značajne rizike (osim onih rizika koji se u okvir za upravljanje rizicima uključuju kroz precizno uspostavljen sistem praćenja i limita ili kroz stres testiranje) Grupa kvartalno sprovodi procenu interne adekvatnosti kapitala u skladu sa relevantnim metodologijama i standardima prilikom računanja kapitalnih zahteva i internog kapitala koji Banci stoji na raspolaganju za apsorbovanje tih rizika.

Pored toga, Grupa kontinuirano na osnovu NBS odluke iz oblasti adekvatnosti kapitala obračunava kapitalne zahteve i kapital prilikom računanja pokazatelja adekvatnosti kapitala. U skladu sa navedenim, kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i za rizik izmirenja/ isporuke po osnovu slobodnih isporuka se obračunava prema standardizovanom pristupu kao i kapitalni zahtev za cenovni rizik uz primenu metoda dospeća i kapitalni zahtev za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora i kapitalni zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti primenom standardizovanog pristupa.

Adekvatnost kapitala izračunata je kao odnos regulatornog kapitala i rizične aktive, na dan 31. decembra 2022. godine. Ukupan kapital Grupe se sastoji od osnovnog (osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%) i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Grupa je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP). Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 21,37%. Na konsolidovanoj osnovi pokazatelj adekvatnosti kapitala 31. decembra 2023. godine iznosi 20,36%.

Likvidnost Grupe se prati i kontroliše kroz obezbeđenje kontinuirane sposobnosti Grupe da se obezbede likvidna sredstva za isplatu depozita klijenata, finansiranje rasta aktive i operativnog poslovanja, kao i za izmirenje ostalih ugovornih obaveza. Grupa je u periodu od 01.01. do 31.12.2023. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti i pokazatelj pokriva likvidnom aktivom iznad zakonom propisanog nivoa.

Banka/Grupa svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze, kao i da njeni komitenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom promene kamatnih stopa Banka/Grupa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Erste Group Bank AG, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Devizna pozicija Grupe kao rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena deviznog kursa, je u toku 2023. godine bila ispod maksimalno propisanog nivoa otvorene devizne pozicije. Pokazatelj deviznog rizika Banke i Grupe na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 0,67% kapitala Banke (Grupe) , što je znatno ispod propisanog maksimuma od 20% kapitala.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

7. IZLOŽENOST RIZICIMA (nastavak)

Pokazatelji poslovanja Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Grupa je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije donetim na osnovu navedenog Zakona. U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine, Grupa je kontinuirano ostvarivala propisane pokazatelje poslovanja.

Pokazatelji poslovanja	Propisani	31.12.2023.	31.12.2022.
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 408.463.126	EUR 381.531.188
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	20,36	20,01
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	16,71	16,87
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	16,71	16,87
5. Ulaganja Grupe	Maksimum 60%	6,91	7,09
6. Izloženost prema licima povezanim sa Grupom	bez limita	4,55	4,57
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	67,04	27,58
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	2,10	2,11
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,70	1,98
9. PPLA	Minimum 100%	146,69	156,53
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,67	3,39
11. Izloženosti Grupe prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	19,58	16,61
12. Izloženosti Grupe prema licu povezanim sa bankom	bez limita	4,55	3,90
13. Ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,06	0,06

8. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima. Grupa ulazi u odnose sa matičnim pravnim licem – većinskim akcionarom Erste Group Banka AG, drugim akcionarom i ostalim članicama Erste grupe. Na dan 31. decembra 2023. godine, zbir neto izloženosti prema licima povezanim sa Grupom iznosi 4,55% kapitala Grupe.

Grupa licima povezanim sa Grupom nije odobravalala uslove koji su povoljniji od uslova odobrenih licima koja nisu povezana sa Grupom, u skladu sa članom 37. Zakona o bankama.

Novi Sad, 21. marta 2024. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Tajana Orozović
Direktorka Direkcije upravljanja
podacima

Suzan Tanriyan
Član Izvršnog
odbora

Jasna Terzić
Predsednik Izvršnog
odbora

